

2017

LETNO POROČILO AGENCIJE ZA ENERGIJO

Agencija za energijo

— LETNO POROČILO —
AGENCIJE ZA ENERGIJO
2017

UVOD	4
POSLOVNO POROČILO	6
1 Vloga agencije	8
1.1 Dolgoročni cilji	8
1.2 Letni cilji	8
2 Organiziranost Agencije za energijo	9
2.1 Organiziranost	9
2.2 Svet agencije	9
3 Zakonske in druge pravne podlage	10
3.1 Naloge in pristojnosti agencije	10
3.2 Oblikovanje normativnega okvira energetike	10
3.3 Akti pravnega reda EU, pomembni za delovanje agencije	11
4 Opravljeno delo in dosežki agencije	11
4.1 Reguliranje omrežnih dejavnosti	11
4.1.1 Ekonomska regulativa področja električne energije	11
4.1.2 Obratovanje in razvoj prenosnega in distribucijskega sistema električne energije	13
4.1.3 Ekonomska regulativa področja zemeljskega plina	18
4.1.4 Obratovanje ter razvoj prenosnega in distribucijskega sistema zemeljskega plina	19
4.1.5 Reguliranje cene toplote	21
4.1.6 Distribucijski sistemi toplote in drugih energetskega plinov	22
4.2 Razvoj regulative in uvajanje novih tehnologij	22
4.2.1 Razvoj metodologije reguliranja	22
4.2.2 Zagotavljanje in spodbujanje uvajanja novih tehnologij in storitev ter inoviranja	23
4.3 Zagotavljanje zanesljive oskrbe z zemeljskim plinom	25
4.4 Spodbujanje proizvodnje elektrike iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji z visokim izkoristkom	26
4.4.1 Deklaracije za proizvodne naprave	26
4.4.2 Potrdila o izvoru	26
4.4.3 Prikaz sestave proizvodnih virov energije na računu dobaviteljev	27
4.4.4 Podpore za elektriko, proizvedeno iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji z visokim izkoristkom	27
4.4.5 Napoved položaja proizvodnih naprav	28
4.4.6 Poročilo o doseganju nacionalnih ciljev na področju OVE in SPTE	28
4.4.7 Nadzor nad imetniki deklaracij in prejemniki podpor	29
4.5 Učinkovita raba energije	29
4.5.1 Poročanje o prihrankih energije, doseženih z ukrepi za izboljšanje energetske učinkovitosti	29
4.6 Nadzor nad delovanjem trga z električno energijo in zemeljskim plinom	30
4.6.1 Razvoj in izvajanje monitoringa energetskih trgov	30

4.7 Nadzor nad zakonitostjo dela izvajalcev energetskih dejavnosti	31
4.8 Varstvo pravic odjemalcev	32
4.8.1 Reševanje sporov	32
4.8.2 Odločanje o pritožbah	33
4.8.3 Skupna kontaktna točka	33
4.8.4 Zagotavljanje informacij javnega značaja	34
4.9 Mednarodne dejavnosti agencije	34
4.9.1 Mednarodne obveznosti po zakonodaji EU	34
4.9.2 Druge mednarodne obveznosti in oblike mednarodnega sodelovanja	37
4.10 Skupne dejavnosti	37
4.10.1 Upravljanje s kadrovskimi viri	37
4.10.2 Informacijska varnost in zagotavljanje storitev IKT	38
4.10.3 Odnosi z javnostmi in informiranje	40

RAČUNOVODSKO POROČILO

5 Realizacija finančnega načrta za leto 2017	44
5.1 Realizacija rebalansa finančnega načrta po načelu denarnega toka	44
5.2 Realizacija rebalansa finančnega načrta po načelu nastanka poslovnega dogodka	48
5.3 Ocena gospodarnosti in učinkovitosti	49
5.4 Notranji finančni nadzor	49
6 Bilanca stanja	50
7 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov	51
8 Priloge k računovodskima izkazoma	52
8.1 Priloge k bilanci stanja	52
8.1.1 Stanje in gibanje neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev	52
8.1.2 Stanje in gibanje dolgoročnih finančnih naložb in posojil	53
8.2 Priloge k izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov	54
8.2.1 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka	54
8.2.2 Izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov	55
8.2.3 Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov	55
8.2.4 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti	56
8.3 Pojasnila računovodskih izkazov	57
8.3.1 Računovodske usmeritve	57
8.3.2 Pojasnila bilance stanja	61
8.3.3 Pojasnila izkaza prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov	63
9 Revizorjevo poročilo	66

UVOD

V Sloveniji sicer še nimamo postavljenih nacionalnih ciljev razvoja energetike in tudi ne ukrepov za njihovo doseganje, kljub temu pa nas že zavezujejo cilji EU in mednarodni dogovori.

S pariškim podnebnim sporazumom, sklenjenim na najvišji politični ravni, smo namreč določili dolgoročno vizijo prihodnosti. Naša prihodnost temelji na brez- ali pa vsaj nizkoogljični družbi. Uresničitev tega cilja od energetskega sektorja med drugim zahteva pospešeno uvajanje novih tehnologij, inoviranje in vzpostavitev trga z novimi energetske storitvami.

V Agenciji za energijo se tega dobro zavedamo, zato se pripravljamo na vzpostavitev okolja, ki bo zeleni razvoj podprlo. V letu 2017 smo poleg vseh rednih nalog velik del naših dejavnosti namenili pripravam na novo regulativno obdobje, ki se začne 1. januarja 2019. Gre za obdobje treh let, v katerem veljajo za vse operaterje sistemov za prenos in distribucijo električne energije ter zemeljskega plina enotna pravila njihovega delovanja, za uporabnike pa predvidljive in nespremenljive tarife. Prav določanje omrežnin je eno temeljnih področij delovanja energetske regulatorjev, ki pa mora slediti vsem spremembam na trgu, pri električni energiji predvsem večanju deleža energije iz obnovljivih virov, tudi lastne proizvodnje pri končnih odjemalcih, razvoju pametnih omrežij, fleksibilnemu odjemu in tako dalje, kar vse vpliva na zahtevane oziroma pričakovane spremembe prenosnega in distribucijskega sistema. Zaradi optimalnega prilaganja spreminjajoči se proizvodnji in povpraševanju so potrebni novi pristopi za določitev omrežnine in tarifnega sistema, zato je agencija v letu 2017 pripravila dva obsežna posvetovalna dokumenta, in sicer za področje aktivnega odjemalca ter obračun električne energije. Izvedli smo obsežno primerjalno analizo med reguliranimi podjetji in proučili razmere, ki vplivajo na stopnjo donosa reguliranih podjetij. Vse te naloge smo opravili s ciljem, da tudi z naslednjim regulativnim obdobjem zagotovimo stroškovno učinkovita vlaganja v omrežja, ustrezno podpremo razvoj trga in razpoznamo potrebne spremembe, hkrati pa odjemalcem zagotovimo kakovostno oskrbo z energijo po dostopnih cenah.

Poleg navedenih nalog smo sprotno in z visoko stopnjo odgovornosti izvajali tudi vse druge, ki izhajajo iz pristojnosti agencije. Tako smo v letu 2017 med drugim uspešno izvedli dva razpisa za subvencioniranje proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov, potekala so obsežna usklajevanja sistemskih obratovalnih navodil, h katerim mora agencija pred uveljavitvijo dati soglasje, začeli smo s prvimi dejavnostmi, povezanimi z evropskimi omrežnimi kodeksi, izvajali raziskave po uredbi REMIT ter nadzor nad izvajanjem sedanjega regulativnega obdobja in zakonitostjo tako pri prejemnikih državnih pomoči kot pri izvajalcih energetskih dejavnosti.

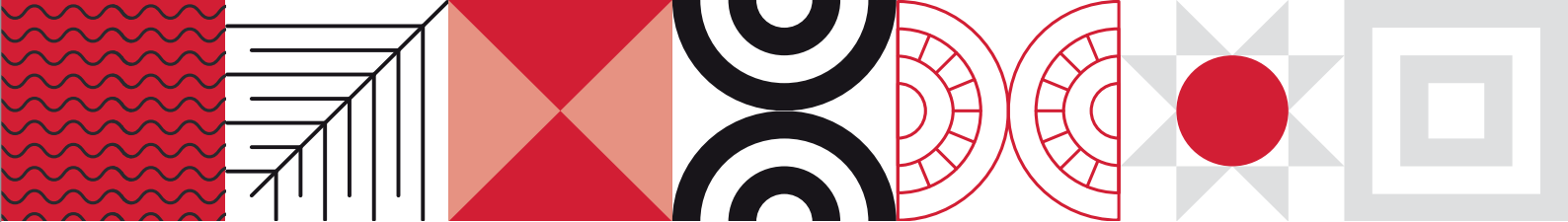
Leto 2017 v agenciji ocenjujem kot zelo uspešno. Cilje, ki smo si jih zadali za to leto, smo dosegli oziroma celo preseгли, razen v delu, ki se nanaša na načrtovani obseg nadzornih postopkov. Po sprejetju programa dela je namreč prišlo do večjih sprememb pri opredelitvah obsega nalog na nekaterih delovnih področjih agencije, predvsem pri spodbujanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov. V zvezi s tem je Državni zbor Republike Slovenije potrdil predlagani rebalans programa dela za leto 2017 in agenciji odobril pet dodatnih zaposlitev, kar nam bo zagotovilo izvedbo načrtovanih nalog v letu 2018.

Vloga, odgovornosti in cilji agencije so jasno zastavljeni, ob tem pa z veseljem ugotavljam, da strokovna javnost Agencijo za energijo čedalje bolj doživlja kot zanesljivo, strokovno in zaupanja vredno ustanovo. Je tudi spodbujevalec, nosilec in koordinator različnih dejavnosti, usmerjenih v zagotavljanje zanesljive ter odjemalcem in naravi prijazne oskrbe z energijo, ob hkratnem razumevanju vloge in pomena izvajalcev energetskih dejavnosti. Tisti, ki izpolnjujejo poslanstvo, vizijo in strategijo agencije ter zagotavljajo kakovostne storitve, pa so seveda zaposleni, in prav vsak izmed njih pomembno pripomore k mozaiku skupnih dosežkov agencije.

Mag. Duška Godina,
direktorica

POSLOVNO POROČILO

Priprave na določitev novega regulativnega obdobja, objava dveh obsežnih javnih posvetovanj, izvedba primerjalne analize stroškovne učinkovitosti med reguliranimi podjetji, analiza razmer, ki vplivajo na stopnjo donosa reguliranih podjetij, intenziven monitoring in objava vmesnih poročil o delovanju trga z energijo – to je le nekaj poudarkov iz delovanja agencije v letu 2017, katerega cilji so bili zagotoviti stroškovno učinkovita vlaganja v omrežja, ustrezno podpreti razvoj trga in razpoznati potrebne spremembe, hkrati pa odjemalcu zagotoviti kakovostno oskrbo z energijo po dostopnih cenah.

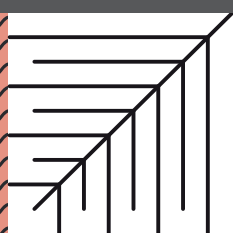
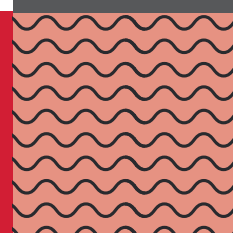
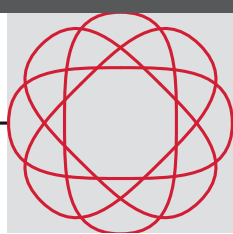
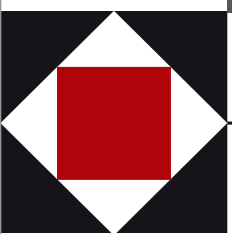
2

javna poziva za konkurenčno uvrstitev v podporno shemo OVE in SPTE; uvrščenih je bilo 171 projektov za proizvodne naprave s skupno močjo 159 MW.

24

izdanih soglasij k sistemskim obratovalnim navodilom za distribucijo toplote – od tega jih je bilo 15 izdanih v letu 2017.

1 VLOGA AGENCIJE

Agencija za energijo (v nadaljevanju agencija) je nacionalni regulativni organ Republike Slovenije na področju trga z energijo. Deluje skladno z določbami Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 17/14 in 81/15, v nadaljevanju EZ-1). Je pravna oseba javnega prava, pri izvrševanju nalog in pristojnosti pa je samostojna in neodvisna. Pri tem je dolžna upoštevati vso relevantno slovensko zakonodajo in zakonodajo Evropske unije.

Agencija spremlja, usmerja in nadzira izvajalce energetske dejavnosti na področjih elektrike in zemeljskega plina ter toplote in drugih energetskega plinov. Celovito spremlja delovanje energetskega trga in njegovo konkurenčnost ter zagotavlja preglednost delovanja trga in pri tem usklajuje interese vseh udeležencev trga, upoštevajoč državno energetske politiko. Agencija izvaja dejavnosti tudi na področjih obnovljive in visoko učinkovite proizvodnje električne energije ter učinkovite rabe energije. Izvaja nadzor nad zakonitostjo delovanja izvajalcev energetske dejavnosti, pomembne pa so tudi njene naloge na področju pravic odjemalcev.

Z izvajanjem svojih nalog vpliva na ekonomsko in tehnično učinkovito izvajanje energetske dejavnosti ob upoštevanju interesov uporabnikov, reguliranih podjetij in države. Regulirana podjetja spodbuja k trajnemu izboljševanju učinkovitosti delovanja, investiranja in kakovosti oskrbe. Agencija spremlja in nadzira izvajanje reguliranih dejavnosti, pri čemer išče primerno razmerje med kakovostjo in ravno cen reguliranih storitev ter spodbuja učinkovit razvoj in rabo obstoječe infrastrukture. Reguliranje trga z energijo izboljšuje skladno z najboljšo strokovno prakso ter zagotavlja preglednost in odprtost regulativnega procesa. Sodeluje pri pripravi in dopolnjevanju pravil in aktov, ki urejajo delovanje trga, ter spodbuja preglednost in nepristranskost. Agencija je dejavna tudi pri oblikovanju notranjega trga z energijo v EU in regijah, v katere je vključena Slovenija.

Uresničevanje okoljskih ciljev v energetske sektorju vodi v pospešeno uvajanje novih tehnologij, inoviranja in izboljševanje pogojev za konkurenčnost in preglednost trgov z energenti ter trga z novimi energetske storitvami. Zagotovitev pogojev za pametna omrežja, ki bodo ob uvajanju novih tehnologij zagotovila potrebno zanesljivost in kakovost storitev prenosa ter distribucije električne energije in zemeljskega plina ter omogočila razvoj novih energetske storitev, vpliva tudi na način reguliranja netržnih dejavnosti v energetiki. Agencija ima sprejete usmeritve za aktivno reguliranje energetske dejavnosti in omrežij prihodnosti; namen teh usmeritev je sprotno in pravočasno uvajanje ustreznih rešitev v regulativno prakso.

Med ključnimi cilji agencije sta ves čas njenega delovanja predvsem:

- stroškovno učinkovito spodbujanje razvoja varnih, zanesljivih in učinkovitih prenosnih ter distribucijskih sistemov za električno energijo in zemeljski plin;
- doseganje največje koristi za odjemalce z zagotavljanjem učinkovitega delovanja energetske trgov in konkurenčnih razmer na njih.

1.1 Dolgoročni cilji

Temeljni strateški cilji agencije so:

- optimalno uravnotežanje interesov potrošnikov, reguliranih podjetij in države;
- zagotavljanje potrošnikom najboljše razmerje med kakovostjo in ceno reguliranih storitev, reguliranim podjetjem pa spodbude za učinkovito poslovanje in ekonomsko upravičene naložbe;
- soustvarjanje razmer za trajno, zanesljivo in kakovostno oskrbo odjemalcev z elektriko, zemeljskim plinom in daljinsko toploto;
- spodbujanje okolju prijazne proizvodnje elektrike in učinkovite rabe energije ter doseganja okoljskih ciljev;
- nadzor energetskega trga in sodelovanje pri varstvu potrošnikov;
- sodelovanje pri snovanju ter izvajanju energetske politike Republike Slovenije in Evropske unije.

1.2 Letni cilji

V letu 2017 je agencija izvajala številne dejavnosti, pri katerih si je zadala predvsem naslednje cilje:

- učinkovito in pravočasno opraviti naloge in storitve, navedene v programu dela;
- zagotoviti skladnost normativnega okvira z evropskimi cilji ob upoštevanju potreb in značilnosti nacionalnega trga;
- podpreti razvoj trga in prehod na čisto energijo;

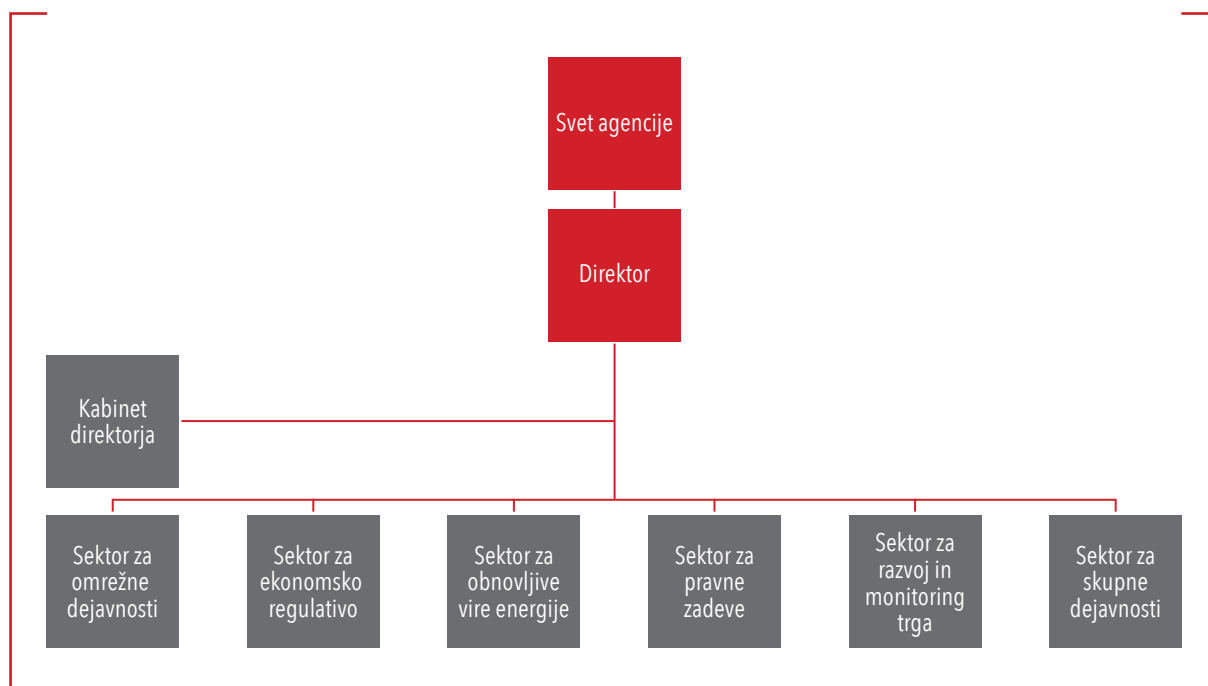
- z učinkovitim nadzorom zagotoviti nepristransko delovanje trga;
- nadaljevati dobro regulativno prakso in pri pripravi ali izboljševanju pravil za delovanje trgov sodelovati s pristojnimi ministrstvi, udeleženci na trgih in z drugimi zainteresiranimi javnostmi;
- sodelovati z organi EU, ACER in združenji regulatorjev na ravni EU in na regionalnih ravneh tako, da so v skupnih stališčih, predlogih novih pravil in drugih dokumentih čim bolj upoštevane tudi razmere v Sloveniji;
- izboljšati preglednost delovanja trga in oskrbe z energijo z zagotavljanjem informacij in ozaveščanjem odjemalcev.

Izvedba nalog in dejavnosti ter izpolnjevanje letnih ciljev so predstavljeni v poglavju 4 tega poročila.

2 ORGANIZIRANOST AGENCIJE ZA ENERGIJO

2.1 Organiziranost

Organa upravljanja agencije sta direktor agencije in šestčlanski svet agencije. Poslovanje agencije vodi direktor, pristojnosti sveta agencije pa so poleg nadzorne vloge predvsem na področju oblikovanja normativnega okvira, saj sprejema akte za izvrševanje javnih pooblastil oziroma daje soglasja k tovrstnim aktom operaterjev. Agencijo vodi direktorica mag. Duška Godina.

2.2 Svet agencije

Sestava sveta agencije se je junija zaradi izteka mandata treh članov – dr. Maksa Babudra, mag. Petra Grubelnika in Alojzija Zupanca – delno spremenila. Dr. Maks Babuder je bil ponovno imenovan za dobo šestih let in je ostal v svetu agencije skupaj s predsednico Ivano Nedižavec Korada, Mojco Veljkovič, dr. Tomažem Žagarjem ter dvema novima članoma, Andrejem Knupležem in Sandijem Šterpinom.

Svet agencije se je v letu 2017 sestal na desetih rednih in treh izrednih sejah. Obravnavali in sprejeli so Letno poročilo Agencije za energijo za leto 2016, Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2016, Rebalans Programa dela in finančnega načrta Agencije za energijo za leto 2017 ter Program dela in finančni načrt Agencije za energijo za leto 2018. Sprejeli so en novi splošni akt agencije za izvrševanje javnih pooblastil in tri dopolnjene splošne akte agencije. Izdali so 19 soglasij k splošnim aktom izvajalcev energetske dejavnosti, od tega 15 k sistemskim obratovalnim navodilom za distribucijo toplote, nadalje soglasje k sistemskim obratovalnim navodilom za prenosni sistem zemeljskega plina ter soglasja k trem pravilom za dodeljevanje prenosnih zmogljivosti.

3 ZAKONSKE IN DRUGE PRAVNE PODLAGE

3.1 Naloge in pristojnosti agencije

Agencija kot javno pooblastilo izvaja upravne in druge naloge, določene z EZ-1, uredbami Evropske unije, ki določajo pristojnost nacionalnih regulatorjev na področju energije, ter s splošnimi akti za izvrševanje pooblastil agencije, sprejetimi na podlagi zakona.

Področja, na katerih ima agencija zakonsko določena javna pooblastila, so:

- reguliranje omrežnih dejavnosti, ki zajema ekonomsko reguliranje vseh operaterjev sistemov električne energije in zemeljskega plina in tudi reguliranje samega omrežja z vidika dajanja soglasij k splošnim aktom;
- reguliranje toplote in drugih energetskega plinov;
- zagotavljanje zanesljive oskrbe z zemeljskim plinom;
- spodbujanje proizvodnje iz obnovljivih virov in sproizvodnje;
- učinkovita raba energije;
- nadzor nad delovanjem trga z električno energijo in zemeljskim plinom;
- nadzor nad zakonitostjo dela izvajalcev energetskega dejavnosti;
- varstvo pravic odjemalcev (skupna kontaktna točka).

Agencija najmanj enkrat na leto, in sicer najpozneje do 30. junija, predloži Vladi Republike Slovenije in Državnemu zboru Republike Slovenije poročilo o stanju na področju energetike za minulo leto.

3.2 Oblikovanje normativnega okvira energetike

Agencija v okviru svojih pristojnosti pomembno pripomore k oblikovanju normativnega okvira na področjih trga z električno energijo, zemeljskega plina in oskrbe s toploto, saj je pooblaščen za sprejem več kot 20 splošnih aktov za izvrševanje javnih pooblastil in izdajanje soglasij k vsem splošnim aktom reguliranih podjetij. Splošne akte za izvrševanje javnih pooblastil agencija objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, na svoji spletni strani pa skrbi za sprotno objavo celotne zakonodaje, ki ureja trg z električno energijo, zemeljskim plinom in področje toplote.

Agencija je v letu 2017 sprejela tri spremembe in en nov splošni akt za izvrševanje javnih pooblastil, in sicer:

- Akt o obvezni vsebini sistemskih obratovalnih navodil za prenosni sistem zemeljskega plina (Uradni list RS, št. 17/15, 66/17),
- Akt o preventivnem načrtu ukrepov pri oskrbi z zemeljskim plinom (Uradni list RS, št. 2/15, 9/17),
- Akt o metodologiji za pripravo in ocenitev naložbenega načrta distribucijskega operaterja električne energije (Uradni list RS, št. 97/14, 65/17),
- Akt o določitvi metodologije za določanje cen sistemskih storitev (sprejel ga je svet agencije 18. decembra 2017).

Agencija mora pred sprejetjem splošnega akta za izvrševanje javnih pooblastil, s katerim se urejata metodologija za ugotavljanje upravičenih stroškov operaterjev in za določanje višine omrežnine ter metodologija za obračun tarife za uporabo sistema, omogočiti najmanj enomesečno javno obravnavo. Izjema so manjše spremembe splošnega akta, ki nimajo bistvenih posledic za operaterje in uporabnike sistemov, ali če gre spremembe, ki jih je nujno uveljaviti čim prej, da se odvrne nevarnost za zdravje in življenje ljudi ali za premoženje večje vrednosti.

Z namenom, da pri sprejemanju odločitev v največji možni meri upošteva mnenje zainteresiranih javnosti, je agencija v letu 2017 izvedla šest javnih obravnav splošnih aktov za izvrševanje javnih pooblastil ali njihovih sprememb in dopolnitev, v okviru katerih je sprejemala pripombe in predloge zainteresirane javnosti, ter jih objavila na svoji spletni strani. Vse prejete pripombe je skrbno proučila in jih v primeru utemeljenosti sprejela, v nasprotnem primeru pa je na spletni strani v tabeli posredovanih pripomb in odgovorov podala izčrpno obrazložitev.

Zaradi zahtevnosti narave dela in s ciljem, da svoje poslanstvo odgovorno in učinkovito izvaja, je agencija tudi v letu 2017 sodelovala z znanstveno-raziskovalnimi ustanovami in strokovnjaki s specifičnimi znanji ter z državnimi organi v Sloveniji, katerih pristojnosti imajo stične točke z delovnimi področji agencije.

3.3 Akti pravnega reda EU, pomembni za delovanje agencije

Agencija kot nacionalni regulativni organ nadzira izvajanje uredb EU s področja notranjega trga z elektriko in zemeljskim plinom, ki tudi agenciji nalagajo številne dodatne naloge, odgovornosti in obveznosti.

Od pomembnejših pravnih aktov Evropske unije, ki so bili na področju energetike sprejeti v letu 2017, velja posebej omeniti:

- Uredbo Komisije (EU) 2017/459 z dne 16. marca 2017 o oblikovanju kodeksa omrežja za mehanizme za dodeljevanje zmogljivosti v prenosnih sistemih plina in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 984/2013,
- Uredbo Komisije (EU) 2017/460 z dne 16. marca 2017 o oblikovanju kodeksa omrežja o usklajenih tarifnih strukturah za plin,
- Uredbo Komisije (EU) 2017/1485 z dne 2. avgusta 2017 o določitvi smernic za obratovanje sistema za prenos električne energije,
- Uredbo Komisije (EU) 2017/1938 z dne 25. oktobra 2017 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom in o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 994/2010,
- Uredbo Komisije (EU) 2017/2195 z dne 23. novembra 2017 o določitvi smernic za izravnavo električne energije,
- Uredbo Komisije (EU) 2017/2196 z dne 24. novembra 2017 o vzpostavitvi omrežnega kodeksa o izrednih razmerah pri oskrbi z električno energijo in ponovni vzpostavitvi oskrbe.

Agencija je v okviru ACER sodelovala pri pripravi skupnih stališč o na novo nastajajoči evropski zakonodaji in pripravljala svoja stališča, ki so pomembna za delovanje nacionalnega trga z energijo.

4 OPRAVLJENO DELO IN DOSEŽKI AGENCIJE

4.1 Reguliranje omrežnih dejavnosti

4.1.1 Ekonomska regulativa področja električne energije

Spremljanje in analiza regulativnega okvira za leto 2016

Agencija na podlagi revidiranih letnih podatkov o poslovanju spremlja in analizira regulativni okvir elektrooperaterjev z namenom preverjanja pravilnosti ugotovljenih odstopanj od regulativnega okvira.

Cilj naloge je izvedba analiz poslovanja elektrooperaterjev in petih distribucijskih podjetij za leto 2016 ter preveritev pravilnosti ugotovljenih odstopanj od regulativnega okvira elektrooperaterjev za leto 2016, ki se bodo skladno z zakonodajo upoštevala pri pripravi regulativnega okvira za regulativno obdobje 2019-2021.

Izvedene so bile naslednje ključne naloge:

- priprava in posredovanje zahtevkov za ekonomske in tehnične podatke ter drugih poročil za poslovno leto 2016 distribucijskim podjetjem in elektrooperaterjema;
- usklajevanje prejetih podatkov z vsemi poročevalci;
- izvedba analiz poslovanja elektrooperaterjev in distribucijskih podjetij za leto 2016, ki vključujejo tudi poročilo o realiziranih naložbah v sredstva elektrooperaterjev;
- preveritev pravilnosti ugotovljenih odstopanj od regulativnega okvira za leto 2016, ki sta jih elektrooperaterja dolžna ugotavljati za posamezno leto regulativnega obdobja.

Agencija je tako v letu 2017 izvajala analize poslovanja elektrooperaterjev in petih distribucijskih podjetij. Rezultate omenjenih analiz je upoštevala v postopku preverjanja pravilnosti ugotovljenih odstopanj od regulativnega okvira za leto 2016 v regulativnem obdobju 2016-2018.

Postopek ugotavljanja pravilnosti izračunanih odstopanj od regulativnega okvira za leto 2016 je bil v času priprave tega poročila pri elektrooperaterjih v zaključni fazi. Na podlagi zadnjih opravljenih analiz bo distribucijskemu operaterju za leto 2016 priznanih 217,2 milijona evrov upravičenih stroškov (brez reguliranega donosa), realiziral pa jih je za 9,5 milijona evrov več od priznanih. Agencija bo z ekonomskim reguliranjem odjemalcem zagotovila, da se navedeni višje realizirani stroški od priznanih ne bodo odražali v tarifah za omrežnino.

14,2
milijona evrov nepriznanih
stroškov elektrooperaterjev

Na področju prenosa električne energije je postopek ugotavljanja odstopanj od regulativnega okvira za leto 2016 zaključen. Sistemskemu operaterju je bilo za leto 2016 priznanih 139,8 milijona evrov upravičenih stroškov (brez reguliranega donosa), realiziral pa jih je za 4,7 milijona evrov več od priznanih. To pomeni, da bo agencija odjemalcem zagotovila, da se tudi navedeni višje realizirani stroški systemskega operaterja od z regulacijo priznanih ne bodo odražali v tarifah za omrežnino.

Agencija z ekonomsko regulacijo odjemalcem zagotavlja, da se višje realizirani stroški od priznanih ne pokrivajo z omrežnino. Skupna višina teh stroškov je v obdobju 2013–2016 znašala 78,6 milijona evrov.

Priprava na novi regulativni okvir

Agencija regulacijo izvaja tako, da elektrooperaterjema določa regulativni okvir, torej njune upravičene stroške in posledično potrebne vire za njihovo pokrivanje, med katerimi je tudi omrežnina, ki jo za uporabo sistema plačujejo uporabniki sistema. Regulacijo izvaja na podlagi metodologije reguliranja, ki jo opredeli v splošnem aktu. V tem aktu predpiše trajanje regulativnega obdobja, vrste elementov regulativnega okvira ter kriterije in način določanja posameznih elementov regulativnega okvira. Prav tako predpiše tudi metodologijo obračunavanja omrežnine, katere rezultat so tarifne postavke omrežnin.

Regulativni okvir (upravičene stroške in vire za njihovo pokrivanje) določi za posamezno leto regulativnega obdobja, ki je praviloma obdobje treh koledarskih let. Regulativni okvir določi na podlagi določb splošnega akta vnaprej, zato so elementi regulativnega okvira načrtovane vrednosti.

Agencija bo regulativni okvir za regulativno obdobje 2019–2021 določila v letu 2018. Ker je to izjemno obsežna naloga, je s pripravami začela že v letu 2017.

Izvedene so bile naslednje ključne naloge:

- študija primerjalne analize učinkovitosti dejavnosti distribucije električne energije. Rezultati omenjene študije prikazujejo individualno stroškovno učinkovitost posameznih distribucijskih podjetij, ki vpliva na višino upravičenih stroškov;
- na področju reguliranega donosa na sredstva smo proučevali razmere, ki vplivajo na določitev nove stopnje donosa reguliranih podjetij, in sicer ob upoštevanju tveganosti dejavnosti;
- zaradi optimalnega prilagajanja spreminjajoči se proizvodnji in povpraševanju so potrebni novi pristopi za določitev omrežnine in tarifnega sistema, zato je agencija pripravila posvetovalni dokument, na podlagi katerega bo prejela mnenja udeležencev trga o oblikovanju načel tarifiranja, odjemnih skupin, tarifnih elementov, o samih vrstah tarif ter o drugih zastavljenih vprašanjih;
- v zvezi s čezmerno prevzeto jalovo energijo so bili izvedeni skupni sestanki z distribucijskim in prenosnim operaterjem v smeri iskanja ustrezne porazdelitve prihodkov od čezmerno prevzete jalove energije med operaterjema.

Navedene dejavnosti bodo podlaga za pripravo potrebnih sprememb metodologije za določitev regulativnega okvira in tarifnih postavk omrežnine za elektrooperaterja. Splošni akt s predpisano metodologijo reguliranja bo podlaga za določitev novega regulativnega okvira in tarifnih postavk omrežnin za regulativno obdobje 2019–2021, posebej za distribucijskega in posebej za systemskega operaterja.

Agencija je s ciljem doseganja čim večje stroškovne učinkovitosti in skladno s primerom dobre prakse v Avstriji izvedla skupne sestanke s sistemskim in distribucijskim operaterjem pri iskanju rešitev glede možnih skupnih nakupov električne energije za izgube, ki bi vodili k zmanjševanju stroškov iz tega naslova. Žal kljub veliki verjetnosti, da bi se skupni stroški za nakup energije za izgube v sistemu zaradi večjih količin znižali, niti Eles niti SODO nista bila pripravljena pristopiti k skupnim avkcijam.

Druge naloge na področju ekonomske regulative električne energije

Agencija je v prvi polovici leta 2017 zaključila postopek ugotavljanja odstopanj od regulativnega okvira za leto 2015 za oba elektrooperaterja. Oba postopka je sklenila s posebno odločbo, saj je izračunala drugačna odstopanja kot elektrooperaterja. Junija 2017 je prejela tožbo systemskega operaterja zoper odločbo agencije o ugotovljenem odstopanju za leto 2015; upravno sodišče v tej zadevi do konca leta 2017 še ni odločilo.

Agencija je pravočasno pripravila poročilo o realiziranih prihodkih iz upravljanja prezasedenosti in njihovi porabi v Republiki Sloveniji v obdobju od 1. julija 2015 do 30. junija 2016 ter ga posredovala Evropski komisiji in objavila na svoji spletni strani.

Obračunavanje omrežnine

Obračunavanje omrežnine mora upoštevati spremembe na trgu z električno energijo, ki se kažejo v povečevanju lastne proizvodnje električne energije pri končnih odjemalcih, večanju deleža proizvodnje iz obnovljivih virov, vgrajevanju pametnih števecov, fleksibilnem odjemu električne energije, uporabi hranilnikov električne energije in tako dalje. Spremembe vplivajo na tehnične in ekonomske značilnosti prenosnega in distribucijskega sistema električne energije na eni ter na odjemalce in značilnosti njihovega odjema na drugi strani. Zaradi prilagoditve navedenim spremembam so potrebne nove investicije v omrežja, ki zahtevajo dovolj virov za pokrivanje teh stroškov. Zaradi optimalnega prilagajanja spreminjajoči se proizvodnji in povpraševanju so potrebni novi pristopi za določitev omrežnine in tarifnega sistema, zato je agencija pripravila posvetovalni dokument. Z njim želi pridobiti mnenja in predloge udeležencev trga o oblikovanju načel tarifiranja, odjemnih skupin, tarifnih elementov, o samih vrstah tarif ter drugih povezanih vprašanjih. Prejete pripombe in mnenja bodo v pomoč pri sprejetju odločitev o najprimernejšem načinu obračunavanja omrežnine za odjemalce električne energije, ki bodo vključene v metodologijo za obračunavanje omrežnine za prihodnji regulativni okvir.

V letu 2017 so zaživali tudi pilotni projekti, za katere je bil uporabljen model kritične konične tarife, ki končne odjemalce spodbuja k prilagajanju odjema v času nastopa lokalne prezasedenosti omrežja. Projekti so navedeni v poglavju 4.2.2 (Spodbujanje naložb v napredni merilni sistem in pametna omrežja).

4.1.2 Obratovanje in razvoj prenosnega in distribucijskega sistema električne energije

Sistemska obratovalna navodila

Sistemska obratovalna navodila morajo poleg sistemkega in distribucijskega operaterja sprejeti tudi operaterji zaprtih distribucijskih sistemov. Pred objavo sistemskih obratovalnih navodil mora agencija k njim dati soglasje.

Sistemska obratovalna navodila za prenosni sistem električne energije so bila sprejeta in uveljavljena že v letu 2016, v letu 2017 pa so potekale dejavnosti, povezane s sprejetjem sistemskih obratovalnih navodil za distribucijski sistem električne energije. Vlogo distribucijskega operaterja za izdajo soglasja je agencija prejela januarja 2017, v naslednjih mesecih pa so potekali skupni sestanki in obsežna usklajevanja, na katerih je agencija predstavila svoja mnenja in pripombe. Področja, ki so zahtevale več dejavnosti agencije, so se nanašala na zavarovanja pri enotnem računu, nujno oskrbo, prvo namestitev števecov, razvrščanje odjemalcev v gospodinjstvi in ostali odjem na NN, podatkovne storitve in tako dalje.

Zaradi kompleksnosti pravil in številnih pripomb agencija soglasja k predlaganim sistemskim obratovalnim navodilom v letu 2017 ni izdala.

Sistemske storitve

Za zagotavljanje varnega in neprekinjenega obratovanja elektroenergetskega sistema mora operater prenosnega sistema v vsakem trenutku zagotoviti ustrezno raven sistemskih storitev. Sistemske storitve zagotavlja sistemski operater na trgu; če jih ne uspe nabaviti pod konkurenčnimi pogoji, lahko agencija naloži ponudnikom sistemskih storitev, da sklenejo pogodbo za zagotavljanje sistemskih storitev s sistemskim operaterjem ob upoštevanju metodologije za določanje cen sistemskih storitev.

Pri zagotavljanju ustreznih sistemskih storitev je bilo v letu 2017 največ dejavnosti izvedenih na področju priprave in izdaje metodologije določanja cen sistemskih storitev iz 74. člena EZ-1. Hkrati so bile izvedene dejavnosti, povezane s spremljanjem nakupa sistemskih storitev, ki ga izvaja sistemski operater, ter ugotavljanjem ustreznosti in zadostnosti sistemskih storitev za naslednje regulativno obdobje.

Javno posvetovanje o novih pristopih za obračunavanje omrežnine

Obsežna usklajevanja pred izdajo soglasja k sistemskim obratovalnim navodilom za distribucijski sistem električne energije

Sprejeta metodologija za določanje cen sistemskih storitev

Akt o določitvi metodologije za določanje cen sistemskih storitev je agencija dala v prvo javno obravnavo junija in v času javne obravnave na sedežu agencije izvedla tudi javni posvet, ki so se ga udeležili vsi zainteresirani deležniki. Po proučitvi prejetih pripomb in predlogov rešitev je navedeni predlog akta dopolnila ter ponovila javno obravnavo. Svet agencije je akt sprejel decembra.

V aktu določena metodologija bo omogočala določanje cen posameznih sistemskih storitev, ki jih sistemski operater potrebuje za zagotavljanje zanesljive oskrbe z električno energijo in ki jih lahko zagotavlja jo uporabniki sistema znotraj regulacijskega območja Republike Slovenije. Ceno posameznih sistemskih storitev bo agencija določila le v primerih, ko sistemskemu operaterji na trgu ne bo uspelo zagotoviti zadostnih sistemskih storitev (sekundarna regulacija s sekundarno rezervo, rezerva v višini največje proizvodne enote, zagon brez omrežnega napajanja in po potrebi regulacija napetosti) ali če mu jih ne bo uspelo nabaviti pod konkurenčnimi pogoji. S tem ukrepom, ki ga omogoča EZ-1, lahko agencija na zahtevo sistema operaterja brez poseganja v že sklenjene pogodbe o dobavi enemu ali več proizvajalcem električne energije z odločbo naloži, da glede na tehnična in ekonomska merila pod najugodnejšimi pogoji ponudijo ustrezne količine sistemskih storitev in s sistemskim operaterjem sklenejo pogodbo za zagotavljanje sistemskih storitev.

Kakovost oskrbe z električno energijo

Pri določitvi upravičenih stroškov za določitev regulativnega okvira za distribucijski sistem električne energije agencija upošteva tudi reguliranje s kakovostjo oskrbe. Za ustrezno izvajanje monitoringa kakovosti oskrbe agencija izvaja presoje monitoringa ter ugotavlja pravilnost izvajanja monitoringa kakovosti oskrbe v elektrodistribucijskih podjetjih, možnosti za izboljševanja procesa monitoringa in primernost sistema kakovosti.

Skladno s sodbo upravnega sodišča je v letu 2016 začela s presojami izvajanja monitoringa neprekinjenosti napajanja pri vseh elektrodistribucijskih podjetjih. Presoje učinkovitosti procesa nadzora neprekinjenosti napajanja je izvedla že konec leta 2016, v celotnem letu 2017 pa so potekale dejavnosti, povezane s presojami točnosti registriranja dogodkov, natančnosti izračuna parametrov in pravilnosti opredelitve vzrokov dogodkov.

Izvedene so bile številne dejavnosti, med katerimi so bile najpomembnejše:

- analiza posredovanih podatkov o neprekinjenosti napajanja za leto 2014 in načrtovanje obsega podatkov za presojo;
- zajem podatkov za presojo iz informacijskih sistemov elektrodistribucijskih podjetij, ki obsega med drugim izvirne podatke o prekinitvah iz sistema za vodenje elektrodistribucijskega omrežja, obdelane podatke o prekinitvah, ki so bili poročani agenciji, ter podporne podatke, med katere spadajo tudi dokazila o dogodkih, na katere elektrodistribucijsko podjetje ni moglo vplivati;
- presoja zajetih podatkov o neprekinjenosti, ki zajema točnost registriranja dogodkov, natančnost izračuna parametrov in pravilnost opredelitve dogodkov;
- priprava poročila o presoji monitoringa kakovosti napajanja.

Prvič izveden obsežen postopek presoje monitoringa kakovosti napajanja v vseh petih elektrodistribucijskih podjetjih

V okviru presoje podatkov je bilo treba zaradi obsežnosti in kompleksnosti problematike od elektrodistribucijskih podjetij pridobiti še številna dodatna pojasnila, pri dveh podjetjih pa je bilo treba zaradi mejnega rezultata po prvi presoji podatkov o neprekinjenosti postopek presoje v celoti ponoviti.

Rezultat presoje monitoringa kakovosti napajanja za leto 2014 bo ponovni izračun faktorja spodbud oziroma penalov (tako imenovanega faktorja q), ki neposredno vpliva na izračun upravičenih stroškov za leto 2014. Agencija je presoje pri vseh petih elektrodistribucijskih podjetjih zaključila konec leta 2017

z izdajo poročil o presoji monitoringa kakovosti napajanja. Predvidoma v začetku leta 2018 bo na podlagi opravljenih presoj izdala odločbo o odstopanjih od regulativnega okvira za leto 2014.

Poleg navedenega postopka je agencija v letu 2017 izvedla še temeljito analizo vseh obravnavanih dimenzij kakovosti oskrbe (neprekinjenost napajanja, komercialna kakovost in kakovost napetosti) pri elektrodistribucijskih podjetjih, obeh elektrooperaterjih in operaterjih zaprtih distribucijskih sistemov (ZDS) ter pripravila Poročilo o kakovosti oskrbe v letu 2016. Poročilo je objavljeno na spletni strani agencije.

Dolgoročni cilj reguliranja kakovosti oskrbe je zagotavljati ciljno minimalno raven neprekinjenosti napajanja na vseh območjih Slovenije. Zato je agencija v okviru priprav na regulativno obdobje 2019-2021 z zunanjim izvajalcem izvedla posodobitev izračuna dejavnikov in kazalnikov neprekinjenosti napajanja za

regulacijo kakovosti oskrbe. Posodobitev zajema izvedbo primerjalne analize z razširjenim naborom podatkov o omrežnih in okoljskih dejavnikih za posamezno območje distribucijskega sistema ter je podlaga za določitev parametrov v mehanizmu reguliranja s kakovostjo oskrbe z električno energijo.

Naložbe elektrooperaterjev

V letu 2017 je agencija od elektrooperaterjev prvič prejela poročila o izvajanju naložbenih načrtov. Ugotavljala je odstopanja realiziranih naložb od naložb, predvidenih v desetletnem razvojnem načrtu, letnem poslovnem načrtu in regulativnem okviru. Posebej je ugotavljala izvedbo naložb, ki so bile financirane iz namenskih prihodkov za upravljanje prezasedenosti čezmejnih vodov. Spremljala je tudi naložbe v napredne merilne sisteme in skladnost uvajanja teh sistemov z vladno uredbo.

Realizacija naložb v sredstva systemskega operaterja v letu 2016 je zaostajala za načrtovanimi vrednostmi v naložbenem načrtu za približno 40 odstotkov in skoraj 50 odstotkov za višino sredstev, predvidenih v regulativnem okviru. Glavni razlogi za odstopanja so bili zamik pri izvajanju prevzema 110-kV omrežja, bistveno manjša realizacija pri izgradnji tehnološkega središča v Beričevem in manjša realizacija od načrtovane pri večini naložb. Realizacija naložbenih načrtov systemskega operaterja dosega načrtovane vrednosti praviloma le v letih, ko se zaključujejo in predajo v uporabo posamezne večje naložbe.

Realizacija naložb distribucijskega operaterja in distribucijskih podjetij je v minulih letih močno zaostajala za načrtovanim obsegom, v letu 2016 pa so naložbe presegle vrednosti iz naložbenega načrta oziroma regulativnega okvira za dobrih 9 odstotkov. Povečanje gre v glavnem na račun večje realizacije v srednjenapetostno in deloma nizkonapetostno omrežje; oboje je povezano z zagotavljanjem večje kakovosti oskrbe, deloma pa tudi še s sanacijo posledic žledu v letu 2014.

Na področju projektov skupnega evropskega interesa (PCI - Projects of Common Interest) je agencija pregledala in ocenila projekte, ki jih je za uvrstitev na tretjo listo PCI predlagal slovenski systemski operater. V postopku sprejemanja so potekale dejavnosti, povezane z usklajevanjem med različnimi deležniki; nova lista PCI je bila objavljena novembra 2017, na njej pa so trije projekti systemskega operaterja, in sicer daljnovod 2 x 400 kV Cirkovce-Pince in RTP 400/110 kV Cirkovce, kablovod enosmernega toka visoke napetosti med Divačo oziroma Beričevim in Salgaredo v Italiji ter projekt pametnih omrežij SINCRO.GRID. Veljaven seznam projektov PCI je eden ključnih dokumentov, ki ga agencija uporablja kot podlago za ugotavljanje skladnosti naložbenega načrta systemskega operaterja z razvojnimi načrti.

Zagotavljanje primarne regulacije frekvence

Primarno regulacijo frekvence morajo skladno z 49. členom Systemskih obratovalnih navodil za prenosni sistem električne energije zagotavljati vsi proizvajalci električne energije, priključeni na 110-, 220- ali 400-kV omrežje, z vsemi svojimi agregati. Izjema od navedene obveznosti je možna le na podlagi dogovora med systemskim operaterjem in proizvajalcem. Ker je bilo ugotovljeno, da primarne regulacije frekvence ne zagotavljajo vsi proizvajalci, priključeni na 110-, 220- ali 400-kV omrežje, z vsemi svojimi agregati, je bila ustanovljena delovna skupina predstavnikov systemskega operaterja in proizvajalcev. Namen ustanovitve komisije je bil določitev enoumnega preverjanja izvajanja ter meril za izvajanje primarne regulacije frekvence. Agencija je bila s posameznimi dejavnostmi sprotno seznanjena. V letu 2017 je največ dejavnosti potekalo med proizvajalci in systemskim operaterjem, ki so ugotavljali skladnost proizvodnih enot s tehničnimi zahtevami za izvajanje primarne regulacije frekvence. Systemski operater je določil postopke za preverjanje delovanja primarne regulacije frekvence posameznih proizvodnih enot. Navedene dejavnosti so podlaga za pripravo ustreznega dogovora med systemskim operaterjem in proizvajalci. V letu 2017 je systemski operater začel s podeljevanjem certifikatov za usposobljenost izvajanja te systemske storitve, kar je skladno z zahtevami evropske uredbe 2017/1485 o določitvi smernic za obratovanje sistema za prenos električne energije.

Namen izvajanja navedenih dejavnosti, ki se bodo nadaljevale v letu 2018, je zagotoviti ustrezne rezerve za primarno regulacijo frekvence skladno s systemskimi obratovalnimi navodili za prenosni sistem in evropskimi uredbami, ki urejajo področje obratovanja elektroenergetskega sistema in izvajanje izravnave.

Načini dodeljevanja zmogljivosti in postopki upravljanja prezasedenosti

V letu 2017 je agencija na področju dodeljevanja zmogljivosti in postopkov upravljanja prezasedenosti sodelovala pri številnih dejavnostih na ravni Slovenije in tudi EU. Glavna področja tega delovanja so se nanašala na izvajanje evropske Uredbe 2015/1222 o določitvi smernic za dodeljevanje zmogljivosti in

upravljanje prezasedenosti ter priprav na izvajanje uredbe o določitvi smernic za terminsko dodeljevanje zmogljivosti (CACM) in Uredbe 2016/1719 o določitvi smernic za terminsko dodeljevanje zmogljivosti (FCA). Glavnino nalog agencije na tem področju je predstavljalo sodelovanje z drugimi regulatorji na ravni EU ali posameznih regij pri obravnavi predlogov metodologij sistemskih operaterjev in imenovanih operaterjev trga z električno energijo, ki jih morajo slednji pripraviti na podlagi določil uredb, k njim pa dajo soglasje nacionalni regulativni organi EU ali posamezne regije. Z vidika izvajanja uredb 2015/1222 in 2016/1719 je od leta 2017 Slovenija vključena v novi regiji, Core in Severna Italija. Ti regiji sta bili vzpostavljeni z odločitvijo ACER novembra 2016 in predstavljata območji določanja prenosnih zmogljivosti (Capacity Calculation Regions), kakršnih je skladno z omenjeno odločitvijo ACER v Evropi deset.

Na podlagi določb Uredbe 2015/1222 (CACM), ki ureja področje določanja in dodeljevanja prenosnih zmogljivosti med trgovalnimi območji za dan vnaprej in znotraj dneva, so bili potrjeni:

- metodologija zbiranja podatkov o proizvodnji in obremenitvi,
- predlog vseh sistemskih operaterjev za rok za čvrstost zmogljivosti za dan vnaprej,
- metodologija skupnega modela omrežja,
- načrt izvajanja funkcij operaterja spajanja trgov.

Na podlagi določb Uredbe 2016/1719 (FCA), ki ureja določanje in dodeljevanje prenosnih zmogljivosti med trgovalnimi območji za vsa časovna obdobja, daljša od dneva vnaprej, so bili potrjeni:

- pravila za dodeljevanje dolgoročnih zmogljivosti vseh operaterjev prenosnih omrežij, skupaj z regionalnima prilogama za regiji Core in Severna Italija,
- predlog vseh sistemskih operaterjev za vzpostavitev enotne platforme za dodeljevanje prenosnih zmogljivosti,
- predloga sistemskih operaterjev območja določanja zmogljivosti regij Core in Severna Italija za regionalno zasnovano dolgoročnih pravic prenosa.

Navedeni predlogi in metodologije so se potrjevali na tri načine: vsak regulativni organ posebej, vsi regulativni organi posamezne regije skupaj v okviru regionalnih forumov energetske regulatorjev (ERRF) ali vsi evropski regulativni organi skupaj v okviru Forumu energetske regulatorjev (ERF). V primeru soglasja regulativnih organov, ugotovljenega na forumih energetske regulatorjev, mora vsak zadevni regulativni organ v roku, ki ga določata uredbi, izdati še zavezujočo nacionalno odločitev. Ta odločitev je lahko v obliki soglasja k predlogu ali izdaje zahtevka za dopolnitev predloga. Kadar se regulativni organi ne morejo sporazumeti o predlogu metodologij, o njem odloči ACER. V letu 2017 je ACER sprejel odločitev o sprejetju naslednjih predlogov, ki se nanašajo na Slovenijo:

- pravil za dodeljevanje dolgoročnih zmogljivosti vseh operaterjev prenosnih omrežij (glavno besedilo brez prilog),
- predloga o harmoniziranih najvišjih in najnižjih končnih cenah za enotno spajanje trgov za dan vnaprej,
- predloga o harmoniziranih najvišjih in najnižjih končnih cenah za enotno spajanje trgov znotraj dneva,
- metodologij delitve prihodka od dražb na mejah trgovalnih območij.

V letu 2017 je agencija izdala deset zahtevkov za spremembo vseevropskih predlogov in tri zahtevke za spremembo regionalnih predlogov, pripravljenih na podlagi določil Uredbe 2015/1222.

Poleg navedenih metodologij je agencija dala soglasja k spremembam pravil za eksplicitno dodeljevanje prenosnih zmogljivosti za dan vnaprej za leto 2018 na mejah trgovalnih območij: AT-CZ, AT-HU, HR-HU, HR-SI, CZ-DE, CZ-PL, PL-SK in PL-DE.

Z drugimi regulativnimi organi je sodelovala tudi v delovnih podskupinah ACER za izvajanje uredb CACM in FCA ter tudi v okviru regionalnih koordinacijskih komitejev območij določanja zmogljivosti regij Core in Severna Italija. V okviru teh organov so bili pripravljene vsi predlogi odločitev, o katerih so odločali forumi energetske regulatorjev, tako vseevropski (ERF) kot oba regionalna, v katera je vključena Slovenija (Core ERRF in ERRF Severne Italije).

Slovenija med državami EU,
v katerih je ciljni evropski
model trga z električno energijo
implementiran v največji meri

Rezultati omenjenih dejavnosti so spajanje trgov Slovenije s trgovoma Italije in Avstrije za dan vnaprej ter bilateralno spajanje trgov Slovenije in Italije znotraj dneva. To pomeni, da je Slovenija med državami, v katerih je ciljni evropski model trga z električno energijo implementiran v največji meri. Spajanja trgov za dan vnaprej na meji s Hrvaško še nimamo vzpostavljenega predvsem zaradi pozne vzpostavitve borze z električno energijo na Hrvaškem, slovensko-italijanska meja pa je ena redkih v Evropi, na kateri je vzpostavljeno spajanje trgov

znotraj dneva. Vsa omenjena spajanja trgov temeljijo na uporabi implicitnih avkcij, ki omogočajo optimalno izkoriščanje razpoložljivih zmogljivosti med trgovalnimi območji, saj se pri njih hkrati trguje z energijo in zmogljivosti. To omogoča, da se razpoložljive zmogljivosti vedno dodeljujejo v smeri s trgovalnega območja z nižjo ceno na trgovalno območje z višjo ceno električne energije.

Priključevanje proizvajalcev na omrežje

Uredba Komisije (EU) 2016/631 o vzpostavitvi kodeksa omrežja za zahteve za priključitev proizvajalcev električne energije na omrežje določa pogoje priključevanja proizvodnih naprav na omrežje tako, da se v vsej Uniji zagotovijo pravični konkurenčni pogoji, sigurnost sistema in primerna vključenost električne energije iz obnovljivih virov ob ustreznem spodbujanju trgovanja z električno energijo. Agencija mora s svojimi nalogami v okviru te uredbe skrbeti, da elektrooperaterji ustrezno izkoriščajo zmogljivosti proizvodnih enot in da se zagotovijo enaki konkurenčni pogoji. V zvezi z navedenimi nalogami je agencija sodelovala v delovni skupini za obratovanje sistema in priključevanje na omrežje, ki v okviru ACER skrbi za čim bolj usklajeno izvajanje teh nalog v državah članicah ter monitoring implementacij zahtev uredb za priključevanje na omrežje in obratovanje sistema.

Navedena uredba dopušča odstopanja od zahtev za priključitev za nove elektroenergijske module, če je to potrebno zaradi sigurnosti obratovanja elektroenergetskega sistema. Pripravljen in objavljen je bil posvetovalni dokument na temo Merila za odstopanja od NC za priključevanje proizvajalcev električne energije na omrežje.

V letu 2017 je agencija obravnavala štiri vloge proizvajalcev elektroenergijskih modulov za razvrstitev med nastajajoče tehnologije.

Agencija je sodelovala tudi v okviru javnih posvetovanj glede usklajevanja nacionalnega predloga omejitve pragov največjih zmogljivosti za elektroenergijske module, in sicer z dajanjem pobud in mnenj k predlaganim rešitvam. Zaradi zapletene problematike določitve praga elektroenergijskih modulov tipa B, ki se je prek delovne skupine za obratovanje sistema in priključevanje na omrežje poskušala reševati celo v neposrednem dialogu z Evropsko komisijo, sistemski operater še ni posredoval dokončnega predloga, ki ga mora odobriti agencija. Vloga sistemskega operaterja in odobritev agencije se pričakujeta v prvi tretjini leta 2018.

Spremljanje novih kodeksov omrežja

V drugi polovici leta 2017 je Evropska komisija objavila še preostale tri omrežne kodekse na področju električne energije, in to: Uredbo (EU) 2017/1485 z dne 2. avgusta 2017 o določitvi smernic za obratovanje sistema za prenos električne energije, Uredbo (EU) 2017/2195 z dne 23. novembra 2017 o določitvi smernic za izravnano električne energije in Uredbo (EU) 2017/2196 z dne 24. novembra 2017 o vzpostavitvi omrežnega kodeksa o izrednih razmerah pri oskrbi z električno energijo in ponovni vzpostavitvi oskrbe.

Navedeni omrežni kodeksi dajejo nacionalnim regulativnim organom ogromno novih pristojnosti, ki se nanašajo na uveljavitev in spremljanje izvajanja uredb, priprave različnih metodologij, mnenj in soglasij. V letu 2017 so potekale pripravljalne dejavnosti in začetna usklajevanja, saj implementacija uredbe ne predstavlja le prenosa skupnih pravil v slovenski pravni red in uveljavitev teh pravil, ampak je največkrat treba skupaj z drugimi udeleženci najprej ugotoviti, kaj je za naš trg sprejemljivo in ustrezno. Poznejša usklajevanja na regijski ravni med nacionalnimi regulativnimi organi in drugimi udeleženci bodo zelo dolgotrajen in zahteven proces, ki bo moral biti izveden v rokih, navedenih v kodeksih.

Na področju izravnave električne energije je agencija začela spremljati dva projekta, PICASSO in MARI, ki bosta omogočala delovanje enotnih vseevropskih platform za čezmejno izmenjavo izravnalne energije. Projekt PICASSO je namenjen vzpostavitvi enotne platforme za izmenjavo energije rezerv za povrnitev frekvence z avtomatsko aktivacijo (do sedaj imenovane rezerve za izvajanje sekundarne regulacije), MARI pa je namenjen vzpostavitvi enotne platforme za izmenjavo energije rezerv za povrnitev frekvence z ročno aktivacijo (do sedaj imenovane rezerve za izvajanje terciarne regulacije). S tem se bo lahko izboljšala likvidnost kratkoročnih trgov, ker bo omogočeno več čezmejnega trgovanja in tudi učinkovitejša raba obstoječega omrežja za izravnano energije.

Pravila za delovanje izravnalnega trga

S ciljem, da se omogoči hitrejšo prilagajanje izravnalnega trga spremembam, ki se dogajajo na trgu z električno energijo, so potekala usklajevanja o predlogu sprememb Pravil za delovanje izravnalnega trga. Svet agencije je soglasje k navedenemu aktu dal konec leta 2017.

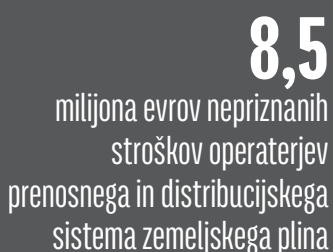
4.1.3 Ekonomska regulativa področja zemeljskega plina

Spremljanje in analiza regulativnega okvira operaterjev sistema za leto 2016

Agencija na podlagi usklajenih in revidiranih letnih podatkov o poslovanju 16 operaterjev sistema zemeljskega plina spremlja in analizira njihov regulativni okvir z namenom ugotavljanja pravilnosti njihovih ugotovljenih odstopanj od regulativnega okvira. Ugotovljena odstopanja za leto 2016 se bodo skladno z zakonodajo upoštevala pri pripravi regulativnega okvira za regulativno obdobje 2019-2021.

Izvedene so bile naslednje ključne naloge:

- priprava in posredovanje zahtevkov za ekonomske in tehnične podatke ter poročil za poslovno leto 2016 operaterjem distribucijskega sistema in operaterju prenosnega sistema;
- usklajevanje prejetih podatkov z vsemi poročevalci;
- analiziranje poslovanja operaterjev sistema za leto 2016 na podlagi predhodno usklajenih in revidiranih podatkov o poslovanju;
- preverjanje pravilnosti ugotovljenih odstopanj od regulativnega okvira operaterjev sistema za leto 2016.

8,5
milijona evrov nepriznanih
stroškov operaterjev
prenosnega in distribucijskega
sistema zemeljskega plina

Operaterju prenosnega sistema zemeljskega plina je bilo za leto 2016 priznanih 37,1 milijona evrov upravičenih stroškov (brez reguliranega donosa na sredstva), realiziral pa je za 2,5 milijona evrov višje stroške od upravičenih. Agencija je z ekonomskim reguliranjem odjemalcem zagotovila, da se ti višje realizirani stroški od priznanih z regulacijo ne bodo odražali v tarifah za omrežnino.

Operaterjem distribucijskega sistema zemeljskega plina je bilo v letu 2016 priznano skupaj 40,0 milijona evrov upravičenih stroškov (brez reguliranega donosa na sredstva), realizirali pa so skupaj za 6,0 milijona evrov višje stroške od upravičenih. Tudi na tem področju je agencija z ekonomskim reguliranjem odjemalcem zagotovila, da se ti višje realizirani stroški od priznanih z regulacijo ne bodo odražali v tarifah za omrežnino.

Priprave na regulativni okvir za regulativno obdobje 2019-2021

Agencija izvaja regulacijo na podlagi metodologije reguliranja, ki jo opredeli v splošnem aktu o metodologiji za določitev regulativnega okvira in v splošnem aktu o metodologiji za obračunavanje omrežnine. V teh aktih agencija predpiše trajanje regulativnega obdobja, vrste elementov regulativnega okvira, kriterije in način določanja posameznih elementov regulativnega okvira ter metodologijo obračunavanja omrežnine. Operaterji sistema na podlagi določb akta določijo regulativni okvir, torej njihove upravičene stroške in posledično potrebne vire za njihovo pokrivanje, med katerimi je tudi omrežnina, ki jo za uporabo sistema plačujejo uporabniki sistema, in sicer za posamezno leto regulativnega obdobja, ki traja tri koledarska leta.

Leto 2018 je zadnje leto regulativnega obdobja 2016-2018, zato bo agencija v tem letu sprejela nove metodologije ter na njihovi podlagi odločala o vlogah za izdajo soglasij k regulativnim okvirom, tarifnim postavkam omrežnin in tarifnim postavkam za ostale storitve za regulativno obdobje 2019-2021, ki jih bodo v soglasje posredovali vsi operaterji sistema. Ker gre za izjemno obsežno nalogo, je agencija že v letu 2017 začela z različnimi dejavnostmi:

- sodelovanje z operaterjem prenosnega sistema pri vključevanju pravil Uredbe 2017/460 o oblikovanju kodeksa omrežja o usklajenih tarifnih strukturah za plin v določitev regulativnega okvira in tarifnih postavk omrežnine v regulativnem obdobju 2019-2021. Dodatno se je agencija seznanila s podatki in informacijami, ki jih je operater prenosnega sistema na podlagi Uredbe 2017/460 moral javno objaviti;
- po posvetovanju z ACER sprejeta odločitev o ustrezni vključitvi Uredbe 2017/460 v regulativno obdobje oziroma za leti 2020 in 2021 na način, da se operaterju prenosnega sistema določi za leto 2019 enoletno regulativno obdobje, za leti 2020 in 2021 pa dveletno regulativno obdobje, pri čemer se za to obdobje tarifne postavke omrežnine potrdijo po izvedenem posvetovalnem postopku iz 27. člena Uredbe 2017/460;
- zajem podatkov operaterjev distribucijskega sistema; to bodo vhodni parametri pri izvedbi študije primerjalne analize operaterjev distribucijskega sistema, ki se bo izvajala v letu 2018. Rezultati učinkovitosti posameznih operaterjev se bodo uporabili pri določitvi njihovih upravičenih stroškov;
- na področju reguliranega donosa na sredstva smo proučevali razmere, ki vplivajo na določitev nove stopnje donosa reguliranih podjetij, in sicer ob upoštevanju tveganosti dejavnosti;

- spremembe akta o pripravi in ocenjevanju naložbenega načrta za prenosni sistem zemeljskega plina z namenom, da se v postopku določitve regulativnega okvira predloži seznam in opis naložb tudi za tista leta regulativnega obdobja, ki niso zajeta v zadnjem potrjenem naložbenem načrtu;
- zbiranje podatkov o kakovosti izvajanja storitev, analiza podatkov ter določitev sistemskih in zajamčenih standardov komercialne kakovosti, ki jih morajo operaterji distribucijskega sistema zagotavljati uporabnikom.

Navedene dejavnosti bodo v letu 2018 podlaga za pripravo potrebnih sprememb metodologije za določitev regulativnega okvira in metodologije za obračunavanje omrežnine za operaterje sistema, na podlagi katerih bodo operaterji s predhodnim soglasjem agencije določili regulativni okvir, tarifne postavke za omrežnino in tarifne postavke za druge storitve.

Druge naloge na področju ekonomske regulative zemeljskega plina

Tarifne postavke omrežnine, ki jih operater prenosnega sistema zaračuna uporabnikom sistema, morajo tudi spodbujati učinkovito trgovanje s plinom in konkurenco med plinovodi. Ker je v letu 2016 prišlo do spremenjenih cen za dostop na sosednjih sistemih, je bila izdelana primerjalna analiza tarif za posamezne vstopne in izstopne točke slovenskega in sosednjih prenosnih sistemov. Agencija je pozvala operaterja prenosnega sistema, da ustrezno uskladi tarifne postavke omrežnine in s tem omogoči pričakovan zakup zmogljivosti izstopne točke Rogatec.

Na podlagi analize operaterja prenosnega sistema in njihove vloge za spremembo tarifne postavke omrežnine za izstopno točko Rogatec je agencija januarja 2017 izdala soglasje k spremenjeni tarifni postavki omrežnine za to izstopno točko.

Na letnih dražbah prenosnih zmogljivosti je operater prenosnega sistema ponudil tudi dodatne prenosne zmogljivosti za mejno vstopno-izstopno točko Ceršak. Ugotovljeno je bilo, da so za leto 2018 veljavne tarifne postavke omrežnine za vstopne in izstopne točke primerne tudi za zakup dodatnih zmogljivosti na mejni točki Ceršak in da poseben dodatek k tarifnim postavkam za vstopne in izstopne točke ne bo potreben.

Od 1. januarja 2017 imajo vsi odjemalci zemeljskega plina obračunan zemeljski plin v energijskih enotah, izraženih v kWh. Po prehodu na novi način obračunavanja je agencija v letu 2017 podala dodatne obrazložitve glede zaokroževanja in zaračunavanja prispevkov. Odjemalci zemeljskega plina so novi način obračunavanja zemeljskega plina dobro sprejeli.

4.1.4 Obratovanje ter razvoj prenosnega in distribucijskega sistema zemeljskega plina

Sistemska obratovalna navodila

Agencija je v letu 2017 pripravila in sprejela spremembe akta, ki predpisuje obvezno vsebino sistemskih obratovalnih navodil za prenosni sistem zemeljskega plina, in sicer glede opustitve četrletnega poračunavanja stroškov v zvezi z izravnavo odstopanj, ki naj bi se po novem obračunavali mesečno. Ta sprememba je posledica čedalje bolj sprotnega pretoka podatkov, kar omogoča ustrezno krajša obdobja poračunavanja stroškov za izravnavo odstopanj. Sprememba akta ukinja tudi obračunavanje bilančnih razlik.

V letu 2017 je tudi operater prenosnega sistema podal vlogo za spremembo in dopolnitev SON, in sicer glede obračunavanja odstopanja, ukinitve bilančnih razlik ter vzpostavitve sistemskih razlik, ki vključujejo viške ali manke energije, ki so posledica merilnih negotovosti in izgub. Agencija je spremembe in dopolnitve SON sprejela novembra.

Na področju sistemskih obratovalnih navodil za distribucijske sisteme je agencija tudi v letu 2017 nadaljevala usklajevanja z operaterji distribucijskih sistemov, vendar slednji še vedno niso predložili dokončnega dokumenta, ki bi bil podlaga za obravnavo na svetu agencije.

Od 1. januarja 2017 zemeljski plin obračunan v energijskih enotah, izraženih v kWh – odjemalci so nov obračun dobro sprejeli

Kljub obsežnemu usklajevanju in poteku zakonsko določenega roka še vedno nimamo sistemskih obratovalnih navodil za distribucijske sisteme zemeljskega plina

Dodeljevanje prenosnih zmogljivosti

Sprejeta je bila evropska Uredba 2017/459 o oblikovanju kodeksa omrežja za mehanizme za dodeljevanje zmogljivosti v prenosnih sistemih plina in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 984/2013, ki na novo ureja postopek razširitvene zmogljivosti.

Agencija je v dogovoru z avstrijskim regulativnim organom E-Control pripravila termiski načrt izvajanja dejavnosti za pripravo letnih dražb razširitvenih zmogljivosti na povezovalni točki Ceršak. Slovenski operater prenosnega sistema je skupaj z operaterji sosednjih prenosnih sistemov pripravil oceno povpraševanja po razširitvenih zmogljivostih na vseh treh povezovalnih točkah in tudi na načrtovani novi povezovalni točki z Madžarsko. Rezultati niso pokazali dovolj tržnega interesa za nadaljevanje postopka z obvezujočimi letnimi avkcijami razširitvenih zmogljivosti. Ocene povpraševanja bodo operaterji v prihodnje izvajali vsaj vsaki dve leti.

Naložbe v sisteme zemeljskega plina

Agencija je proučila in izdala soglasje k Razvojnemu načrtu operaterja prenosnega sistema za obdobje 2018–2027, h kateremu je bil priložen tudi Naložbeni načrt za obdobje 2018–2020. Operater prenosnega sistema v naložbenem načrtu agenciji tokrat ni predložil nobenih novih večjih projektov.

V letu 2017 je agencija od operaterjev distribucijskih sistemov zemeljskega plina prvič prejela poročila o izvajanju naložbenih načrtov. Ugotavljala je odstopanja izvedenih naložb od naložb, predvidenih v regulativnem okviru. Samo dva operaterja distribucijskih sistemov sta v 2016 investirala več, kot sta načrtovala v regulativnem okviru, vsi drugi pa so investirali manj, skupaj le dve tretjini načrtovanih sredstev.

Na področju projektov skupnega evropskega interesa je agencija pregledala in ocenila projekte, ki jih je za uvrstitev na tretjo listo PCI predlagal slovenski operater prenosnega sistema. V postopku sprejemanja so potekale dejavnosti, povezane z usklajevanjem med različnimi deležniki, nova lista PCI pa je bila objavljena v novembru 2017. Med slovenskimi projekti sta status PCI prejeli dve naložbi: nova plinovodna povezava z Madžarsko in nadgradnja plinovodne poti med Avstrijo in Hrvaško. Veljaven seznam projektov PCI je eden izmed dokumentov, ki ga agencija uporablja kot podlago za ugotavljanje skladnosti naložbene načrta operaterja prenosnega sistema z razvojnimi načrtom.

Pripravljaec prognoz

V letu 2017 je agencija sodelovala pri implementaciji metodologije za prognoziranje nednevno merjenih prevzemov uporabnikov omrežja, ki jo izvaja družba Plinovodi, d.o.o., kot pripravljavec prognoz. Pri tem je nadzirala potek implementacije, pomagala pri iskanju rešitev sprotno izražene problematike ter preverjala skladnost z določili sistemskih obratovalnih navodil za distribucijske sisteme, ki so v postopku priprave in usklajevanja (glej poglavje 4.1.4.1).

Izravnavo odstopanj zemeljskega plina v prenosnem sistemu

Agencija je podrobneje pregledala izvajanje izravnave odstopanj slovenskega operaterja prenosnega sistema ter ugotavljala usklajenost z Uredbo (EU) 312/2014 in slovenskimi sistemskimi obratovalnimi navodili. Preverjala je tudi, ali sedanji sistem izravnave odstopanj ter trgovanje v virtualni točki in na trgovni platformi potekata skladno s tržnimi pogoji, nediskriminatorno in pregledno.

Za leto 2017 je bilo ugotovljeno, da nekateri nosilci bilančnih skupin v januarju niso bili ustrezno pripravljene na dolgo in hladno zimo, saj jim je zmanjkalo plina, zato so imeli močno povečana negativna odstopanja. Slaba pripravljenost večine nosilcev bilančnih skupin se je pokazala tudi v septembru, ko je zaradi vzdrževalnih del na avstrijskem prenosnem sistemu prišlo do napovedane štiridnevne popolne zapore tehničnih zmogljivosti na vstopni točki Ceršak. Štirje nosilci bilančnih skupin v tistih dneh niso uvozili nič plina v slovenski prenosni sistem, temveč so ga kupovali na virtualni točki, manjši nosilec bilančne skupine pa je celotno oskrbo svojih odjemalcev prepustil operaterju prenosnega sistema. S svojimi ugotovitvami je agencija seznanila nosilce bilančnih skupin in operaterja prenosnega sistema ter takšno ravnanje označila za nesprejemljivo, saj ogroža varnost in zanesljivost delovanja prenosnega sistema.

Kakovost oskrbe z zemeljskim plinom

V letu 2017 je agencija zbirala posamezne parametre kakovosti oskrbe z zemeljskim plinom, ki so jih operaterji distribucijskih sistemov mesečno posredovali agenciji. Prejeti podatki bodo podlaga za določitev

sistemskih in zajamčenih standardov komercialne kakovosti, ki jih bodo morali operaterji zagotavljati uporabnikom sistema v naslednjem regulativnem obdobju.

Povezani distribucijski sistemi

Operaterji, katerih distribucijski sistemi niso neposredno priključeni na prenosni sistem, morajo pridobiti soglasje agencije. V letu 2017 je agencija izdala štiri soglasja k naslednjim povezanim sistemom:

- Velenje, Šoštanj,
- Gorje, Bled,
- Ormož, Središče ob Dravi,
- Mežica, Črna na Koroškem.

Pri proučitvi vlog za povezane sisteme je agencija ugotovila, da je povezovanje stroškovno in razvojno smiselno ter da zagotavlja ustrezno varnost in zanesljivost obratovanja vseh zadevnih distribucijskih sistemov.

Izdana štiri soglasja k
povezanim distribucijskim
sistemom zemeljskega plina

4.1.5 Reguliranje cene toplote

Spremljanje poslovanja zavezancev za regulacijo

Analize poslovanja podjetij, zavezancev za regulacijo, predstavljajo pomembno podlago pri presojanju potreb po spremembah izhodiščnih cen toplote in pri odločitvah agencije o potrebnih spremembah metodologije za oblikovanje izhodiščnih cen toplote. Skupno 47 podjetjem so bili posredovani zahtevki za ekonomske in tehnične podatke ter poročila za poslovno leto 2016, izvedene so bile tudi analize poslovanja zavezancev za regulacijo za leto 2016 na podlagi predhodno usklajenih in revidiranih podatkov o poslovanju.

Zaradi velikega števila zavezancev za regulacijo na področju toplote, obsežnih analiz in potreb po izva-
janju nalog tudi na drugih področjih regulacije, agencija z obstoječim številom zaposlenih, ki izvajajo to nalogo, v letu 2017 ni uspela izvesti vseh analiz poslovanja zavezancev za regulacijo.

Presojanje zahtev za izdajo soglasij k izhodiščnim cenam toplote

Agencija izdaja soglasja k izhodiščnim cenam toplote podjetjem, ki so zavezanci za regulacijo.

V letu 2017 je agencija prejela in obravnavala osem novih zahtev za izdajo soglasij k izhodiščnim cenam toplote. V večini primerov so zavezanci za regulacijo podali zahtevo zaradi začetka opravljanja dejavnosti distribucije toplote kot izbirne lokalne gospodarske javne službe. Do konca leta je izdala štiri soglasja k izhodiščnim cenam toplote.

Agencija ni pristojna za nadziranje izvajanja določb EZ-1 na področju toplote, zato je o podjetjih, zavezan-
cih za regulacijo, ki nimajo soglasja agencije k izhodiščni ceni toplote, seznanila Inšpektorat RS za infra-
strukturo, saj je opravljanje regulirane dejavnosti distribucije oziroma proizvodnje toplote brez potrjenih
izhodiščnih cen prekršek po EZ-1.

Spremljanje prilagajanja izhodiščnih cen toplote

Spremljanje in analiziranje prejetih obvestil o spremembah izhodiščnih cen toplote je pomemben dejav-
nik pri presoji ustreznosti predlagane izhodiščne in povprečne cene v zahtevi za izdajo soglasja k izho-
diščni ceni toplote. V letu 2017 je agencija prejela 123 obvestil o prilagajanju variabilnega dela izhodiščne
cene in dve obvestili o prilagajanju fiksne cene. Spremenjene izhodiščne cene toplote
so se nanašale predvsem na spremenjeno ceno energenta za proizvodnjo toplote. Agencija je spremljala
in analizirala spremembe izhodiščnih cen toplote zaradi spremembe upravičenih stroškov, nadzirala pa je
tudi način obračunavanja in objavo tarifnih postavk toplote.

Analiza cen toplote

Agencija je pripravila in na svojih spletnih straneh objavila analizo cen toplote na podlagi poročil distri-
buterjev in drugih pridobljenih podatkov. Analiza je bila pripravljena ob upoštevanju interne metodologi-
je določitve značilnega odjemalca toplote.

4.1.6 Distribucijski sistemi toplote in drugih energetskih plinov

Sistemska obratovalna navodila

Doslej obravnavanih 42 vlog in izdanih 24 soglasij k sistemskim obratovalnim navodilom za distribucijske sisteme toplote

V letu 2017 so se nadaljevale dejavnosti, povezane z izdajo soglasij k sistemskim obratovalnim navodilom za distribucijske sisteme toplote. Potekala so usklajevanja z distributerji toplote, hkrati pa je bilo treba številne distributerje toplote večkrat pozvati, naj predložijo vlogo za izdajo soglasja k sistemskim obratovalnim navodilom za distribucijo toplote na geografskem območju, na katerem izvajajo dejavnost distribucije kot GJS. V letu 2016 je bilo izdanih devet, v letu 2017 pa 15 soglasij.

Skupno je bilo doslej obravnavanih 42 vlog in izdanih 24 soglasij, 18 sistemskih obratovalnih navodil je še v usklajevanju, od dveh distributerjev toplote pa se pričakuje oddaja vloge.

Konec leta 2017 je agencija v obravnavo prejela tudi prvo vlogo za izdajo soglasja k sistemskim obratovalnim navodilom za distribucijski sistem drugih energetskih plinov.

Učinkoviti sistemi toplote

51
distribucijskih sistemov
izpolnjuje kriterije energetske
učinkovitega distribucijskega
sistema toplote

Agencija je izvedla analizo energetske učinkovitosti sistemov daljinskega ogrevanja in hlajenja v Sloveniji ter rezultate objavila na svoji spletni strani. Analiza je bila izdelana na podlagi izpolnjevanja kriterijev EZ-1 in analiz podatkov o uporabljenih virih energije, soproizvodnje in odvečne toplote v distribucijskih sistemih toplote v letu 2016, ki jih je agencija od distributerjev in proizvajalcev toplote pridobila v sklopu njihovega letnega poročanja. V analizo energetske učinkovitosti je bilo zajetih 86 distribucijskih sistemov (83 vročevodnih oziroma toplovodnih distribucijskih sistemov, dva distribucijska sistema hlajenja in en parovodni distribucijski sistem), ki obratujejo v 60 slovenskih občinah. Zakonske kriterije energetske učinkovitega distribucijskega sistema izpolnjuje 51 distribucijskih sistemov.

4.2 Razvoj regulative in uvajanje novih tehnologij

4.2.1 Razvoj metodologije reguliranja

Razvoj sheme spodbud za uvajanje novih tehnologij in storitev

Agencija na podlagi analize učinkov uveljavljene metodologije reguliranja, spremljanja novosti na področju teorije reguliranja, upoštevanja novih okoliščin, ki so posledica prehoda v čisto energijo, ki temelji na digitalizaciji ter inoviranju, izvaja dejavnosti razvoja reguliranja v tako imenovano pametno reguliranje. V okviru tega je ključna uveljavitev čim bolj optimalne sheme spodbud in kazni za zagotavljanje najbolj učinkovitih naložb ter tudi vzdrževanja in obratovanja elektroenergetske infrastrukture. Cilj je čim bolj celovito, a postopno uvajanje reguliranja na podlagi uspešnosti¹.

Zagotovljeni minimalni pogoji za postopno uvajanje reguliranja s spodbudami na področju uvajanja pametnih omrežij

Agencija je analizirala učinke metodologije spodbujanja investicij v pametna omrežja v regulativnem okviru 2016–2018. Ugotovila je določene pomanjkljivosti ter razvila ustrezne rešitve, ki jih bo uveljavila v naslednjem regulativnem obdobju. Agencija je na podlagi nadzora nad izvajanjem dveh kvalificiranih pilotnih projektov na področju uvajanja dinamičnega tarifiranja (kritična konična tarifa²) in na podlagi rezultatov analizirala možnosti uvajanja takih mehanizmov v sistemsko omrežninsko tarifo. Na podlagi študije izvedljivosti na področju uvajanja pametnih omrežij in upoštevanje prioriteta področja je izdelala predlog uporabe izbranih kazalnikov uspešnosti v reguliranju na podlagi uspešnosti³ v regulativnem okviru 2019–2021. Na podlagi primerjalne analize na ravni EU in celovite

¹ Angl. »output-based regulation«

² Izvedbena spodbuda, ki jo je uvedla agencija v metodologijo reguliranja v obdobju 2016–2018

³ Kazalnik uspešnosti »Feeder Hosting Capacity«

analize stanja na področju spodbujanja inoviranja ter pobud sistemskega operaterja je pripravila predlog širše evolucije sheme spodbud za naslednje regulativno obdobje s poudarkom na inoviranju sektorja.

S tem je agencija zagotovila minimalne pogoje za pričakovano postopno uvajanje reguliranja na podlagi uspešnosti na področju uvajanja pametnih omrežij, in sicer na področjih, ki jih agencija kot tudi država štejeta kot ključne (npr. učinkovita integracija razpršene proizvodnje iz OVE).

4.2.2 Zagotavljanje in spodbujanje uvajanja novih tehnologij in storitev ter inoviranja

Izvajanje posvetovalnega procesa AREDOP

Agencija je izvajala posvetovalni proces Aktivno reguliranje energetskih dejavnosti in omrežij prihodnosti (AREDOP) s ciljem postopne posodobitve metodologije reguliranja za naslednje regulativno obdobje 2019-2021. Na podlagi rezultatov posvetovalnega procesa je izvajala optimizacijo in nadgrajevala metodologijo reguliranja na način, da bodo regulirana podjetja spodbujena k večji učinkovitosti in inovativnosti.

Objavila je dva posvetovalna dokumenta⁴, in sicer:

1. Regulativne spremembe za vzpostavitev nove vloge aktivnega odjemalca na trgu;
2. Obračunavanje omrežnine za elektrooperaterja – pogledi za novo regulativno obdobje.

Agencija je izvedla analizo odzivov na posvetovalni dokument Regulativne spremembe za vzpostavitev nove vloge na trgu »Aktivni odjemalec« in pripravila načrt za izvedbo dejavnosti za uvedbo potrebnih regulativnih sprememb. Odzive na drugi posvetovalni dokument agencija pričakuje v začetku leta 2018.

Javna posvetovanja so spodbudila intenzivno strokovno razpravo glede vzpostavitve potrebnih regulativnih podlag za uvajanje novih vlog na trgu, kot sta aktivni odjemalec in agregator. Odziv zainteresirane javnosti kaže velik interes za uveljavitev sprememb, ki jih je predlagala agencija, oziroma predlogov udeležencev trga s ciljem omogočiti učinkovit razvoj trga.

Spodbujanje naložb v napredni merilni sistem in pametna omrežja

Organizirano uvajanje naprednega sistema merjenja lahko bistveno pospeši uvajanje pametnih omrežij in razvoj novih energetskih storitev, še posebej če se izkoriščajo sinergije med programi uvajanja pametnih omrežij ter napredne merilne infrastrukture. Agencija na podlagi analiz in pravil^{5 6 7} spremlja in regulira naložbe v napredni merilni sistem ter pametna omrežja s ciljem zagotavljati čim večjo učinkovitost tovrstnih vlaganj.

Agencija je obravnavala dve vlogi za dodatne finančne spodbude za prijavljene investicijske projekte na področju uvajanja pametnih omrežij (projekta SINCRO.GRID ter SUMO) ter eno na področju dodelitve finančne spodbude za brezplačno prejeta sredstva (projekt SUNSEED). Izvajala je regulativni nadzor nad izvajanjem kvalificiranih pilotnih projektov na področju uporabe dinamične omrežninske tarife (kritična konična tarifa – KKT) v okviru sheme izvedbenih spodbud agencije. Na področju naložb v napredni merilni sistem je spremljala javna naročila distribucijskega operaterja in ugotovila potencialne pomanjkljivosti pri zagotavljanju lokalnega dostopa do merilnih podatkov v realnem času, ki predstavljajo realno oviro za zelen razvoj trga, o čemer je opozorila operaterja. Postopek, v okviru katerega bo agencije sprejela ukrepe, še poteka.

Izvedeni dve javni posvetovanji s ciljem uveljavitve regulativnih sprememb za naslednje regulativno obdobje – spodbujena intenzivna in zanimiva strokovna razprava o novih vlogah na trgu

V energetskem sektorju se vzpostavlja skupno razumevanje, kaj so pametna omrežja in pod kakšnimi pogoji se uvajajo

⁴ Posvetovalni procesi na področju prilagajanja odjema in uvajanja dinamičnih tarif ter kibernetske varnosti v pametnih omrežjih so na podlagi analize stanja na trgu prestavljeni v obdobje 2019-2021

⁵ Analiza stroškov in koristi uvedbe naprednega merjenja v Sloveniji: <https://www.agen-rs.si/documents/10926/37376/Analiza-stro%C5%A1kov-in-koristi-uedbe-naprednega-merjenja-v-Sloveniji/dec5e2bc-7b55-4bb6-a5b5-2ff5f2e30f9d>

⁶ Uredba o ukrepih in postopkih za uvedbo in povezljivost naprednih merilnih sistemov električne energije (Uradni list RS, 79/15)

⁷ Akt o metodologiji za določitev regulativnega okvira in metodologiji za obračunavanje omrežnine za elektrooperaterje (Uradni list RS, 66/15, 105/15, 61/16)

⁸ Premakni porabo (Elektro Maribor, d.d. – NEDO), Flex4Grid (Elektro Celje, d. d.)

Na podlagi odločitev agencije so začela regulirana podjetja v shemo spodbud za uvajanje pametnih omrežij uvrščati projekte, ki so večinoma skladni s splošno sprejeto definicijo pametnih omrežij⁹ – v energetskega sektorja se počasi vzpostavlja skupno razumevanje, kaj so pametna omrežja in pod kakšnimi pogoji se uvajajo.

Spremljanje in spodbujanje uvajanja novih tehnologij in storitev

Agencija je sproti spremljala razvoj na področju uvajanja novih tehnologij in storitev oziroma inoviranja energetskega sektorja za zagotovitev učinkovitega prehoda na čisto energijo. Spremljala je tudi razvoj novih energetskih storitev na trgu z elektriko in plinom ter izvajala dejavnosti za vzpostavitev pogojev za neoviran razvoj zadevnega trga (aktivno vključevanje odjemalcev na trg, uvajanje dinamičnega tarifiranja, pametna omrežja in trgi). Nadaljevala je tudi z usmerjevalno vlogo na področju zagotavljanja kibernetične varnosti v elektroenergetskih sistemih, in sicer na podlagi sodelovanja na ravni EU¹⁰ kot tudi sodelovanja s pristojnimi organi na nacionalni ravni.

Agencija je objavila povzetek in stališča glede najpomembnejših novosti in sprememb iz predloga novega zakonodajnega svežnja Čista energija za vse Evropejce

Agencija je analizirala predlog novega svežnja zakonodajnih ukrepov EU s področja električne energije (Čista energija za vse Evropejce) in pripravila svoja stališča s povzetkom najpomembnejših novosti in sprememb na področjih, ki bodo najbolj vplivali na slovenski trg z električno energijo¹¹. S sodelovanjem v CEER in ACER je sooblikovala regulativna mnenja in stališča, ki so podlaga za bele knjige CEER/ACER¹². Agencija je izdelala Smernice za samoevalvacijo deležnikov na področju zagotavljanja kibernetične varnosti¹³ ter problematiko obravnavala na drugem izmed dveh Slovenskih energetskih varnostnih forumov (SEVF), ki jih je uspešno organizirala v letu 2017. Pripravila je tudi strategijo za spremljanje naložb v kibernetično varnost v okviru poročanja zavezancev. Izdelala je vprašalnik za evalvacijo kibernetične varnosti v sistemu AMI ter opravila

analizo odzivov v okviru članstva v SEVF. Aktivno je prispevala k odzivu CEER na sveženj Čista energija za vse Evropejce¹⁴ ter bila soavtorica letnega poročila CEER CS WS Cybersecurity Benchmark 2017 (primerjava kibernetične varnosti). S predlogi se je odzvala tudi na javno obravnavo Zakona o informacijski varnosti.

Agencija je z dejavnostmi na nacionalni ravni in ravni EU ter z objavo strateških dokumentov, smernic in stališč jasno pokazala smer razvoja regulativnega okolja, kar bo omogočilo zelen razvoj trga. S tem omogoča učinkovito prilagoditev poslovanja reguliranih podjetij in pravočasno pripravo na novo regulativno obdobje.

Zagotavljanje učinkovite izmenjave podatkov na energetskega trgu

Potekalo je usklajevanje procesov izmenjave podatkov na maloprodajnem in veleprodajnem trgu na nacionalni, regionalni in nenazadnje na ravni EU. Učinkovita izmenjava podatkov temelji na standardizirani identifikaciji podatkovnih entitet, ki nastopajo v procesih izmenjave podatkov. Harmonizacijo je agencija izvajala na podlagi svojih zahtev po uporabi razpoložljivih odprtih standardov na nacionalni ravni na jedrnih področjih (menjava dobavitelja, bilančni obračun ipd.) in tudi na novih procesnih področjih (glede vlog agregator in aktivni odjemalec-proizvajalec ter na področju elektromobilnosti).

Agencija je spremljala implementacijo sekundarne zakonodaje na trgu z električno energijo in zemeljskim plinom skladno s pravili¹⁵ ter načrtovala nadzorne postopke, ki jih bo začela izvajati v letu 2018. V letu 2017 je identificirala neskladnost implementacije s pravili, ki je izrazita na področju trga z zemeljskim plinom. Na trgu z električno energijo SODO, d.o.o., s svojimi izvajalci nalog postopoma vzpostavlja ustrezno raven skladnosti. Sodelovala je v Sekciji za izmenjavo podatkov na energetskega trgu (IPET) pri Energetski zbornici Slovenije s ciljem izmenjave izkušenj in dobrih praks pri uvajanju projektov učinkovite izmenjave podatkov na trgu z elektriko in plinom. Posredno je sodelovala tudi v organizaciji ebIX (European forum for

⁹ V preteklosti so večinoma prijavljali projekte na področju naprednega merilnega sistema

¹⁰ DG ENER (Directorate-General for Energy), ENISA (European Union Agency for Network and Information Security) in CEER

¹¹ <https://www.agen-rs.si/documents/10926/0/Zimski-sve%C5%BEenj-zakonodajnih-ukrepov-EU-s-podro%C4%8Dja-elektri%C4%8Dne-energije/42b4db39-3d31-498a-8d6d-50dc8b33c254>

¹² <https://www.ceer.eu/white-papers>

¹³ Dostop do dokumenta imajo člani SEVF

¹⁴ <https://www.ceer.eu/documents/104400/-/-/2b66f429-2c3d-8e2c-13ba-7515562db4ae>

¹⁵ Akt o identifikaciji entitet v elektronski izmenjavi podatkov med udeleženci na trgu z električno energijo in zemeljskim plinom (Uradni list RS, št. 39/15; 36/16)

Energy Business Information Exchange), ki skrbi za harmonizacijo in standardizacijo procesov elektronske izmenjave podatkov na trgu EU.

Uporaba odprtih standardov v izmenjavi podatkov na trgu na nacionalni ravni zmanjšuje odstopanja na regionalni in ravni EU, krepi pozicijo države z vidika harmonizacije modelov trga z drugimi državami članicami, obenem pa odpravlja ovire za vstop novih udeležencev na trg.

Elektromobilnost

Agencija je na podlagi spremljanja razvoja elektromobilnosti ter analize vplivov na elektroenergetski sistem in trg usmerjala razvoj elektromobilnosti v okviru reguliranih dejavnosti in posredno tudi širše.

Objavila je Smernice za razvoj elektromobilnosti v Sloveniji¹⁶, izdelane na podlagi ugotovitev prvega in drugega cikla javnega posvetovanja AREDOP o ureditvi področja elektromobilnosti v Sloveniji ter na podlagi spremljanja razvoja elektromobilnosti, ki ga izvaja v okviru svojih nalog. Na podlagi smernic je objavila stališča Elektromobilnost in polnilna infrastruktura¹⁷, v katerih naslavlja sedem ključnih regulativnih vprašanj. Agencija je izvajala tudi analizo učinkov posebne omrežninske tarife za hitro polnjenje električnih vozil z vidika obračuna omrežnine. Na podlagi rezultatov analize bo odločila o prihodnosti te namenske tarife.

Agencija je spremljala in analizirala prenos direktiv EU v naš pravni sistem in pri obravnavi sprejete Uredbe o alternativnih virih energije ugotovila neskladja, o katerih je formalno obvestila MzI ter predlagala korektivne ukrepe; odziva od pristojnega ministrstva še ni prejela. Na podlagi Uredbe o alternativnih gorivih je za razvoj polnilne infrastrukture odgovoren distribucijski operater, kar je v nasprotju z evropsko direktivo.

Agencija je z objavo strateških dokumentov zagotovila ustrezno raven preglednosti na področju razvoja elektromobilnosti. Objavila je smernice in stališča, na podlagi katerih bi se elektromobilnost razvijala učinkovito, upravljanje polnilne infrastrukture ter storitev polnjenja pa bi bile tržne dejavnosti. Ugotovljene pomanjkljivosti pri implementaciji direktiv po mnenju agencije predstavljajo razvojno oviro za želen razvoj elektromobilnosti.

4.3 Zagotavljanje zanesljive oskrbe z zemeljskim plinom

Agencija je kot pristojni organ v Republiki Sloveniji zadolžena za zagotavljanje zanesljive oskrbe z zemeljskim plinom.

V letu 2017 so potekale naslednje dejavnosti, povezane z zanesljivo oskrbo:

- sprejetje in objava posodobljenih pravil za zagotavljanje preventivnih ukrepov in ukrepov za izredne razmere v januarju 2017;
- sodelovanje s sosednjimi pristojnimi organi in proučitev sprememb hrvaškega načrta izrednih razmer;
- spremljanje priprave nove uredbe EU o zanesljivi oskrbi, ki je bila sprejeta novembra 2017;
- izpolnjevanje zahtev iz mnenja Evropske komisije;
- priprava in objava poročila o zagotavljanju zanesljive oskrbe z zemeljskim plinom;
- priprava sprememb akta o preventivnem načrtu ukrepov in načrta za izredne razmere;
- razglasitev stopnje zgodnjega opozarjanja ob nesreči v avstrijskem plinskem vozlišču Baumgarten.

V začetku leta 2017 sta bila v ustaljenem procesu posodobitve sprejeta in uveljavljena akta, ki se nanašata na zagotavljanje preventivnih ukrepov in ukrepov za izredne razmere. Spremembe so bile posledica prenove ocene tveganj iz leta 2016. Kot odziv na spremenjena pravila je agencija od Evropske komisije prejela mnenje, ki je zahtevalo nadaljnjo dopolnitev pravil. Te je agencija pripravila in o njih izvedla javno obravnavo konec leta 2017.

Uporaba odprtih standardov v izmenjavi podatkov na trgu odpravlja ovire za vstop novih udeležencev na trg

Smernice in stališča agencije glede razvoja elektromobilnosti in z njo povezanimi regulativnimi vprašanji so zagotovile ustrezno raven preglednosti in predvidljivosti njenih odločitev

¹⁶ <https://www.agen-rs.si/documents/10926/20705/Smernice-za-razvoj-elektromobilnosti-v-Sloveniji/5e9d3029-f691-4a11-8952-2f07c7066a85>

¹⁷ <https://www.agen-rs.si/documents/10926/33123/Elektromobilnost---Stali%C5%A1%C4%8Da-Agencije-za-energijo/19e332d8-3245-423d-a4c1-83686682e77c>

Uredba EU 2017/1938 od vsake države članice zahteva pripravo načrtov preventivnih ukrepov in ukrepov za izredne razmere pri oskrbi z zemeljskim plinom na bolj poenoten način, načrti pa bodo obsežnejši in zahtevnejši. Uvaja tudi regionalni pristop k zagotavljanju zanesljive oskrbe, kar pomeni usklajevanje navedenih načrtov in izdelavo ocen tveganja na regionalni ravni, ki bodo sestavni del ocene tveganj na državni ravni. Slovenija je del treh delujočih rizičnih skupin (regij), imenovanih po virih plina, to so Ukrajina, Libija in Alžirija.

Eksplozija v Baumgartnu – resno opozorilo o ranljivosti slovenskega sistema in oskrbe z zemeljskim plinom

V torek, 12. decembra 2017, je ob 8.45 v plinskem vozlišču Baumgarten an der March blizu avstrijske meje s Slovaško odjeknila eksplozija, ki je povzročila omejitve v delovanju avstrijskega prenosnega sistema zemeljskega plina. Od 11. ure dalje je bil ustavljen prenos zemeljskega plina iz Avstrije v Slovenijo čez mejno vstopno točko Ceršak. Zaradi popolne odvisnosti od tujih virov zemeljskega plina so takoj začele teči aktivnosti, povezane z iskanjem plina, ki bi lahko prišel v Slovenijo skozi drugo mejno vstopno točko Šempeter. Agencija je še isti dan zgodaj popoldan razglasila stopnjo zgodnjega opozarjanja, o čemer je obvestila tudi Evropsko komisijo. Do 23. ure pa se je prenos zemeljskega plina v Slovenijo prek mejne vstopne točke Ceršak normaliziral. Oskrba vseh odjemalcev z zemeljskim plinom je ves čas potekala nemoteno, prenosni sistem je deloval ustrezno. Naslednji dan zjutraj je agencija presodila, da ne obstajajo več razlogi za razglašeno stopnjo zgodnjega opozarjanja, zato je razglasila konec te stopnje opozarjanja.

Z vsemi navedenimi dejavnostmi je agencija pripomogla k zagotavljanju ustrezne zanesljivosti oskrbe z zemeljskim plinom v Sloveniji.

4.4 Spodbujanje proizvodnje elektrike iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji z visokim izkoristkom

4.4.1 Deklaracije za proizvodne naprave

Agencija je pooblaščenca za izdajanje deklaracij za proizvodne naprave, ki proizvajajo električno energijo iz obnovljivih virov (v nadaljevanju OVE) in v soproizvodnji električne energije in toplote z visokim izkoristkom (v nadaljevanju SPTE). Deklaracija za proizvodno napravo OVE ali SPTE se izda na zahtevo proizvajalca (lastnika) proizvodne naprave, če ta izkaže, da električna energija, proizvedena v proizvodni napravi, ustreza proizvodnji električne energije iz OVE oziroma v SPTE. Veljavnost deklaracije za proizvodne naprave OVE je pet let, za proizvodne naprave SPTE pa eno leto. Veljavna deklaracija je pogoj za izdajo potrdil o izvoru in za upravičenost do državne pomoči – podpore za elektriko, proizvedeno iz OVE oziroma v SPTE. Informacije o proizvodnih napravah z veljavno deklaracijo so dostopne v registru deklaracij, objavljenem na spletni strani agencije.

1935
deklaracij je bilo izdanih
v letu 2017 – za nove
proizvodne naprave le 15

V letu 2017 je agencija prejela 2066 vlog za izdajo deklaracije in izdala 1935 deklaracij, večino za obstoječe proizvodne naprave, za katere je veljavnost deklaracije potekla. Prva deklaracija je bila izdana le za 15 proizvodnih naprav. Med izdanimi deklaracijami so prevladovali sončne elektrarne s 1551 deklaracijami, 384 deklaracij pa je bilo izdanih za naprave s soproizvodnjo električne energije in toplote z visokim izkoristkom. Ob koncu leta je bilo pri agenciji v obravnavi 376 vlog za izdajo deklaracije, predvsem za naprave, ki so že bile vpisane v register deklaracij.

Tudi v letu 2017, kot že dve leti pred tem, ni bilo večjih dejavnosti pri gradnji novih proizvodnih naprav, kar je bilo predvsem posledica neizvajanja podporne sheme za OVE in SPTE. To je zaskrbljujoče z vidika doseganja zastavljenega 39,9-odstotnega ciljnega deleža električne energije, proizvedene iz OVE, v končni bruto rabi električne energije do leta 2020.

4.4.2 Potrdila o izvoru

Agencija izdaja potrdila o izvoru za električno energijo, proizvedeno v proizvodnih napravah OVE in SPTE, za katere je izdana veljavna deklaracija. Potrdila o izvoru dokazujejo, da je električna energija, proizvedena iz OVE oziroma v SPTE. Uporabljajo se za dokazovanje porekla dobavljene električne energije končnim odjemalcem. Končni odjemalec lahko iz razveljavljenega (unovčenega) potrdila o izvoru poleg količine električne energije razbere tudi podatke o proizvodni napravi, obdobju proizvodnje in viru električne energije. Potrdilo o izvoru se izda v elektronski obliki. Agencija za namen izdajanja, nadaljnjih

transakcij in razveljavitve potrdil o izvoru vodi register potrdil o izvoru ter skrbi za učinkovito in zanesljivo upravljanje vseh transakcij s potrdili v registru. Register omogoča trgovanje oziroma transakcije s potrdili o izvoru na domačem in tujih trgih.

V letu 2017 je agencija izdala za 4080 GWh potrdil o izvoru, ki so bila razveljavljena (unovčena) na domačem in tujih trgih. Zahtevo za izdajo potrdil so podali proizvajalci, v večini pa, po pooblastilu proizvajalcev, dobavitelji električne energije, ki odkupujejo električno energijo od proizvajalcev električne energije v manjših proizvodnih enotah do moči 1 MW. Potrdila o izvoru so bila izdana za električno energijo, proizvedeno v 1645 različnih proizvodnih napravah. Agencija potrdila o izvoru tistih proizvajalcev, ki so vključeni v podporno shemo in prejemajo podporo kot zagotovljen odkup, prenese na Center za podpore, ki jih glede na delež dobavljene energije končnim odjemalcem razveljavi na ime dobaviteljev končnim odjemalcem v Sloveniji.

Izdanih za 4080 GWh potrdil o izvoru električne energije iz obnovljivih virov

4.4.3 Prikaz sestave proizvodnih virov energije na računu dobaviteljev

Dobavitelji električne energije so zavezani odjemalcem na računih, spletu in promocijskih gradivih objavljati sestavo proizvodnih virov za proizvodnjo elektrike, ki so jo dobavili v preteklem koledarskem letu, vključno s podatki o vplivih na okolje v obliki količine izpustov škodljivih snovi v ozračje ter količine nastalih radioaktivnih odpadkov, ki so rezultat sestave proizvodnih virov posameznega dobavitelja.

Metodologijo določa Akt o načinu določanja in prikazovanja deležev posameznih proizvodnih virov elektrike, na podlagi katerega je delež elektrike iz obnovljivih virov energije mogoče dokazovati le z razveljavitvijo potrdil o izvoru, deleži drugih proizvodnih virov pa se dokazujejo prek preostale sestave proizvodnih virov, ki jo vsako leto opredeli agencija.

Tako je agencija tudi v letu 2017 določila preostalo sestavo proizvodnih virov za predhodno leto. V ta namen je zbrala vse podatke o transakcijah s potrdili o izvoru v obdobju od 1. aprila 2016 do 31. marca 2017 in jih posredovala združenju AIB, ki je na podlagi prejetih podatkov od pristojnih organov za objavo sestave proizvodnih virov vseh evropskih držav izračunalo evropsko preostalo sestavo proizvodnih virov. Ta je poleg slovenske proizvodne statistike predstavljala vhodni podatek za izračun preostale sestave proizvodnih virov za Slovenijo, ki jo mora agencija na svoji spletni strani objaviti do konca maja.

4.4.4 Podpore za elektriko, proizvedeno iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji z visokim izkoristkom

Agencija je pooblaščenca za izvajanje podporne sheme, v okviru katere lahko proizvajalci električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov in v soproizvodnji z visokim izkoristkom, pridobijo podporo (državno pomoč) za proizvedeno električno energijo, če stroški proizvodnje te energije presega ceno električne energije na trgu. Po uveljavitvi EZ-1 je podporo za nove proizvodne naprave možno dodeliti le tistim proizvajalcem, katerih projekti proizvodnih naprav so predhodno izbrani v okviru konkurenčnega postopka na javni poziv prijavljenih projektov.

Izvedena dva javna poziva investitorjem za prijavo projektov proizvodnih naprav OVE in SPTE

Agencija je prvi javni poziv investitorjem za prijavo projektov proizvodnih naprav OVE in SPTE, ki ga je objavila decembra 2016, zaključila konec prve polovice leta 2017. Za izbrane projekte je bilo na voljo 10 milijonov evrov dodatnih sredstev za podpore, ki so bila opredeljena v Energetski bilanci Republike Slovenije in razpisana v okviru opredelitve 33. člena uredbe o podporah:

- 1.000.000 evrov za hidroelektrarne do 1 MW nazivne moči,
- 3.000.000 evrov za elektrarne na lesno biomaso do 1 MW nazivne moči,
- 1.000.000 evrov za proizvodne naprave SPTE na zemeljski plin do 50 kW nazivne moči,
- 3.000.000 evrov za obnovljene proizvodne naprave SPTE, ki delujejo v sistemih daljinskega ogrevanja,
- 2.000.000 evrov za projekte drugih proizvodnih naprav.

Investitorji so na javni poziv prijavili 275 projektov proizvodnih naprav OVE in SPTE s skupno nazivno električno močjo 124 MW, med katerimi je bilo v okviru konkurenčnih postopkov posameznih skupin izbranih 78 najkonkurenčnejših s skupno nazivno električno močjo 61 MW. Med izbranimi je bilo največ projektov vetrnih elektrarn, in sicer skupaj za 25 MW, sledile so obnovljene proizvodne naprave za daljinsko ogrevanje ter sončne elektrarne. Izbrane projekte so

Šele realizacija na pozivu izbranih projektov bo pomembno pripomogla k doseganju nacionalnih ciljev OVE pri rabi električne energije

investitorji obvezani izvesti v treh letih od dokončnosti sklepov o izbiri projekta, z izjemo gradbeno zahtevnejših objektov, katere morajo izvesti v petih letih.

Agencija je septembra objavila drugi javni poziv, v okviru katerega je bilo ponovno razpisanih 10 milijonov evrov, opredeljenih v Energetski bilanci Republike Slovenije za leto 2017, in razdeljenih skladno s sklepom Evropske komisije o potrditvi sprememb podporne sheme:

- 7.000.000 evrov za projekte OVE z energetskimi tehnologijami, ki izkoriščajo energijo vode, vetra in sonca ter bioplina iz odpadkov, čistilnih naprav in odlagališč;
- 2.000.000 evrov za proizvodne naprave OVE in SPTE, katerih obratovanje temelji na nakupu ali proizvodnji goriv, surovin za proizvodnjo bioplina ali rabi geotermalne energije;
- 1.000.000 evrov za projekte obnovljenih proizvodnih naprav OVE in SPTE, naprave na lesno biomaso, ki zaradi starosti niso več upravičene do podpore, in proizvodne naprave OVE in SPTE, ki niso uspele v gornjih konkurenčnih skupinah.

159 MW

je skupna nazivna električna moč izbranih 171 projektov v okviru prvih dveh pozivov

Na ta poziv so investitorji prijaviili 232 projektov proizvodnih naprav s skupno nazivno električno močjo 194 MW, ponovno največ projektov proizvodnih naprav, ki proizvajajo električno energijo iz energije vetra, in sicer skupaj za 140 MW. Izbor projektov je agencija objavila na začetku leta 2018. Izbranih je bilo 93 projektov s skupno nazivno električno močjo 98 MW, med katerimi prevladujejo vetrne elektrarne s skupno nazivno električno močjo 81 MW.

V letu 2017 je bilo vodenih 169 upravnih postopkov v zvezi s podporami, večina v zvezi z dodelitvijo podpor proizvajalcem, katerih proizvodne naprave so že bile uvrščene v sistem podpor, prišlo pa je do sprememb, ki so zahtevale ponovno odločanje o podpori (spremembe individualno določenih stroškov proizvodnje, spremembe vrste podpore, dodelitev podpor proizvajalcem, ki so lastniki »pretežno novih« proizvodnih naprav, in podobno). V 24 primerih je agencija odločbe o dodelitvi podpor razveljavila, predvsem zaradi sprememb v lastništvu proizvodnih naprav prejemnikom, ki pogojev za dodelitev podpore niso več izpolnjevali. Slednje ni povzročilo trajnega izpada izplačil za električno energijo, proizvedeno v teh napravah, saj so podpore pridobili oziroma jih nameravajo pridobiti novi lastniki proizvodnih naprav, katerim pa je podpora dodeljena glede na dejansko investicijo v nakup proizvodne naprave OVE oziroma SPTE. Izmed 78 izbranih projektov v okviru prvega javnega poziva so investitorji investicijo za štiri projekte proizvodnih naprav zaključili v letu 2017 ter jim je bila ob izpolnitvi še drugih pogojev za dodelitev podpore ta tudi dodeljena.

48

projektov vetrnih elektrarn, katerih realizacija je odvisna predvsem od uspešne umestitve proizvodnih enot v prostor

4.4.5 Napoved položaja proizvodnih naprav

Z napovedjo položaja proizvodnih naprav na OVE in s SPTE na trgu z električno energijo se določijo referenčna cena električne energije in referenčne cene energentov, in sicer na način, ki ga opredeljuje Uredba o pravilih za pripravo napovedi položaja proizvodnih naprav na obnovljive vire energije in s soproizvodnjo z visokim izkoristkom na trgu z električno energijo (Uradni list RS, št. 83/09 in 94/11).

42,30 €

za MWh je referenčna cena električne energije za leto 2018, ki se uporabi za določitev obratovalne podpore

Agencija je pripravila in novembra objavila referenčno ceno električne energije, ki se uporabi v izračunu višine obratovalnih podpor električni energiji, proizvedeni iz OVE in v SPTE v letu 2018, ter referenčne cene zemeljskega plina, lesne biomase in koruzne silaže, ki se uporabijo pri določitvi vrednosti spremenljivega dela referenčnih stroškov proizvodnje, veljavnih v letu 2018, v sistemu podpor elektriki, proizvedeni iz OVE in v SPTE.

4.4.6 Poročilo o doseganju nacionalnih ciljev na področju OVE in SPTE

Agencija vsaki dve leti izdela in na svoji spletni strani objavi poročilo, v katerem predstavi analizo uspeha pri doseganju sprejetih okvirnih nacionalnih ciljev za električno energijo, proizvedeno v soproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije. V letu 2017 je bilo izdelano poročilo o doseganju ciljev na tem področju v letih 2015 in 2016, v katerem so prikazani deleži OVE v Sloveniji do leta 2016 ter povzetek in analiza razvoja podporne sheme v obdobju 2010-2016, vključno s prikazom njenega doprinosa k povečanju deleža OVE v bruto končni rabi električne energije ter učinka na zmanjšanje rabe energije.

Iz poročila je razvidno, da je delež OVE v bruto končni rabi energije v letu 2015 znašal 22 odstotkov, kar pomeni, da za ciljnim 25-odstotnim deležem do leta 2020 zaostajamo za tri odstotne točke. Delež električne energije, proizvedene iz OVE, je v letu 2015 znašal 32,7 odstotka, ocenjeni delež za leto 2016 pa znaša 32,1 odstotka. Ker iz poročila tudi izhaja, da se je ta delež v zadnjih desetih letih povečal le za 4 odstotke, je težko pričakovati, da bomo na področju rabe električne energije do leta 2020 delež OVE povečali za več kot 6 odstotnih točk in dosegli realizacijo ciljnega 39,3-odstotnega deleža brez dodatnih učinkovitih ukrepov države tako na energetske področju kot tudi na področju urejanja prostora.

Prispevek podporne sheme k skupnemu v letu 2015 doseženemu 22-odstotnemu deležu OVE je znašal 1,7 odstotne točke. Z obratovanjem proizvodnih naprav SPTE na fosilna goriva in obnovljive vire energije, vključenih v podporno shemo, pa je bil v letu 2016 dosežen prihranek primarne energije 594,94 GWh, kar predstavlja 0,72 odstotne točke ciljnega izboljšanja energetske učinkovitosti.

4.4.7 Nadzor nad imetniki deklaracij in prejemniki podpor

Agencija je z EZ-1 in podzakonskimi predpisi, ki urejajo izdajo potrdil o izvoru in dodelitev deklaracij za proizvodne naprave ter dodeljevanje podpor za električno energijo, proizvedeno iz obnovljivih virov energije in v soprodukciji z visokim izkoristkom, pooblaščen za izvajanje nadzora nad imetniki deklaracij in prejemniki podpor.

Z navedenim nadzorom nad imetniki deklaracij pooblaščen osebe agencije preverjajo, ali proizvodne naprave, ki proizvajajo električno energijo iz OVE in v SPTE, za katere so proizvajalci pridobili deklaracijo za proizvodno napravo, obratujejo in so vzdrževane tako, da to ne spreminja pogojev iz dodeljene deklaracije. Pri prejemnikih podpor pa pooblaščen osebe agencije preverjajo, ali ti v času veljavnosti odločbe o dodelitvi podpore ves čas izpolnjujejo pogoje za upravičenost do podpore, kot je opredeljena v odločbi.

V letu 2017 je agencija uvedla 116 nadzornih postopkov nad imetniki deklaracij in prejemniki podpor, kar je precej manj od načrtovanega obsega za to leto. Razlog za to je predvsem priprava in izvedba dveh javnih pozivov, na katere je bil odziv investorjev večji od pričakovanega.

Med opredeljenimi nadzornimi postopki je bilo 82 postopkov zaključenih in ugotovljena ena kršitev, ki je bila med postopkom tudi odpravljena. Poleg tega so v osmih primerih kršitev, ko proizvodne naprave niso bile skladne s pogoji, opredeljenimi v deklaraciji in odločbi o podpori, v okviru odprave kršitev prejemniki podpor vrnili 27.893 evrov prekomerno dodeljenih podpor s pripadajočimi 7562 evri zamudnih obresti. Ugotovljene kršitve pogojev iz dodeljenih deklaracij oziroma podpor so bile ustrezno odpravljene.

Med nadzornimi postopki pri prejemnikih podpor je bilo ugotovljeno tudi, da so v številnih primerih dejanske investicijske vrednosti na kW inštalirane nazivne električne moči proizvodnih naprav precej manjše kot referenčne investicijske vrednosti, predvsem v primeru sončnih elektrarn, nameščenih od začetka leta 2010 do julija 2012, vendar za poseg v tako dodeljene podpore ne obstaja ustrezna zakonska podlaga v EZ-1.

4.5 Učinkovita raba energije

Na področju učinkovite rabe energije agencija spremlja in preverja izvajanje ukrepov za doseganje prihrankov energije. Zavezanci za doseganje ciljnih prihrankov energije so dobavitelji elektrike, plina, toplote, tekočih in trdnih goriv končnim odjemalcem. Do konca aprila tekočega leta mora agencija pripraviti in objaviti poročilo o prihrankih energije, ki so jih zavezanci dosegli v preteklem letu.

4.5.1 Poročanje o prihrankih energije, doseženih z ukrepi za izboljšanje energetske učinkovitosti

Dobavitelji energentov končnim odjemalcem so, kot zavezanci za doseganje prihrankov, tudi v letu 2017 agenciji poročali o doseženih prihrankih energije v letu pred tem. Agencija je pripravila analizo realiziranih prihrankov zavezancev in jo v obliki poročila objavila na svoji spletni strani.

Poročilo o doseženih ciljnih prihrankih energije za leto 2016 je oddalo 167 zavezancev. Višina ciljnega prihranka energije za to leto je znašala 0,5 odstotka

1,7 %
znaša prispevek podporne
sheme k skupnemu deležu OVE

327,29 GWh
prihranka energije v letu
2016 doseženih z izvajanjem
ukrepov učinkovite rabe
energije, ciljni prihranek
presežen za 150,49 GWh

prodane energije v letu 2015 z izjemo tekočih goriv, kjer je ta delež 0,25 odstotka, kar je 176,80 GWh. Zavezanci so z izvajanjem ukrepov dosegli 327,29 GWh prihranka in tako ciljni prihranek energije leta 2016 presegle za 150,49 GWh, kljub temu da so realizirali manj prihrankov kot leto prej. Pomembno pa je poudariti, da so prikazani prihranki energije izračunani skladno z uveljavljenimi metodami in da ne gre za izmerjene podatke.

4.6 Nadzor nad delovanjem trga z električno energijo in zemeljskim plinom

4.6.1 Razvoj in izvajanje monitoringa energetskega trga

Spremljanje delovanja trga

Agencija je razvijala in izvajala monitoring delovanja trga, in sicer monitoring na zahtevo ter stalni monitoring trga, ki zajema naslednje vidike: pogoje za delovanje trga, strukturo trga, učinke (konkurenčnost, preglednost, pestrost ponudbe, cene itd.) ter zadovoljstvo uporabnikov. V spremljanje delovanja trga je postopoma vključevala nove kazalnike s ciljem zagotavljanja celovit in učinkovit monitoring energetskega trga. Z izvajanjem verifikacije in validacije podatkov je zagotovila ustrežno kakovost podatkov, ki jih pridobiva od zavezancev za poročanje. Zaradi vključevanja novih kazalnikov v metodologijo spremljanja trga ustrezno razširja in obenem optimizira nabor zahtevanih podatkov. Zajem in obdelava podatkov sta podprta z informacijskim sistemom agencije za spremljanje trga ter s podpornimi orodji, ki omogočajo izkoriščanje funkcij poslovne inteligence, na kateri temelji čim bolj avtomatizirana podatkovna analitika. Rezultati dela agencije na tem področju so različna poročila o delovanju zadevnih trgov, med drugim letno poročilo, ki obsega oceno stopnje preglednosti in konkurenčnosti na trgu elektrike in zemeljskega plina¹⁸.

Agencija prvič javno objavila polletna poročila o delovanju energetskega trga, ki so rezultat njihovega sistematičnega spremljanja

Agencija je v letu 2017 razširila obseg kazalnikov, ki jih uporablja za spremljanje delovanja trga z električno energijo, še posebej pa trga z zemeljskim plinom. Pripravila in objavila je letno poročilo o stanju v energetiki v Sloveniji za leto 2016, to med drugim vsebuje izbrane kazalnike o delovanju trga, ki zajemajo cene, preglednost in učinkovitost ter študije primerov¹⁹. Dodatno je objavila še vmesna polletna poročila o kazalnikih aktivnosti zadevnih trgov (menjava dobavitelja) ter poročilo o razvoju cen ter učinkovitosti veleprodajnega in maloprodajnega trga. Agencija je poleg tega pripravila osnutek internega poslovnega poročila²⁰, ki je namenjeno korelacijski analizi. Izvedla je tudi pripravo za

poročanje podatkov za leto 2017, ki bodo deloma temeljili na prenovljenih predlogah, katere bodo omogočale učinkovito transformacijo podatkov v podatkovno skladišče in nadaljnjo obdelavo.

S pogostejšo objavo poročil (vmesna polletna poročila) je agencija izpolnila cilje in zagotovila izboljšanje informativne sporočilnosti. Prav tako je povečala nabor poročil, ki se bo v prihodnosti razširil še na četrtletna oziroma mesečna poročila.

Zagotavljanje celovitosti in transparentnosti veleprodajnih trgov

Agencija na podlagi uredbe REMIT izvaja monitoring veleprodajnih energetskega trga s ciljem zagotavljanja celovitost in transparentnost teh trgov (ugotavljanje in preprečevanje manipulacij in zlorab). Aktivnosti stalnega monitoringa temeljijo na podatkih o trgovanju na ravni transakcij ter drugih podatkov REMIT, ki jih agencija pridobiva redno ali na zahtevo z uporabo mehanizma izmenjave podatkov sistema ARIS pri ACER. Agencija podatke REMIT obdeluje v lastnem informacijskem sistemu za odkrivanje kršitev uredbe REMIT z uporabo funkcij poslovne inteligence strežnika SQL ter souporabo jezika »R«.

Agencija je v prvem četrtletju implementirala vse potrebne ukrepe za odpravo manjših pomanjkljivosti, ugotovljenih pri presoji zagotavljanja informacijske varnosti ACER (RISIG, 2016), in s tem zagotovila popolno skladnost z zahtevami ACER²¹. Postopoma je vzpostavljala pogoje za izvajanje stalnega monitoringa trga skladno z uredbo REMIT. V ta namen je razvila algoritme za verifikacijo in validacijo podatkov REMIT, prav tako je razvila skripte »R« za analizo podatkov REMIT za potrebe posameznih preiskav. Dejavnosti so

¹⁸ Sestavni del letnega poročila o stanju na področju energetike

¹⁹ Poglavja 3.3 in 4.3 - <https://www.agen-rs.si/documents/10926/38704/Poro%C4%8Dilo-o-stanju-na-podro%C4%8Dju-energetike-v-Sloveniji-v-letu-2016/7bc39915-53ee-40bb-a72d-8eba986465e7>

²⁰ Omejitve poročila na tržne dejavnosti

²¹ RISIG »Follow-up« presoja, april 2017 (skladni regulatorji E-CONTROL, OFGEM, CRE, BNETZA, AEGSSI, DERA, AGEN-RS)

zajemale tudi postopno transformacijo podatkov REMIT v podatkovno skladišče z uporabo lastne rešitve MoDiT. Agencija je na podlagi podatkov, pridobljenih od organizatorja trga, opravila tudi omejen monitoring trgovanja na izravnalnem trgu, ki je sicer prepuščen nacionalnim regulatorjem in ga ACER ne izvaja. Skladno s sporazumom o sodelovanju z BSP Southpool je vzpostavljala pogoje za celovit nadzor nad trgovanjem s skupnimi aktivnostmi na področju izgradnje kompetence za razvoj algoritmov za odkrivanje manipulacij in zlorab.

Agencija je med sedmimi evropskimi regulatorji, ki so do konca leta 2017 zagotovili zahtevano raven informacijske varnosti in imajo dostop do podatkov REMIT. Vzpostavila je že mehanizme za avtomatizirano preverjanje in validacijo ključnega nabora podatkov REMIT, prav tako ima že implementirane določene algoritme za ad hoc podatkovno analitiko za potrebe preiskav. Na podlagi sodelovanja z borzo, ACER in regulatorji v regiji gradi celovit sistem nadzora nad trgovanjem, s katerim bo učinkovito odkrivala manipulacije in zlorabe ter s tem odjemalcem zagotovila konkurenčne cene.

Preiskave primerov kršitev uredbe REMIT

Agencija sodeluje z ACER in drugimi regulatorji v regiji pri izvajanju preiskav skladno z uredbo REMIT. Preiskave se izvajajo na podlagi prijav sumljivih transakcij oziroma na podlagi samodejnih alarmov, ki jih sprožijo nadzorni sistemi za odkrivanje manipulacij in zlorab v okviru stalnega monitoringa pri ACER in na nacionalni ravni oziroma v regiji. Agencija preiskave izvaja ob upoštevanju dobre prakse ter v tesnem sodelovanju z ACER in po potrebi z drugimi nacionalnimi regulativnimi organi (AVK, ATVP), lahko pa vključuje tudi sodelovanje tujih sektorskih regulativnih organov (regijsko sodelovanje).

Agencija je v letu 2017 izvajala preiskave primerov kršitev uredbe REMIT na podlagi prijav sumljivih transakcij prek platforme za obveščanje ACER, sodelovala je tudi v preiskavah, ki jih vodijo drugi nacionalni regulatorji oziroma ACER. V prvem četrtletju je skupaj z ACER in drugimi sodelujočimi regulatorji zaključila preiskavo potencialne kršitve uredbe REMIT iz leta 2014 s predajo primera drugemu nadzornemu organu. Nato se je na podlagi več prijav sumljivih transakcij dejavno vključila v preiskavo treh nadaljnjih primerov potencialnih kršitev, ki še potekajo. Vse preiskave agencija izvaja v tesnem sodelovanju z ACER ter nekaterimi drugimi regulatorji v regiji in širše.

Agencija je že drugo leto vključena v preiskovanje kršitev uredbe REMIT, kar je dokaz zaupanja ACER v sposobnost zagotavljanja ustrezne ravni informacijske varnosti v agenciji in tudi dokaz ustrezne ravni kompetenc agencijske ekipe, ki deluje na področju uredbe REMIT.

4.7 Nadzor nad zakonitostjo dela izvajalcev energetske dejavnosti

Agencija nadzira izvajanje določb EZ-1 s področja trga z elektriko in zemeljskim plinom ter na njegovi podlagi izdanih predpisov in splošnih aktov, razen v primerih, ki po tem zakonu spadajo v pristojnost posameznih inšpekcij. Nadzira tudi izvajanje določb uredb Evropske unije s področja notranjega trga z elektriko in zemeljskim plinom. Glede vprašanj s področja postopka nadzora se uporabljajo določbe zakona, ki ureja inšpekcijski nadzor. Agencija vodi postopek nadzora in izreka nadzorne ukrepe po uradni dolžnosti ali v povezavi s prijavo domnevnih kršitev. Odloča tudi o prekrških za kršitve EZ-1 in na njegovi podlagi izdanih predpisov, katerih izvajanje nadzira kot prekrškovni organ v skladu z zakonom, ki ureja prekrške.

Agencija je v letu 2017 izvajala nadzor nad naslednjimi skupinami zavezancev: dobavitelji elektrike in zemeljskega plina, operaterji sistema, elektrooperaterji oziroma pogodbenimi izvajalci dejavnosti distribucijskega operaterja, proizvajalci elektrike in drugimi izvajalci energetske dejavnosti.

Med drugim je nadzirala:

- zaračunavanje omrežnine in drugih storitev končnim odjemalcem;
- skladnost potrjenih pravil in objavljenih pravil operaterja;
- preverjala bistvene sestavine pogodbe o dobavi in splošne pogodbene pogoje dobaviteljev elektrike in zemeljskega plina, določitev izvajalcev izvensodnega reševanja sporov električne energije ter nadzirala postopke za zagotavljanje pravic gospodinjskih odjemalcev elektrike pri dobaviteljih;

Agencija med sedmimi energetskimi regulatorji EU, ki so v letu 2017 skupaj z ACER izvajali analizo podatkov REMIT in soustvarjali pogoje za izvajanje stalnega monitoringa na nacionalni ravni

Agencija že drugo leto zapored vodi preiskave kršitev uredbe REMIT na področju trga z električno energijo in zemeljskim plinom

74 postopkov nadzora, od tega 42 zadev s področja električne energije, 32 pa s področja zemeljskega plina

- zakonitost priključitve in zaračunavanje stroškov ob priključitvi na sistem;
- zakonitost odklopov merilnih mest;
- zagotavljanje minimalnih standardov kakovosti oskrbe na področju električne energije;
- objavo podatkov, potrebnih za preračun zemeljskega plina v kWh;
- zakonitost sestave nadzornega sveta operaterja prenosnega sistema zemeljskega plina;
- izvrševanje pogodbe o najemu med pogodbenimi izvajalci dejavnosti distribucijskega operaterja in distribucijskim operaterjem v povezavi z načrtovanjem infrastrukture.

26

izrečenih opozoril v postopkih nadzora

Agencija je v letu 2017 na novo odprla 50 zadev s področja nadzorov, iz leta 2016 pa jih je prenesla 24. Od skupno 74 nadzornih postopkov, ki jih je agencija obravnavala v letu 2017, je 41 postopkov nadzora uvedla po uradni dolžnosti, 33 zadev pa je odprla na podlagi prijav, katerih število se je glede na leto 2017 povečalo. Na področje električne energije se je nanašalo 42 zadev, 32 pa na področje zemeljskega plina, kjer se je število nadzorov glede na leto pred tem več kot podvojilo. V letu 2017 je bilo 26 postopkov nadzora zaključenih z izrekom opozorila, v večini preostalih postopkov kršitve niso bile ugotovljene,

nekaj zadev pa je bilo odstopljenih v reševanje drugim pristojnim organom. Ob koncu leta je v postopku reševanja ostalo 20 zadev.

Zaradi kršitev določb EZ-1 agencija v letu 2017 ni uvedla nobenega postopka o prekršku, iz prejšnjega obdobja je dva postopka zaključila z izrekom opomina.

4.8 Varstvo pravic odjemalcev

Agencija skrbi za varstvo pravic odjemalcev z:

- odločanjem v sporih med uporabniki sistema elektrike oziroma zemeljskega plina in operaterji teh sistemov oziroma operaterjem trga z elektriko;
- odločanjem o pritožbah uporabnikov sistema zoper odločbe o izdaji ali zavrnitvi soglasja za priključitev, ki jih izdajajo operaterji sistemov elektrike in zemeljskega plina,
- zagotavljanjem ustrezne obveščenosti odjemalcev o njihovih pravicah, povezanih z dostopom do omrežij in dobavo elektrike in zemeljskega plina;
- nadzorom nad zakonitostjo dela izvajalcev energetskih dejavnosti (glej poglavje 4.7).

4.8.1 Reševanje sporov

Agencija je stvarno pristojna za odločanje v sporih med uporabniki sistema elektrike oziroma zemeljskega plina in operaterji oziroma operaterjem trga z elektriko, ki se rešujejo v upravnem postopku. V pristojnost agencije sodijo spori, vezani na:

- dostop do sistema;
- obračunan znesek za uporabo sistema;
- kršitve sistemskih obratovalnih navodil;
- ugotavljanje odstopanj in zneske za pokrivanje stroškov izravnave odstopanj ter v zvezi s kršitvami splošnih aktov, ki urejajo odstopanja in njihovo izravnavo;
- zadeve, za katere tako določa EZ-1 (na primer v sporih, ali je določena oseba zaščiteni odjemalec).

33

zahtev za reševanje sporov na prvi stopnji – vse na področju električne energije

Agencija je v letu 2017 prejela v reševanje 22 novih zahtev za reševanje sporov na prvi stopnji, iz prejšnjega obdobja je odločala še v 11 sporih. Vse zahteve za odločanje so se nanašale na področje električne energije. Večina prejetih zahtev se je tako kot v letu 2016 nanašala na nestrinjanje z izdanim obračunom oziroma meritvami, na neupravičen odjem in onemogočanje dostopa do merilnega mesta. Več je bilo zahtev za odločanje, vezanih na odklop.

V primerjavi z letom 2016, ko je agencija prejela v reševanje 28 zahtev, se je število prejetih zahtev v letu 2017 zmanjšalo, kar je med drugim posledica javne objave pravnomočnih odločitev agencije na spletni strani.

4.8.2 Odločanje o pritožbah

O izdaji ali zavrnitvi soglasja za priključitev na sistem elektrike ali zemeljskega plina odloča operater z odločbo v upravnem postopku. Agencija odloča o pritožbi zoper odločbo o soglasju na drugi stopnji.

V letu 2017 je agencija prejela v reševanje 21 vlog za reševanje pritožb zoper odločbo o izdaji ali zavrnitvi soglasja za priključitev. Poleg navedenih novih zadev je agencija odločala še o treh zadevah iz prejšnjega obdobja, in sicer o dveh, ki ju je v ponovno odločanje vrnilo upravno sodišče, in eni, o kateri je odločala v ponovnem pritožbenem postopku.

Od vseh prejetih pritožb je štiri takoj odstopila pristojnemu organu, dve pa je zavrnila. V 11 zadevah je pritožbam ugodila ter jih vrnila organom prve stopnje v ponovno odločanje, in sicer v osmih zadevah iz procesnih razlogov (kršene določbe splošnega upravnega postopka), v preostalih zadevah predvsem zaradi neupoštevanja določb sistemskih obratovalnih navodil distribucijskega operaterja, nerešenih solastniških razmerij na objektih, za katere se je izdajalo soglasje za priključitev, ter zaradi procesnih razlogov. V dveh zadevah, v katerih je pritožbe zavrnila, je bil vložen upravni spor. V eni zadevi je stranka umaknila pritožbo, zaradi česar je agencija postopek ustavila. Tri zadeve so bile še v reševanju.

V primerjavi z letom 2015, ko je agencija prejela le deset novih vlog za reševanje pritožb zoper odločbo o izdaji ali zavrnitvi soglasja za priključitev, in letom 2016, ko je prejela v reševanje 16 novih vlog, se je v letu 2017 število prejetih vlog ponovno povečalo. Vsebina vlog se v primerjavi s prejšnjima letoma ni bistveno spremenila.

24

pritožb zoper odločbo o izdaji ali zavrnitvi soglasja za priključitev

4.8.3 Skupna kontaktna točka

S skupno kontaktno točko se gospodinjskim in malim poslovnim odjemalcem elektrike in zemeljskega plina zagotavlja dostop do vseh potrebnih informacij glede njihovih pravic, veljavnih predpisov in splošnih aktov za izvrševanje javnih pooblastil ter metod za obravnavo pritožb, ki so jim na voljo v primeru spora z dobaviteljem ali distribucijskim operaterjem.

V skupni kontaktni točki agencija zagotavlja dostop do informacij o:

- primerjavi stroškov oskrbe z električno energijo in zemeljskim plinom;
- pravicah in postopku do priključitve in dostopa do sistema;
- pravicah, povezanih s pogodbo o dobavi;
- pravicah, povezanih z odklopom;
- kakovosti napetosti, zanesljivosti oskrbe ter komercialni kakovosti;
- pravicah do zasilne ali nujne oskrbe;
- pravici do menjave dobavitelja;
- načinih obravnave pritožb v primeru spora z dobaviteljem ali operaterjem distribucijskega sistema;
- veljavnih tarifah omrežnine ter splošno veljavnih pogojev v zvezi z uporabo omrežja;
- oblikovanju cene, obrazložitvi računa in preverjanju pravilnosti mesečnega obračuna dobavljene električne energije po posameznih elementih računa.

Agencija odjemalcem zagotavlja dostop do časovno aktualnih in točnih informacij z objavami na svoji spletni strani, prav tako pa tudi z ustnim ali pisnim posredovanjem informacij. Informacije za odjemalce so bile ves čas aktualne in so odražale dejanske razmere na trgu.

V skupni kontaktni točki zagotavlja dostop do informacij o primerjavi cen oziroma primerjavo letnih stroškov oskrbe na podlagi veljavnih cenikov ponudnikov električne energije in zemeljskega plina za gospodinjske in male poslovne odjemalce ter povezave do splošno veljavnih pogojev v zvezi z dostopom do teh storitev in njihovo uporabo.

Za zagotavljanje ustrezne ravni kakovosti storitev je agencija v letu 2016 sprotno izvajala nadzor nad kakovostjo podatkov o ponudbah za dobavo električne energije in zemeljskega plina, ki jih vnašajo v primerjalnik ponudb dobavitelji sami, ter iz priloženih dokumentov (ceniki, splošni pogodbeni pogoji ipd.) preverjala ujemanje posredovanih informacij. Ob ugotovljenih odstopanjih ali objavi neažurnih informacij je odgovorne osebe dobaviteljev pozvala k odpravi neustreznih objav oziroma posodobitvi objavljenih ponudb ali pa je v sodelovanju z dobavitelji nepravilnosti odpravila sama.

Odjemalcem so bili tako zagotovljeni nemoteno obveščanje glede višine stroškov oskrbe na podlagi ponudb dobave po rednih cenikih ter prikaz podrobno razčlenjenih stroškov oskrbe po sestavinah računa. Sočasno so imeli odjemalci popoln vpogled v ponudbo na trgu, ki temelji na rednih cenikih, in so posledično lažje spremljali tudi druge ponudbe, ki nimajo značilnosti rednega cenika. Primerjalne storitve omogočajo samodejni izračun prihranka ob zamenjavi dobavitelja na letni ravni s ciljem spodbujati odjemalce k izkoriščanju potenciala na trgu. S kakovostnim obveščanjem odjemalcev in zagotavljanjem primerjalnih storitev se zagotavljajo ključni pogoji za delovanje konkurenčnega trga, saj odjemalci s spremljanjem ponudb o dobavi in z menjavami dobavitelja pripomorejo k zniževanju cen oskrbe.

4.8.4 Zagotavljanje informacij javnega značaja

12

zahtev za dostop do informacij javnega značaja

Agencija skladno z zakonom, ki ureja dostop do informacij javnega značaja, omogoča pravnim in fizičnim osebam, da pridobijo informacije javnega značaja, ki izvirajo iz delovnega področja agencije in se nahajajo v materializirani obliki. Informacije javnega značaja agencija zagotavlja na dva načina, z objavo na spletni strani in z omogočanjem dostopa na podlagi individualnih zahtev.

Leta 2017 je agencija prejela deset zahtev za dostop do informacij javnega značaja, poleg teh pa je odločala še v dveh zahtevah iz prejšnjega obdobja. Od teh je v sedmih zadevah posredovala zaprosene podatke oziroma spletne povezave do objavljenih vsebin, eno zahtevo je zavrgla, ena zadeva pa je bila še v reševanju. V treh zadevah, v katerih je agencija delno ugodila, so bile vložene pritožbe na Informacijskega pooblaščenca. Zahteve za dostop do informacij javnega značaja so se, tako kot v letu 2016, nanašale na podatke iz letnih poročil agencije in javno objavljene podatke, vezane na operaterje distribucijskega sistema zemeljskega plina. V porastu so bile predvsem zahteve za posredovanje podatkov s področja postopka za pridobitev soglasja agencije na izhodiščno ceno toplote.

4.9 Mednarodne dejavnosti agencije

4.9.1 Mednarodne obveznosti po zakonodaji EU

Splošno

Energetski regulatorji držav EU so bili dejavno vključeni v razpravo o novem energetske zakonodajnem svežnju Čista energija za vse Evropejce. Na ravni EU stališča usklajuje Svet evropskih energetskih regulatorjev (CEER), katerega članica je tudi agencija. Zakonodajni sveženj, katerega sprejetje je predvideno v letu 2018, prinaša kopico novosti v smeri vse aktivnejše vloge odjemalca, predpisi držav članic in njihovi regulatorji pa bodo morali to omogočati in prilagajati svoje odločitve.

Izvajanje uredb EU

V letu 2017 se je močno povečal obseg dejavnosti agencije pri izvrševanju uredb EU in uredb Komisije EU. Konkretno je za izvrševanje uredb (EU) 714/2009 in 715/2009 potrebnih več uredb Komisije (EU), ki urejajo pravila za delovanje omrežij in trga (omrežni kodeksi in smernice). Pri uveljavitvi navedenih uredb je potrebnih več strokovnih odločitev, ki jih regulatorji usklajujejo na ravni EU, agencija pa v teh procesih dejavno sodeluje. Agencija tudi nadzira izvrševanje navedenih uredb na državni ravni, na ravni EU pa izvrševanje nadzira ACER. Velik poudarek je na uvajanju koordinacije in sodelovanja na regionalni ravni; za potrebe izvajanja različnih uredb so regije različno določene.

Na področju **električne energije** so bile v letu 2017 uveljavljene zadnje od navedenih uredb, ki zahtevajo od regulatorjev zelo veliko odločitev za implementacijo.

Za izvrševanje Uredbe Komisije (EU) 2015/1222 o določitvi smernic za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti in Uredbe Komisije (EU) 2015/1719 o določitvi smernic za terminsko dodeljevanje zmogljivosti je bil ustanovljen forum energetskih regulatorjev (ERF), na katerem preverjajo skupne odločitve o pravilih na podlagi navedene uredbe. Podroben seznam potrjenih ali zavrnjenih predlogov metodologij je podan v poglavju 4.1.2.6 (Načini dodeljevanja zmogljivosti in postopki upravljanja prezasedenosti). V primeru nesoglasja že enega od regulatorjev mora odločitev podati ACER.

Izvajanje 12 veljavnih uredb EU – kodeksov omrežij, od tega 8 uredb za 11 vsebinskih področij pri električni energiji in 4 uredbe na področju zemeljskega plina

Za potrebe izvajanja predpisov se uvajajo tudi regije, ki so določene različno za izvrševanje posameznih uredb (kodeksov in smernic). Nekdanje regionalne pobude so preoblikovane tako, da se uporablja njihova organizacijska struktura, vsebinsko pa se prilagajajo izvrševanju posameznih uredb in usklajevanju odločitev na regionalni ravni.

Na področju **zemeljskega plina** so bile uredbe uveljavljene že prej, zadnja od njih je bila sprejeta marca 2017 in ureja področje tarif za prenos plina (Uredba Komisije (EU) 2017/460).

Marca 2017 je bila objavljena tudi Uredba Komisije (EU) 2017/459 o oblikovanju kodeksa omrežja za mehanizme za dodeljevanje zmogljivosti v prenosnih sistemih plina, ki je nadgradila prejšnjo uredbo zlasti in delu, ki se nanaša na razširitvene zmogljivosti. Dopolnitev je pomembna pri vodenju postopkov in sprejemanju odločitev o naložbah v povečanje tehničnih zmogljivosti na obstoječih ali novih povezovalnih točkah. Skladno s predmetno uredbo je operater prenosnega sistema v letu 2017 izdelal ocene povpraševanj po razširitvenih zmogljivosti na vseh obstoječih povezovalnih točkah in tudi na načrtovani novi povezovalni točki z Madžarsko.

Agencija je v skladu z Uredbo Komisije (EU) 312/2014 o vzpostavitvi kodeksa omrežja za izravnavo odstopanj za plin v prenosnih sistemih spremljala izravnavo odstopanj in trgovanje na virtualni točki in trgovalni platformi. Z namenom uskladitve z določbami predmetne uredbe je agencija spremenila Akt o obvezni vsebini sistemskih obratovalnih navodil za prenosni sistem zemeljskega plina. Posledično je tudi operater prenosnega sistema začel s postopkom spremembe Sistemskih obratovalnih navodil za prenosni sistem zemeljskega plina in decembra objavil ustrezen spremenjen akt.

Nadzor nad delovanjem veleprodajnega trga z električno energijo in plinom

Na področju nadzora nad delovanjem veleprodajnega trga po uredbi REMIT se uvaja regionalno sodelovanje; agencija bo sodelovala v regiji, ki združuje regulatorje iz Avstrije, Češke, Madžarske, Slovenije in Hrvaške, po novem tudi Poljske. Namen delovanja regijske skupine so izmenjava pridobljenih izkušenj, medsebojna strokovna pomoč in vzpostavitev ustreznih postopkov za izmenjavo podatkov in informacij, vse s ciljem, da se zagotovi učinkovito izvajanje nalog.

V okviru mednarodnih dejavnosti pri nadzoru nad delovanjem veleprodajnega trga z električno energijo in zemeljskim plinom v letu 2017 je bilo pomembno tudi sodelovanje agencije z drugimi nacionalnimi regulatorji pri ugotavljanju odgovornosti tržnih udeležencev v podanih sumih zlorab trga pri trgovanju z veleprodajnimi produkti. Predmet obravnave so bili primeri spornih ravnanj tržnih udeležencev s posledicami mednarodnih razsežnosti. Več o delu agencije na področju REMIT je v poglavju 4.6 (Nadzor nad delovanjem trga z električno energijo in zemeljskim plinom).

Zanesljiva oskrba z zemeljskim plinom

Novembra 2017 je začela veljati nova uredba o zanesljivi oskrbi z zemeljskim plinom, Uredba (EU) 2017/1938, ki od držav članic zahteva pripravo načrtov preventivnih ukrepov (PAP) in ukrepov za izredne razmere (EP) pri oskrbi z zemeljskim plinom. Nova uredba zahteva tudi usklajevanje navedenih načrtov in izdelavo ocen tveganja na regionalni ravni, poleg tega tudi močno širi obseg in zahtevnost navedenih načrtov. Agencija je začela s sodelovanjem na regionalni ravni v rizičnih skupinah Ukrajina, Libija in Alžirija, to sodelovanje pa bo zahtevno in intenzivno zlasti v letu 2018.

Sodelovanje z energetskimi regulatorji EU

Agencija je uspešno izpolnjevala svoje obveznosti tudi v mednarodnih organizacijah energetskih regulatorjev in z organi EU. Kot člani Sveta evropskih energetskih regulatorjev (CEER) in evropske Agencije za sodelovanje energetskih regulatorjev (ACER) smo se udeležili devetih zasedanj generalne skupščine in prav toliko sestankov odbora regulatorjev ACER. Potekal je še forum energetskih regulatorjev (ERF), na katerem se obravnavajo skupne odločitve regulatorjev, predvidene po uredbah 2015/1222 in 2015/1719.

Sodelavci agencije so člani delovnih skupin ACER in CEER. Najbolj aktivno sodelovanje je potekalo v naslednjih skupinah:

- ACER CACM TF; skupina predstavnikov NRA se sestaja mesečno in pripravlja predloge odločitev za izvrševanje določb uredbe 2015/1222. Delo skupine je usmerjeno v analizo skladnosti izvedenih predlogov operaterjev prenosnega sistema ali imenovanih operaterjev trga (NEMO) za vzpostavitev enotnih pogojev

- določanja in dodeljevanja ČPZ za dan vnaprej in znotraj dneva. Odločitve skupine se posredujejo v potrditev forumu energetske regulatorjev.
- ACER FCA TF; skupina predstavnikov NRA pripravlja predloge odločitev za izvrševanje določb uredbe 2015/1719. Delo skupine je usmerjeno v analizo skladnosti izvedenih predlogov operaterjev prenosnih omrežij za vzpostavitev enotnih pogojev dodeljevanja prenosnih zmogljivosti med trgovalnimi območji za vsa časovna obdobja, ki so daljša od dneva vnaprej. Odločitve skupine se posredujejo v potrditev forumu energetske regulatorjev.
 - ACER REMIT Information Security Implementation Group (ACER RISIG); delo skupine je bilo med drugim usmerjeno v sodelovanje pri pregledih napotkov za presojevalce, obravnavo ugotovitev opravljenih presoj, seznanitve s posodobitvami oziroma spremembami ARIS (ACER REMIT Information System) ter pripravo priporočil za ustaljeni potek presoj. Potekale so obravnave zakonodajnih predlogov Evropske komisije in priprava stališč (Zakon o kibernetiki varnosti in pripadajoči dokumenti – Cybersecurity Act, Cybersecurity Package, Uredba EU 2016/679 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov – GDPR, Direktiva EU 2016/1148 o ukrepih za visoko skupno raven varnosti omrežij in informacijskih sistemov v Uniji – NIS), razlage in predstavljanje stališč glede specifičnih členov uredbe REMIT (npr. člen 17(4)), obveščanje o delu drugih skupin in dogodkih s področja kibernetike varnosti in obravnava strokovnih tem (npr. okvir za sistemsko ocenjevanje zrelosti implementacij kibernetike varnosti).
 - CEER Cyber Security (CEER CS); na mesečnih sestankih strokovnjaki, ki pokrivajo področje kibernetike varnosti pri regulatorjih, poročajo o razmerah v državah članicah in izmenjujejo izkušnje. Vabljeni izvedenci s področja energetike podajajo informacije o specifičnih vidikih kibernetike varnosti. Pripravljajo se letna poročila s priporočili in oblikujejo skupna stališča ter pripravljajo izročki za pomembnejše teme (npr. vloga regulatorja na področju kibernetike varnosti, blokovne verige v energetiki, masovni podatki pri obravnavi osebnih podatkov ...).
 - ACER REMIT IT Management & Governance Task Force (ACER RITMG TF); sodelavec agencije je bil tudi v letu 2017 sopredsedujoči skupini, ki se ukvarja s pregledom dela na IT-projektih ACER, ki zadevajo tudi delo nacionalnih regulatorjev. Skupina prav tako pomaga pri definiranju različnih konceptov in postavitvi arhitekture posameznih sklopov IT-sistema ACER. Glavne naloge skupine v letu 2017 so bile: obravnava težav in njihovo reševanje na celotnem sistemu ACER ARIS (aplikacije CEREMP, DataSharing, CMT, Notification Platform), ustanovitev ACER ARIS ANUG podskupine za hitro reševanje težav, sodelovanje pri projektu BI tool, ki predstavlja hitro analizo ACER podatkov REMIT (projekt je v začetni fazi), sodelovanje z ACER pri testiranju novih komponent sistema ARIS, svetovanje regulatorjev ACER pri migraciji celotnega sistema ARIS, delo na modelu posredovanja podatkov – DataSharing (obrnava shem, kakovost podatkov, načini prenosa).
 - ACER Monitoring, Integrity and Transparency WG (ACER MIT WG); delo te skupine je namenjeno preglednosti in nadzoru trgovanja z energijo ter medsebojni povezanosti energetske zakonodaje z ustreznimi finančnimi trgi. Skupina je odgovorna tudi za spremljanje vseh političnih ukrepov glede delovanja energetskega trga in nadzora trgovanja z energijo.
 - REMIT Coordination Group (REMIT CG); poglobilni namen skupine je zagotoviti učinkovit pretok informacij med deležniki, vključenimi v nadzorne postopke na področju zlorabe trga po uredbi REMIT. Med temeljne naloge skupine je vključeno tudi usklajevanje nadzornih in izvršilnih ukrepov na področju zlorabe trga. Skupina nudi podporo in svetuje ACER pri ključnih temah, povezanih z izvajanjem uredbe REMIT.
 - Market Monitoring Standing Committee (MM SC); na podlagi prednostnih nalog, ki jih določi REMIT CG, in po potrebah delovnega programa ACER opravi podrobne tehnične analize ter spodbuja poglobljene tehnične razprave o temah, povezanih z obveznostmi spremljanja trga in sodelovanja na ravni EU in na nacionalni ravni v skladu z uredbo REMIT. V letu 2017 je skupina opravila obsežno delo na področju razvoja strategije spremljanja ter nadzora trga z električno energijo in zemeljskim plinom. Prav tako je veliko pozornost namenila spodbujanju izmenjave informacij dobrih praks v postopkih in procesih, povezanih s preiskavami po uredbi REMIT.
 - Market Data Reporting Standing Committee (MDR SC); svoj prispevek daje k vprašanju, povezanim s poročanjem podatkov, da bi zagotovili skupno raven standardov poročanja o podatkih v ACER informacijski sistem ARIS. V letu 2017 je veliko pozornosti namenila kakovosti podatkov z vzpostavitvijo ustreznih mehanizmov za verifikacijo in validacijo podatkov.

V okviru izpolnjevanja obveznosti in sodelovanja z mednarodnimi organizacijami so se predstavniki agencije udeleževali sestankov, forumov, konferenc, seminarjev in strokovnih srečanj v tujini in Sloveniji. Med drugim so sodelovali na Madridskem forumu za plin, Firenškem forumu za električno energijo in London-

skem forumu, namenjenemu položaju odjemalcev na trgu. Vse tri forume organizira Evropska komisija. Agencija se je udeležila tudi nastajajočega se novega foruma, namenjenega izvrševanju uredbe REMIT, ki je prvič zasedal leta 2017 v Ljubljani. Predstavniki agencije so se udeležili tudi redne letne konference CEER v Bruslju in konference ACER na Brdu pri Kranju.

Agencija mora ACER in Evropski komisiji vsako leto poročati o stanju na trgu. Na podlagi poročil in zbranih podatkov, ki jih podpira tudi CEER, ACER vsako leto ugotavlja stanje na trgu za celotno EU in oblikuje poročila o stanju na trgu. Eno izmed njih, to je Poročilo o stanju na maloprodajnem trgu, je ACER pripravil skupaj s CEER. Sodelavci agencije so v okviru poročanja za ACER, Evropsko komisijo, CEER in za izmenjavo dobrih praks med regulatorji prispevali podatke v bazo CEER in izpolnili več kot 26 različnih vprašalnikov. Na podlagi oddanih vprašalnikov in dela v delovnih skupinah je CEER objavil več poročil, ACER pa tudi mnenj in priporočil.

4.9.2 Druge mednarodne obveznosti in oblike mednarodnega sodelovanja

Energetska skupnost (Energy Community) deluje pod nadzorom Evropske komisije ter združuje države jugovzhodne Evrope in nekatere sosednje države, ki so članice EU. Namen njenega delovanja je uvedba in delovanje energetskega trga po enakih pravilih, kot veljajo v EU. Agencija nadaljuje sodelovanje v Energetski skupnosti, predvsem v forumu za zemeljski plin, ki vsako leto poteka v Sloveniji.

V okviru Unije za Sredozemlje, v katerem sodeluje tudi Slovenija, že od leta 2007 deluje organizacija sredozemskih regulatorjev MEDREG. V državah na južni in vzhodni strani Sredozemskega morja je vzpostavljena ali se vzpostavlja energetska zakonodaja in ustanavljajo regulatorji, nekateri med njimi delujejo in se zgledujejo po EU. Pri tem dobivajo veliko finančno podporo Evropske komisije, regulatorji EU pa poleg nekaj finančne podpore prispevajo znanja in izkušnje. Agencija se je udeležila generalne skupščine MEDREG.

Agencija je članica Mednarodnega združenja izdajatelja certifikatov za energijo iz obnovljivih virov (AIB - Association of Issuing Bodies). Sodeluje pri sprejemanju pravil in skrbi za sodelovanje Slovenije v harmoniziranem in računalniško podprtem sistemu za mednarodno trgovanje s certifikati za okolju prijazno energijo (EECS - European Energy Certification System). Izveden je bil postopek nadzora izdajanja potrdil o izvoru v sistemu EECS, ki ga AIB izvaja pri svojih članih, izdajateljih certifikatov, vsakih pet let. Na podlagi tega so v pripravi tudi ustrezne nadgradnje registra potrdil o izvoru.

Agencija je dejavna tudi v združenju ebIX, ki je mednarodna organizacija za standardizacijo izmenjave podatkov na energetskih trgih (več o tem v poglavju 4.2.2 Zagotavljanje učinkovite izmenjave podatkov na energetskem trgu).

4.10 Skupne dejavnosti

4.10.1 Upravljanje s kadrovskimi viri

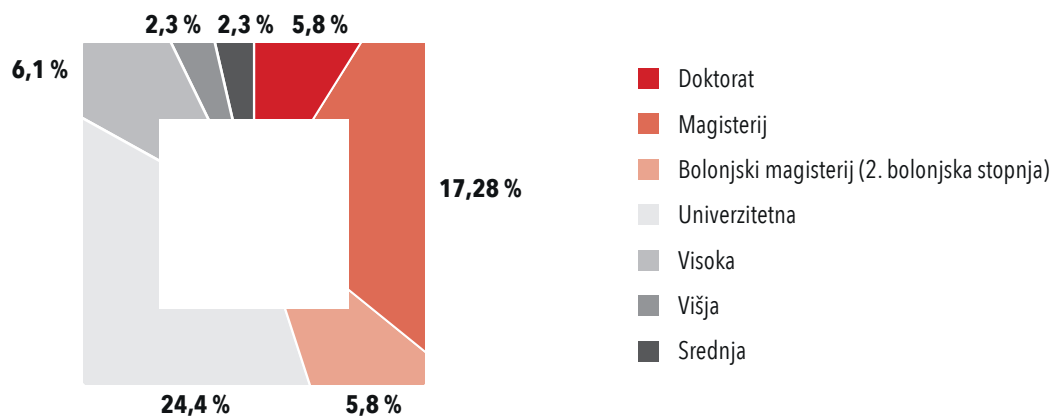
Analiza kadrovanja

Kadrovski načrt za leto 2017 prvotno ni predvideval novih zaposlitev. Zaradi povečanega obsega dela, predvsem na področjih javnih pozivov ter nadzora proizvodnih naprav OVE in SPTE, vključenih v podporno shemo, in na področjih izvajanja uredb EU (kodeksi omrežij), je agencija Državnemu zboru Republike Slovenije predložila rebalans programa dela s predlogom petih dodatnih zaposlitev, ki ga je ta tudi potrdil. Dva sodelavca sta to leto podala odpoved delovnega razmerja. Do konca leta je bilo izpeljanih šest novih zaposlitev (od tega ena še iz kadrovskega načrta za leto 2016) in potrjeni še dve s časom nastopa dela v začetku leta 2018. Tako je bilo konec leta 2017 v agenciji 61 zaposlenih za nedoločen čas, na podlagi delovnih ur pa je bilo v tem času v agenciji povprečno 56 zaposlenih. Odsotnost zaposlenih zaradi bolniškega oziroma porodniškega staleža je znašala 9927 ur, kar je 4,8 zaposlenega na letni ravni oziroma 8,1 odstotka v skupnem številu rednih ur.

Kadrovska struktura

Izobrazbena struktura zaposlenih v agenciji je visoka, saj ima več kot 83 odstotkov zaposlenih najmanj univerzitetno izobrazbo, od tega jih ima 36 odstotkov znanstveni naziv. Od vseh zaposlenih je 21 delavcev tehnične stroke, 22 ekonomske in devet delavcev pravne stroke, devet delavcev pa je drugih strok.

Slika: Izobrazbena struktura zaposlenih

Strokovno izobraževanje zaposlenih

Za učinkovito in strokovno izvajanje nalog agencije je pomembno tudi izpopolnjevanje znanja in usposobljenosti zaposlenih. Specializirana izobraževanja so potrebna za poglobljeno znanje s področja energetske regulative in delovanja energetskih trgov.

V letu 2017 so se sodelavci udeleževali različnih konferenc, strokovnih srečanj in izobraževanj, predvsem s področij delovanja trgov z električno energijo in zemeljskim plinom, ekonomske regulative, novih tehnologij, obnovljivih virov energije, informacijskih tehnologij, informacijske in kibernetske varnosti ter delovanja energetskih trgov v EU. Izvedena so bila ciljna izobraževanja s področij uporabe računalniške programske opreme, informacijskih tehnologij in varnosti informacijskega sistema ter notranjega poslovanja (računovodstvo, javna naročila, predpisi javne uprave). Zaposleni so se udeležili tudi izobraževalnih delavnic, ki jih je organizirala Firenška šola regulatorjev. Povprečno je obseg usposabljanja na zaposlenega v letu 2017 znašal štiri dni. Z namenom izmenjave določenih ozko strokovnih znanj je bilo izvedenih tudi pet internih delavnic, na katerih so bila posamezna vsebinska področja predstavljena vsem zaposlenim.

4.10.2 Informacijska varnost in zagotavljanje storitev IKT

Razvoj in vzdrževanje storitev IKT agencije temelji na zahtevah internega poslovnega okolja agencije, na zahtevah izmenjave podatkov z zavezanci za poročanje ter ACER, zahtevah po obdelavi podatkov (vključno z verifikacijo in validacijo), vodenju e-registrov, spletnih portalov (skupne kontaktne točke). Vključuje učinkovito prilagajanje informacijskih rešitev poslovnim potrebam in uporabnikom ob upoštevanju zahtevane ravni informacijske varnosti. Razvoj IKT agencije temelji na procesnem ogrodju COBIT5.

Uvajanje učinkovitih storitev IKT

Agencija je skrbela za učinkovito upravljanje IKT s ciljem podpreti svoje učinkovito delovanje. V ta namen izvaja naslednje stalne naloge: sprotne konsolidacije podatkovnih baz in registrov, uvajanje poslovne inteligence za analitiko podatkov, koordinacija projektov razvoja programske opreme v zunanem izvajanju, izvajanje razvoja lastnih rešitev IKT (omejen obseg), upravljanje in izvajanje vzdrževanja programske opreme, izvajanje pomoči uporabnikom IT-storitev, zagotavljanje neprekinjenega delovanja in razpoložljivosti infrastrukture IKT, zagotavljanje politike informacijske varnosti ter skladnosti IT-rešitev z zakonodajo.

Agencija je uspešno izvedla navedene projekte:

- nadgradnjo sklopov informacijskega sistema za stalni monitoring trga: nadgradnja sistema za poročanje (funkcija zunanje validacije, izmenjava podatkov B2B), razvoj podatkovnih modelov v »staging« in »DWH« bazi, izkoriščanje funkcij BI - samodejna poročila na platformi SharePoint;
- vzpostavitev pogojev za uporabo informacijskega sistema za stalni monitoring trga v domeni REMIT (nadgradnja rešitve MoDIT za učinkovito transformacijo »data-sharing« podatkov v podatkovno skladišče, izkoriščanje funkcij poslovne analitike za razvoj algoritmov podatkovne analitike);
- implementacijo novega analitičnega modela za regulativni okvir 2019-2021, ki temelji na podatkovnem skladišču in izkorišča funkcije poslovne inteligence (MS Excel, SQL Server + Power BI);
- prenovo sistema za spremljanje kakovosti oskrbe, ki omogoča mesečno poročanje podatkov o kakovosti v letu 2018 (implementiran je nov podatkovni model za »staging« bazo, razvoj programskih knjižnic za vsebinsko validacijo poročenih podatkov);
- prenovo dokumentnega sistema (na podlagi študije izvedljivosti iz leta 2016 je opravljena analiza določenih ponudnikov, izvedene so predstavitve nekaterih produktov, popisana je večina poslovnih procesov upravljanja z dokumentacijo);
- prenovo primerjalnih storitev (implementirane so bile funkcionalnosti, ki so neodvisne od primerjalne funkcije storitve in jih agencija potrebuje za izvajanje monitoringa maloprodajnega trga: sistem za upravljanje podatkov na platformi Liferay na podlagi novega podatkovnega modela);
- spletni portal Extranet na platformi Liferay za upravljanje dogodkov agencije (svet agencije, SEVF ipd.) ter za izmenjavo občutljivih podatkov (prijava registriranih uporabnikov z avtorizacijo OTP);
- spletni Podatkovni portal na platformi Liferay za interaktivno in ažurno objavo kazalnikov o delovanju trga²² - izdelan, a neaktiviran, ker se še polni z vsebinami;
- spletni portal Intranet, ki zamenjuje zastarel intranet na SharePoint 2007 - je še v testnem okolju, ker se polni z vsebinami (migracija podatkov s starega intraneta itd.).

Agencija postopoma zaključuje obsežen cikel prenove svojih IT-rešitev, ki se jim izteka ekonomsko-tehnična življenjska doba, ter vzpostavlja zmogljivo okolje za učinkovito izmenjavo podatkov, izvajanje podatkovne analitike in sodelovanje zaposlenih. S strategijo uporabe lastnih programskih in analitičnih rešitev tudi za analizo podatkov po uredbi REMIT za potrebe odkrivanja manipulacij in zlorab na veleprodajnih trgih vsaj do leta 2019 agencija zagotavlja stroškovno učinkovito implementacijo stalnega monitoringa na podlagi uredbe REMIT ter izgradnjo kompetenc ekipe REMIT. Z implementacijo horizontalnih spletnih portalov na platformi Liferay ponuja vse širši spekter podatkovnih storitev ter informacij zunanjim uporabnikom oziroma tržnim udeležencem v okviru funkcije skupne kontaktne točke ter obveščanja zainteresirane javnosti o delovanju energetskih trgov.

Agencija uspešno zaključuje obsežen cikel prenove svojih IT-rešitev, ki se jim do leta 2019 izteka ekonomsko-tehnična življenjska doba

Upravljanje informacijske infrastrukture

V letu 2017 se je infrastrukturni del agencijskega informacijskega sistema povečal. Za potrebe razvoja je bila ustvarjena dodatna strežniška infrastruktura. Vsak od produkcijskih strežnikov v agencijskem domenskem okolju ima svoj testni strežnik, na katerem se lahko nadgradnje in spremembe preizkusijo pred njihovo implementacijo. Povečanje je zahtevalo nabavo dodatnega diskovnega polja. Z reorganizacijo in optimizacijo rabe diskovnega prostora se je izboljšal tudi sistem izdelave varnostnih kopij. Nabavljena sta bila dva strežnika, od tega je eden namenjen vzpostavitvi rezervne lokacije. Uspešno je bila izvedena obnova strežniškega prostora, ki je zajemala ureditev prostora, optimizacijo električne napeljave in zamenjavo strežniških omar, kar omogoča večji izkoristek prostora ter večjo možnost oddaljenega nadzora. Nadgrajena in izpopolnjena je bila požarna pregrada, redno je bil nadgrajevan in upravljan sistem za varovanje elektronske pošte z vidika škodljive programske opreme in neželenih sporočil. Izvedena je bila tudi optimizacija brezžičnih dostopnih točk in s tem zagotovljena boljša pokritost s signalom.

V začetku leta 2017 je bil vzpostavljen tudi sistemski način delovanja uporabniške pomoči, ki omogoča preglednost in sledljivost reševanja zahtevkov uporabnikov, sledenje opravil in dogodkov v informacijskem sistemu in na napravah IKT, beleženje dogodkov, možnosti analiz in hitrejše odprave pogostih napak. Prek sistema je bilo podanih 1164 zahtevkov za uporabniško pomoč, ki so jih obravnavali sodelavci področja IT.

²² Vsebuje analitična poročila in kazalnike (grafični in tabelarični prikazi, kazalniki uspešnosti), ki predstavljajo dodano vrednost za udeležence na trgu z električno energijo, ter druge koristne informacije, strukturirano po posameznih področjih (monitoring trga, raven kakovosti storitev GJS, REMIT, OVE/SPTE, URE itd.). Portal bo vključil tudi vsebine remit.agen-rs.si

Z navedenimi ukrepi je bila izboljšana raven infrastrukturnih storitev IKT, kar je omogočalo učinkovito delo vseh strokovnih sodelavcev.

Upravljanje informacijske varnosti IKT in zagotavljanje neprekinjenosti poslovanja

Agencija je izvajala vse potrebne dejavnosti za vzdrževanje in izboljševanje ravni informacijske varnosti ter neprekinjenosti poslovanja.

Agencija zagotavlja popolno skladnost upravljanja informacijske varnosti z zahtevami ACER na področju uredbe REMIT ter učinkovito naslavlja tudi zahteve uredbe GDPR, ki bo vstopila v veljavo v letu 2018

Izvedene so bile naslednje dejavnosti:

- implementacija dodatnih in optimizacija obstoječih ukrepov v infrastrukturi IT za izvajanje uredbe REMIT skladno zahtevami ACER ter zagotavljanje skladnosti z ZVOP-1 ter uredbo GDPR²³ (namestitve in uvedba ObservelT ter SIEM v produkcijo);
- implementacija mehanizmov (izvedbena navodila, pravilniki itd.) za podporo novi varnostni politiki agencije izven domene uredbe REMIT;
- načrtovanje in delna implementacija rezervne lokacije za zagotovitev ustrezne ravni neprekinjenosti poslovanja.

Agencija je z učinkovitimi ukrepi dosegla popolno skladnost svoje implementacije sistema za upravljanje varnosti informacij (SUVI) v domeni uredbe REMIT z zahtevami ekspertne skupine ACER RISIG, prav tako je pravočasno začela implementirati ukrepe za zagotovitev skladnosti z uredbo GDPR. Zahteve po za-

gotavljanju informacijske varnosti iz domene uredbe REMIT smiselno in po potrebi prenaša tudi v politike, ki veljajo izven domene REMIT, kot del načrtovane posodobitve SUVI.

4.10.3 Odnosi z javnostmi in informiranje

Agencija uspešno skrbi tudi za odnose z javnostmi, največ pozornosti pa namenja komuniciranju s strokovno in splošno javnostjo. Glede na specifične delovanja sta zelo pomembni orodji komuniciranja predvsem spletna stran agencije ter krovno letno poročilo o stanju v energetiki v Sloveniji, seveda pa pri tem upoštevamo tudi pomembno vlogo medijev.

Poročilo o stanju na področju energetike

Poročilo, ki ga agencija pripravi vsako leto, zajema celovite informacije z vseh aktualnih področij energetike v državi in je bilo za leto 2016 z več kot 200 stranmi najobsežnejše doslej. Narejenih je bilo tudi nekaj redakcijskih sprememb, ki kljub izjemni obsežnosti in raznovrstnosti tematskih področij bralcem omogočajo dober pregled nad vsebino in prijazno branje. Poročilo je prevedeno v angleščino in v obeh jezikovnih različicah objavljeno na spletni strani agencije. Po nekajletnem premoru je bilo v slovenski verziji tudi natisnjeno, kar je naletelo na zelo dober odziv prejemnikov. Ugotavljamo, da poročilo o stanju na področju energetike postaja nepogrešljiv vir informacij ne samo za strokovno javnost in medije, temveč za čedalje bolj pisano paleto bralcev, ki najdejo v njem koristne in zanimive informacije.

Spletna stran

Največ informacij je splošni javnosti na voljo na spletni strani agencije, ki vsebuje celovit prikaz vsebinskih področij delovanja agencije in informacije za odjemalce v sklopu skupne kontaktne točke. Pomembnejše informacije so na voljo tudi v angleškem jeziku. V letu 2017 je spletno stran agencije obiskalo 8138 uporabnikov, od tega je bilo skoraj 28 odstotkov novih obiskovalcev. Na spletni strani smo zabeležili 148.625 ogledov, 74 odstotkov vseh obiskovalcev pa so bili slovenski uporabniki. Največ obiska so imele vsebine za gospodinjstve odjemalce, predvsem spletna aplikacija primerjalnik stroškov oskrbe. Povečan obisk je imela podstran, na kateri smo objavili javni poziv za vstop v podporno shemo. Zelo obiskane so bile podstrani, kjer so uporabnikom na voljo informacije o cenah električne energije, zakonodaja, informacije o agenciji in tudi podstran z obrazložitvijo računa za električno energijo. V letu 2017 je bilo na spletni strani agencije objavljenih 32 novic, od katerih jih je deset vsebovalo povabilo javnosti k dajanju pripomb k predlogu splošnega akta agencije ali povabilo k sodelovanju pri javnem posvetovanju. Štiri novice so bile obvestilo o sprejetju novega splošnega akta agencije.

²³ Uredba EU 2016/697 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov; angl. General Data Protection Regulation (GDPR)

Odnosi z mediji

V letu 2017 je agencija prejela veliko prošenj za pojasnila, sodelovanje oziroma vprašanj novinarjev in urednikov. Nadaljevala se je praksa dobrega sodelovanja z mediji, in sicer tako s pojasnili o dogajanjih in pristojnostih posameznih akterjev na področju energetike kot tudi z odgovori na konkretna vprašanja s področja energetike in delovanja agencije. V letu 2017 je agencija medijem poleg ustnih pojasnil in informacij posredovala približno 40 obsežnejših pisnih odgovorov. Približno četrtnina teh vprašanj se je nanašala na obnovljive vire energije, predvsem oba javna poziva, aktualna v tem letu. Sicer pa so bile preostale teme dokaj enakomerno razporejene glede na različna področja delovanja agencije in njihove aktualne vidike, od tem, zanimivih za posamezne lokalne skupnosti oziroma odjemalce, pa vse do strokovnih vprašanj, na primer povezovanje energetskega trga, kibernetična varnost v energetiki, potrdila o izvoru energije in tako dalje. Čedalje več medijev sprotno povzema aktualne novice s spletne strani agencije, pomemben vir informacij pa je tudi letno poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji.

Agencija redno spremlja zanjo zanimive objave v medijih, tako imenovani kliping. Z vidika podobe in ugleda je še posebej pomemben kliping z geslom agencije in zato konec leta s pomočjo analize medijskih objav pregledamo tudi medijsko podobo agencije. V letu 2017 je bilo analiziranih 550 objav z geslom Agencija za energijo, ki jih izvajalec analize ocenjuje po tako imenovanem modelu MUMO. Ta model zajema sedem kvalitativnih in kvantitativnih uravnoteženih kriterijev, na podlagi katerih je ocenjena posamezna objava. Kvantitativni del ocene (doseg medija, neto površina oziroma trajanje objave) je uravnotežen glede na raziskave branosti in gledanosti medijev (Cati, Mediana), kvalitativni (klasifikacija, kvaliteta vsebine, agenda oziroma kje se nahaja objava, mnenjska konotacija ter audio oziroma vizualna objava) pa temelji na kognitivnih predpostavkah.

V prejšnjih letih so bile objave v izjemno velikem deležu uvrščene med pozitivno in nevtralno publiciteto, v letu 2017 pa se je razmerje nekoliko spremenilo. Med omenjenimi 550 objavami jih je bilo 398 uvrščenih med pozitivne, v tako imenovano nevtralno publiciteto 64 in med negativno 88 objav. Vse objave z negativno publiciteto so bile povezane z zvišanjem cene ogrevanja Komunalnega podjetja Velenje in so bile v veliki meri generirane v lokalnih medijih. Agencija je bila tako deležna negativne publicitete v kontekstu širšega in zgodovinsko pogojenega dogajanja v Šaleški dolini, na katerega ni imela vpliva. Če torej analiziramo vse druge objave, vidimo, da je bila medijska podoba agencije izjemno dobra, in to kljub zelo obsežnemu in zahtevnemu področju delovanja, kjer se križajo interesi različnih deležnikov. Pozitivna publiciteta je dosegla 71 odstotkov celotne publicitete, njena ocenjena oglaševalska vrednost pa znaša približno 170.000 evrov.

Srečanja, strokovni prispevki in članki

Na mednarodnih konferencah ter delovnih in strokovnih srečanjih v Sloveniji so sodelavci agencije kot avtorji in soavtorji sodelovali s 26 prispevki. Teme so bile z različnih področij, v ospredju pa so bili pametna omrežja in elektromobilnost, kibernetična varnost, nove podporne sheme za OVE in SPTE, trg z zemeljskim plinom in uredba REMIT.

Sodelavci so bili tudi avtorji člankov in mnenj, objavljenih v strokovnih revijah. Tako sta bila na primer v reviji Plin - Zemeljski plin predstavljena prispevka o pomenu energetskega svežnja Čista energija za vse Evropejce za daljinsko energetiko ter o povezanih distribucijskih sistemih zemeljskega plina, v reviji Naš stik pa pogledi na elektromobilnost in na kibernetično varnost.

Na celodnevni študijski obisk so junija prišli predstavniki energetskega nacionalnega regulatorja Litve in Gruzije, katerim smo predstavili naloge in vlogo energetskega regulatorja v Sloveniji.

RAČUNOVODSKO POROČILO

Agencija je v letu 2017 dosegla ugodnejši poslovni izid od načrtovanega. Poslovala je pozitivno, zato so sredstva rezerv, ki so bila v rebalansu finančnega načrta namenjena pokritju presežka odhodkov, ostala v celoti neporabljena. Vse zaračunane prihodke je agencija dosegla iz naslova izvajanja javne službe.

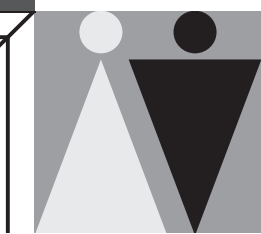
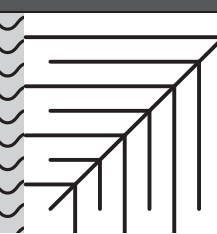
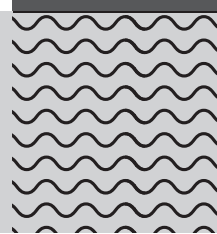
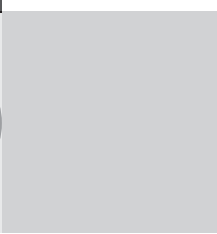
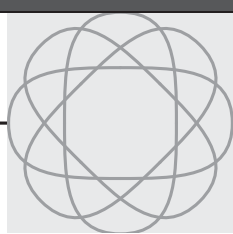
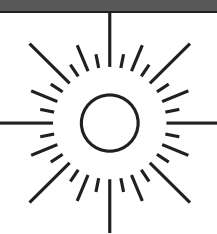
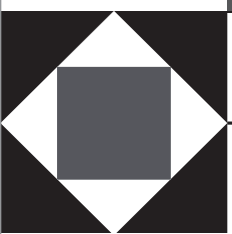
25.535 €

je znašal presežek prihodkov, ki je povečal rezerve agencije, kar bo pri pripravi finančnega načrta za leto 2019 omogočilo oblikovanje dodatnega vira potrebnih sredstev.

99 %

zaračunanih prihodkov od poslovanja v letu 2017 izhaja iz letnega nadomestila operaterjev. Delež systemskega operaterja prenosnega elektroenergetskega omrežja je znašal 68 %, operaterja prenosnega sistema zemeljskega plina pa 32 %.

5 REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA ZA LETO 2017

K programu dela in finančnemu načrtu agencije za leto 2017, ki ga je svet agencije sprejel na svoji 32. redni seji 15. septembra 2016, je Državni zbor Republike Slovenije podal soglasje 22. novembra 2016. Sklep o soglasju k programu dela in finančnemu načrtu agencije je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 74/16, z dne 25. novembra 2016.

Po sprejetju programa dela in finančnega načrta je prišlo do večjih sprememb pri opredelitvah obsega nalog na nekaterih delovnih področjih agencije, ki jih v obdobju priprave in potrjevanja programa dela še ni bilo mogoče predvideti. Ugotovljen je bil kadrovski primanjkljaj, ki bi onemogočil popolno izvedbo vseh dodatnih nalog, zato je agencija v aprilu 2017 pripravila rebalans programa dela in finančnega načrta za leto 2017. Svet agencije ga je sprejel na svoji 40. redni seji 20. aprila 2017, soglasje k dokumentu pa je 20. junija 2017 podal tudi Državni zbor Republike Slovenije. Sklep o soglasju k rebalansu programa dela in finančnega načrta Agencije za energijo je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 31/17, z dne 23. junija 2017.

Na podlagi potrjene spremembe kadrovskega načrta za leto 2017, ki je predvidel pet novih zaposlitev z realizacijo v drugi polovici leta, so bili v rebalansu na novo ovrednoteni odhodki za plače, druge izdatke zaposlenim in prispevke delodajalcev za socialno varnost ter opredeljeni dodatni viri sredstev za njihovo pokritje. V strukturi virov za pokritje načrtovanih odhodkov je bilo predvideno tudi črpanje 196.805 evrov iz sredstev rezerv, izkazanih v bilanci stanja agencije na dan 31. decembra 2016, kar je pomenilo celotno vrednost nad višino minimalne rezerve.

Agencija je v letu 2017 praktično v celoti realizirala z rebalansom finančnega načrta opredeljene prihodke. Tudi odhodki so vrednostno realizirani v visokem deležu znotraj načrtovanih, medtem ko je pri posameznih kategorijah prišlo do nekaterih odstopanj.

Zaradi dinamike zaposlovanja, ki se je premaknila proti koncu leta in bo v celoti realizirana šele s 1. marcem 2018, so nižji od načrtovanih odhodki za plače in prispevki delodajalcev za socialno varnost. Višji od prvotno načrtovanih so predvsem odhodki za investicijsko in tekoče vzdrževanje ter nakup opreme. Ključni razlog za to je priprava in prilagoditev dodatnih poslovnih prostorov, ki jih je agencija najela zaradi širitve dejavnosti in s tem čedalje večje prostorske stiske. Predmet 12-letnega najema z možnostjo predčasnega odkupa po preteku šestih let je celotno peto nadstropje sosednje poslovne stavbe v izmeri 346 kvadratnih metrov, kar pomeni za agencijo tudi optimalno lokacijsko ustreznost.

5.1 Realizacija rebalansa finančnega načrta po načelu denarnega toka

V tabelarnem pregledu je po načelu denarnega toka po posameznih vrstah prihodkov in odhodkov prikazana realizacija rebalansa finančnega načrta za leto 2017 z indeksi povečanja oziroma zmanjšanja v primerjavi z realizacijo leta 2016 ter z načrtovanimi vrednostmi za leto 2017.

A. Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka

V evrih

	Realizacija FN 2016	Rebalans FN 2017	Realizacija FN 2017	Indeks real. 2017/ real. 2016	Indeks real. 2017/ reb. FN 2017
I. SKUPAJ PRIHODKI	3.302.196	3.204.809	3.176.242	96,2	99,1
1. PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (A+B)	3.302.196	3.204.809	3.176.242	96,2	99,1
A. Prihodki iz sredstev javnih financ	-	-	-	-	-
7400 a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna	-	-	-	-	-
7401 b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov	-	-	-	-	-
7402 c. Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja	-	-	-	-	-
7403, 7404 d. Prejeta sredstva iz javnih skladov in agencij	-	-	-	-	-
del 740 e. Prejeta sredstva iz proračunov iz naslova tujih donacij	-	-	-	-	-
741 f. Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije	-	-	-	-	-
B) Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe	3.302.196	3.204.809	3.176.242	96,2	99,1
del 7130 Prihodki od prodaje blaga in storitev iz naslova izvajanja javne službe	29.564	20.000	-	-	-
del 7102 Prejete obresti	-	-	-	-	-
del 7100 Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki	-	-	-	-	-
del 7141 Drugi tekoči prihodki iz naslova izvajanja javne službe	3.261.737	3.172.309	3.167.471	97,1	99,8
72 Kapitalski prihodki	8.375	9.500	6.051	72,3	63,7
730 Prejete donacije iz domačih virov	-	-	-	-	-
731 Prejete donacije iz tujine	-	-	-	-	-
786 Ostala prejeta sredstva iz proračuna Evropske unije	-	-	-	-	-
787 Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij	2.520	3.000	2.720	107,9	90,7
2. PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	-	-	-	-	-
del 7130 Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu	-	-	-	-	-
del 7102 Prejete obresti	-	-	-	-	-
del 7103 Prihodki od najemnin, zakupnin in drugi prihodki od premoženja	-	-	-	-	-
del 7100 Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki	-	-	-	-	-
del 7141 Drugi tekoči prihodki, ki ne izhajajo iz izvajanja javne službe	-	-	-	-	-

A. Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka

V evrih

	Realizacija FN 2016	Rebalans FN 2017	Realizacija FN 2017	Indeks real. 2017/ real. 2016	Indeks real. 2017/ reb. FN 2017
II. SKUPAJ ODHODKI	2.908.276	3.401.614	3.340.665	114,9	98,2
1. ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	2.908.276	3.401.614	3.340.665	114,9	98,2
A. Plače in drugi izdatki zaposlenim	1.691.254	1.940.420	1.810.953	107,1	93,3
del 4000 Plače in dodatki	1.569.757	1.811.373	1.665.987	106,1	92,0
del 4001 Regres za letni dopust	27.580	39.142	37.678	136,6	96,3
del 4002 Povračila in nadomestila	74.823	89.183	80.231	107,2	90,0
del 4003 Sredstva za delovno uspešnost	7.211	-	21.381	296,5	-
del 4004 Sredstva za nadurno delo	1.820	-	4.371	240,2	-
del 4005 Plače za delo nerezidentov po pogodbi	-	-	-	-	-
del 4009 Drugi izdatki zaposlenim	10.063	722	1.305	13,0	180,7
B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost	258.019	299.062	279.854	108,5	93,6
del 4010 Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	140.314	160.307	149.949	106,9	93,5
del 4011 Prispevek za zdravstveno zavarovanje	112.456	128.426	120.128	106,8	93,5
del 4012 Prispevek za zaposlovanje	838	1.087	878	104,8	80,8
del 4013 Prispevek za starševsko varstvo	1.586	1.811	1.694	106,8	93,5
del 4015 Premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, na podlagi ZKDPZJU	2.825	7.431	7.205	255,0	97,0
C. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe	617.751	770.092	731.541	118,4	95,0
del 4020 Pisarniški in splošni material in storitve	229.504	327.000	343.336	149,6	105,0
del 4021 Posebni material in storitve	4.656	4.092	5.204	111,8	127,2
del 4022 Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	52.771	61.000	65.358	123,9	107,1
del 4023 Prevozni stroški in storitve	30.539	35.000	22.428	73,4	64,1
del 4024 Izdatki za službena potovanja	46.710	66.000	60.341	129,2	91,4
del 4025 Tekoče vzdrževanje	108.214	110.000	124.719	115,3	113,4
del 4026 Poslovne najemnine in zakupnine	20.412	22.000	11.588	56,8	52,7
del 4027 Kazni in odškodnine	-	-	-	-	-
del 4029 Drugi operativni odhodki	124.945	145.000	98.567	78,9	68,0
403 D. Plačila domačih obresti	-	-	-	-	-
404 E. Plačila tujih obresti	-	-	-	-	-
410 F. Subvencije	-	-	-	-	-
411 G. Transferji posameznikom in gospodinjstvom	-	-	-	-	-
412 H. Transferji neprofitnim organizacijam in ustanovam	-	-	-	-	-
413 I. Drugi tekoči domači transferji	-	-	-	-	-
J. Investicijski odhodki	341.252	392.040	518.317	151,9	132,2
4200 Nakup zgradb in prostorov	-	-	-	-	-
4201 Nakup prevoznih sredstev	18.500	20.000	24.200	130,8	121,0
4202 Nakup opreme	103.016	87.000	150.953	146,5	173,5
4203 Nakup drugih osnovnih sredstev	-	-	-	-	-

A. Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu denarnega toka

V evrih

		Realizacija FN 2016	Rebalans FN 2017	Realizacija FN 2017	Indeks real. 2017/ real. 2016	Indeks real. 2017/ reb. FN 2017
4204	Novogradnja, rekonstrukcija in adaptacije	-	-	-	-	-
4205	Investicijsko vzdrževanje in obnove	20.768	15.000	56.633	272,7	377,6
4206	Nakup zemljišč in naravnih bogastev	-	-	-	-	-
4207	Nakup nematerialnega premoženja	178.825	270.040	265.352	148,4	98,3
4208	Študije o izvedljivosti projektov, projektna dokumentacija, nadzor, investicijski inženiring	20.143	-	21.179	105,1	-
4209	Nakup blagovnih rezerv in intervencijskih zalog	-	-	-	-	-
	2. ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	-	-	-	-	-
del 400	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu 482	-	-	-	-	-
del 401	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu 483	-	-	-	-	-
del 402	C. Izdatki za blago in storitve iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu 484	-	-	-	-	-
	III. PRESEŽEK (PRIMANJKLJAJ) PRIHODKOV NAD ODHODKI (I. - II.)	393.920	-196.805	-164.423	-	-

B. Račun finančnih terjatev in naložb

V evrih

		Realizacija FN 2016	Rebalans FN 2017	Realizacija FN 2017	Indeks real. 2017/ real. 2016	Indeks real. 2017/ reb. FN 2017
75	IV. PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN PRODAJA KAPITALSKIH DELEŽEV (750 + 751 + 752)	-	-	-	-	-
750	Prejeta vračila danih posojil	-	-	-	-	-
751	Prodaja kapitalskih deležev	-	-	-	-	-
752	Kupnine iz naslova privatizacije	-	-	-	-	-
44	V. DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV (440 + 441 + 442 + 443)	-	-	-	-	-
440	Dana posojila	-	-	-	-	-
441	Povečanje kapitalskih deležev in finančnih naložb	-	-	-	-	-
442	Poraba sredstev kupnin iz naslova privatizacije	-	-	-	-	-
443	Povečanje namenskega premoženja v javnih skladih in drugih pravnih osebah javnega prava, ki imajo premoženje v svoji lasti	-	-	-	-	-
	VI. PREJETA MINUS DANA POSOJILA IN SPREMEMBE KAPITALSKIH DELEŽEV (IV. - V.)	-	-	-	-	-

C. Račun financiranja

V evrih

		Realizacija FN 2016	Rebalans FN 2017	Realizacija FN 2017	Indeks real. 2017/ real. 2016	Indeks real. 2017/ reb. FN 2017
50	VII. ZADOLŽEVANJE (500 + 501)	-	-	-	-	-
500	Domače zadolževanje	-	-	-	-	-
501	Zadolževanje v tujini	-	-	-	-	-
55	VIII. ODPLAČILA DOLGA (550 + 551)	-	-	-	-	-
550	Odplačila domačega dolga	-	-	-	-	-
551	Odplačila dolga v tujino	-	-	-	-	-
	IX. NETO ZADOLŽEVANJE (VII. - VIII.)	-	-	-	-	-
	X. POVEČANJE (ZMANJŠANJE) SREDSTEV NA RAČUNIH (I. + IV. + VII. - II. - V. - VIII.)	393.920	-196.805	-164.423	-	-
	XI. NETO FINANCIRANJE (VI. + VII. - VIII. - X. = -III.)	-393.920	196.805	164.423	-	-

5.2 Realizacija rebalansa finančnega načrta po načelu nastanka poslovnega dogodka

V tabelarnem pregledu je po načelu nastanka poslovnega dogodka po posameznih računovodskih kategorijah prikazana realizacija rebalansa finančnega načrta za leto 2017 z indeksi povečanja oziroma zmanjšanja v primerjavi z realizacijo leta 2016 ter z načrtovanimi vrednostmi za leto 2017.

V evrih

		Realizacija 2016	Rebalans 2017	Realizacija 2017	Indeks real. 2017/ real. 2016	Indeks real. 2017/ reb. 2017
A.	Prihodki od poslovanja	2016	2017	2017	-	-
	Prihodki od prodaje proizvodov in storitev	3.144.661	3.195.309	3.204.401	101,9	100,3
B.	Finančni prihodki	-	-	6	-	-
C.	Drugi prihodki	3.145	-	2.089	66,4	-
Č.	Prevrednotovalni poslovni prihodki	822	9.500	445	54,1	4,7
D.	CELOTNI PRIHODKI	3.148.628	3.204.809	3.206.941	101,9	100,1
E.	Stroški blaga, materiala in storitev	585.906	721.000	700.082	119,5	97,1
	Stroški materiala	103.940	98.000	102.815	98,9	104,9
	Stroški storitev	481.966	623.000	597.267	123,9	95,9
F.	Stroški dela	1.970.036	2.239.482	2.098.709	106,5	93,7
	Plače in nadomestila plač	1.595.738	1.811.373	1.698.434	106,4	93,8
	Prispevki za socialno varnost delodajalcev	260.847	299.062	281.084	107,8	94,0
	Drugi stroški dela	113.451	129.047	119.191	105,1	92,4
G.	Amortizacija	287.463	340.000	329.588	114,7	96,9
H.	Rezervacije	-	-	-	-	-
J.	Drugi stroški	47.340	50.000	35.888	75,8	71,8
K.	Finančni odhodki	184	-	1	0,5	-
L.	Drugi odhodki	-	-	-	-	-

		Realizacija 2016	Rebalans 2017	Realizacija 2017	Indeks real. 2017/ real. 2016	Indeks real. 2017/ reb. 2017
L.	Drugi odhodki	-	-	-	-	-
M.	Prevrednotovalni poslovni odhodki	-	-	17.138	-	-
N.	CELOTNI ODHODKI	2.890.929	3.350.482	3.181.406	110,0	95,0
O.	PRESEŽEK PRIHODKOV	257.699	-	25.535	-	-
P.	PRESEŽEK ODHODKOV	-	145.673	-	-	-

5.3 Ocena gospodarnosti in učinkovitosti

Agencija si je v letu 2017 prizadevala poslovati čim gospodarnejše in učinkoviteje, skladno z zastavljenim programom dela in finančnim načrtom ter njegovim rebalansom.

Po obeh izkazih prihodkov in odhodkov je agencija dosegla ugodnejši poslovni izid od načrtovanega. Kljub negativnemu denarnemu toku ostajajo, na podlagi ugotovljenega presežka prihodkov nad odhodki po načelu nastanka poslovnega dogodka, sredstva rezerv za pokritje načrtovanega negativnega rezultata v letu 2017 neporabljena oziroma omogočajo celo dodatno oblikovanje vira za leto 2019.

5.4 Notranji finančni nadzor

Agencija pri svojem poslovanju zagotavlja notranji finančni nadzor skladno z Zakonom o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11-UPB, 14/13-popr., 101/13 in 55/15-ZFisP: ZJF) in Pravilnikom o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ (Uradni list RS, št. 72/02). Kot posredna proračunska uporabnica, katere letni proračun presega 2,086 milijona evrov, je zavezana k vsakoletnemu zagotavljanju notranje revizije svojega poslovanja. Ker zaradi gospodarnosti poslovanja nima organizirane lastne notranje revizijske službe, te naloge skladno s 100. členom ZJF poverja zunanjim izvajalcem, pooblaščenim za notranje revidiranje. Pridobljena priporočila opravljenih notranjih revizij so podlaga za nadaljnje usmeritve pri uresničevanju ciljev glede optimalne urejenosti posameznih delovnih področij. To agencija skuša doseči tudi s čedalje večjo informatizacijo ter s preverjanjem in kreiranjem notranjih pravil in postopkov delovanja na vseh ravneh svojega poslovanja.

V letu 2017 je bila v sodelovanju z družbo ABC revizija, d.o.o., izdelana revizijska ocena tveganja v smislu določitve in ovrednotenja tistih dejavnikov tveganja, ki glede na specifiko poslovanja agencije najbolj odražajo izpostavljenost posamezne enote revizijskega okolja prisotnim tveganjem, da cilji agencije kot celote ne bodo uresničeni.

Na podlagi analize dejavnikov, kot so: finančna pomembnost postavke, kompleksnost področja, opredeljenost ciljev, izsledki preteklih notranjih revizij in časovna oddaljenost od zadnje revizije, je bil izdelan dolgoročni načrt revidiranja za obdobje 2017-2022.

Ob upoštevanju pripravljenega predloga načrta notranjega revidiranja za naslednja leta bo v letu 2018 opravljena notranja revizija v letu 2017 obračunanih plač. Preverjeno bo predvsem delovanje notranjih kontrol pri pripravi podatkov obračuna ter pravilnost obračunavanja v smislu usklajenosti z zakonodajo in internimi predpisi agencije.

Za leto 2017 je izdelana tudi Izjava o oceni notranjega nadzora javnih financ, pripravljena na podlagi posebne metodologije in samoocenitvenega vprašalnika ter preteklih revizijskih poročil.

6 Bilanca stanja

Bilanca stanja na dan 31. 12. 2017

	Pojasnila	Stanje v evrih 31. 12. 2017	Stanje v evrih 31. 12. 2016
SREDSTVA		4.071.561	4.021.084
A. Dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju		2.316.720	2.149.600
Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev	8.3.2.1	1.343.430	1.294.116
Popravek vrednosti neopredmetenih sredstev	8.3.2.1	-756.327	-722.910
Nepremičnine	8.3.2.2	2.029.093	2.029.093
Popravek vrednosti nepremičnin	8.3.2.2	-713.384	-652.921
Oprema in druga opredmetena osnovna sredstva	8.3.2.3	1.181.211	976.589
Popravek vrednosti opreme in drugih opredmetenih osnovnih sredstev	8.3.2.3	-767.303	-774.367
B. Kratkoročna sredstva; razen zalog in aktivne časovne razmejitev		1.754.841	1.871.484
Denarna sredstva v blagajni in takoj unovčljive vrednostnice	8.3.2.4	319	408
Dobroimetje pri bankah in drugih finančnih ustanovah	8.3.2.4	1.392.355	1.558.591
Kratkoročne terjatve do kupcev	8.3.2.5	299.488	257.442
Dani predujmi in varščine		-	756
Kratkoročne terjatve do uporabnikov EKN	8.3.2.6	4.236	3.592
Kratkoročne finančne naložbe		-	-
Kratkoročne terjatve iz financiranja		-	-
Druge kratkoročne terjatve	8.3.2.7	2.106	893
Aktivne časovne razmejitev	8.3.2.8	56.337	49.802
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV		4.071.561	4.021.084
C. Kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitev		353.619	328.677
Kratkoročne obveznosti za prejete predujme in varščine		-	-
Kratkoročne obveznosti do zaposlenih	8.3.2.9	159.957	150.634
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	8.3.2.10	141.416	63.431
Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja	8.3.2.11	43.655	84.684
Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta	8.3.2.12	821	19.903
Pasivne časovne razmejitev	8.3.2.13	7.770	10.025
D. Lastni viri in dolgoročne obveznosti		3.717.942	3.692.407
Druge dolgoročne obveznosti		-	-
Obveznosti za neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva	8.3.2.14	2.994.691	2.994.691
Presežek prihodkov nad odhodki	8.3.2.15	723.251	697.716

7 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov za leto 2017

	Pojasnila	Realizacija 2017 v evrih	Realizacija 2016 v evrih
A. Prihodki od poslovanja	8.3.3.1	3.204.401	3.144.661
Prihodki od prodaje proizvodov in storitev		3.204.401	3.144.661
B. Finančni prihodki	8.3.3.2	6	-
C. Drugi prihodki	8.3.3.3	2.089	3.145
Č. Prevrednotovalni poslovni prihodki	8.3.3.4	445	822
Prihodki od prodaje osnovnih sredstev		445	822
Drugi prevrednotovalni poslovni prihodki		-	-
D. CELOTNI PRIHODKI		3.206.941	3.148.628
E. Stroški blaga, materiala in storitev	8.3.3.5	700.082	585.906
Stroški materiala		102.815	103.940
Stroški storitev		597.267	481.966
F. Stroški dela	8.3.3.5	2.098.709	1.970.036
Plače in nadomestila plač		1.698.434	1.595.738
Prispevki za socialno varnost delodajalcev		281.084	260.847
Drugi stroški dela		119.191	113.451
G. Amortizacija	8.3.3.5	329.588	287.463
H. Rezervacije		-	-
J. Drugi stroški	8.3.3.5	35.888	47.340
K. Finančni odhodki	8.3.3.6	1	184
L. Drugi odhodki		-	-
M. Prevrednotovalni poslovni odhodki	8.3.3.7	17.138	-
Odhodki od prodaje osnovnih sredstev		16.945	-
Ostali prevrednotovalni poslovni odhodki		193	-
N. CELOTNI ODHODKI		3.181.406	2.890.929
O. PRESEŽEK PRIHODKOV	8.3.3.8	25.535	257.699
P. PRESEŽEK ODHODKOV		-	-
Davek od dohodka pravnih oseb		-	-
Presežek prihodkov obračunskega obd. z upoštevanjem davka od dohodka		25.535	257.699
Presežek odhodkov obračunskega obd. z upoštevanjem davka od dohodka		-	-
Presežek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokritju odhodkov obrač. obdobja		-	-

8 Priloge k računovodskima izkazoma

8.1 Priloge k bilanci stanja

8.1.1 Stanje in gibanje neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev

V evrih

	Nabavna vrednost 1. 1. 2017	Popravek vrednosti 1. 1. 2017	Povečanje nabavne vrednosti	Povečanje popravka vrednosti	Zmanjšanje nabavne vrednosti	Zmanjšanje popravka vrednosti	Amortizacija	Neodpisana vrednost 31. 12. 2017
I. Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v upravljanju	4.293.936	2.150.198	518.827	-	265.323	242.772	329.588	2.310.426
A. Dolgoročno odloženi stroški	-	-	-	-	-	-	-	-
B. Dolgoročne premoženjske pravice	902.897	551.755	117.566	-	28.814	28.814	125.451	343.257
C. Druga neopredmetena sredstva	385.357	171.155	81.313	-	121.183	104.342	41.122	237.552
D. Zemljišča	5.101	-	-	-	-	-	-	5.101
E. Zgradbe	2.023.992	652.921	-	-	-	-	60.463	1.310.608
F. Oprema	973.623	774.367	319.948	-	115.222	109.616	102.552	411.046
G. Druga opredmetena osnovna sredstva	2.966	-	-	-	104	-	-	2.862
II. Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v lasti	-	-	-	-	-	-	-	-
III. Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v finančnem najemu	-	-	-	-	-	-	-	-

8.1.2 Stanje in gibanje dolgoročnih finančnih naložb in posojil

V evrih

	Znesek naložb in danih posojil (1. 1.)	Znesek popravkov naložb in danih posojil (1. 1.)	Znesek povečanja naložb in danih posojil	Znesek povečanj popravkov naložb in danih posojil	Znesek zmanjšanja naložb in danih posojil	Znesek zmanjšanja popravkov naložb in danih posojil	Znesek naložb in danih posojil (31. 12.)	Znesek popravkov naložb in danih posojil (31. 12.)	Knjigovodska vrednost naložb in danih posojil (31. 12.)	Znesek odpisanih naložb in danih posojil
I. Dolgoročne finančne naložbe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A. Naložbe v delnice	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B. Naložbe v deleže	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C. Naložbe v plemenite kovine, drage kamne, umetniška dela in podobno	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
D. Druge dolgoročne kapitalske naložbe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II. Dolgoročno dana posojila in depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A. Dolgoročno dana posojila	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B. Dolgoročno dana posojila z odkupom vrednostnih papierjev	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C. Dolgoročno dani depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
D. Druga dolgoročno dana posojila	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III. SKUPAJ (I. + II.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

8.2 Priloge k izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov

8.2.1 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka

V evrih

	Realizacija 2017	Realizacija 2016
I. SKUPAJ PRIHODKI	3.176.242	3.302.196
1. Prihodki za izvajanje javne službe	3.176.242	3.302.196
A. Prihodki iz sredstev javnih financ	-	-
B. Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe	3.176.242	3.302.196
Prihodki od prodaje blaga in storitev iz naslova izvajanja javne službe	-	29.564
Prejete obresti	-	-
Drugi tekoči prihodki iz naslova izvajanja javne službe	3.167.471	3.261.737
Kapitalski prihodki	6.051	8.375
Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij	2.720	2.520
2. Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu	-	-
II. SKUPAJ ODHODKI	3.340.665	2.908.276
1. Odhodki za izvajanje javne službe	3.340.665	2.908.276
A. Plače in drugi izdatki zaposlenim	1.810.953	1.691.254
Plače in dodatki	1.665.987	1.569.757
Regres za letni dopust	37.678	27.580
Povračila in nadomestila	80.231	74.823
Sredstva za delovno uspešnost	21.381	7.211
Sredstva za nadurno delo	4.371	1.820
Drugi izdatki zaposlenim	1.305	10.063
B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost	279.854	258.019
Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	149.949	140.314
Prispevek za zdravstveno zavarovanje	120.128	112.456
Prispevek za zaposlovanje	878	838
Prispevek za starševsko varstvo	1.694	1.586
Premije kolektivnega dodat. pokojn. zavarov. na podlagi ZKDPZJU	7.205	2.825
C. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe	731.541	617.751
Pisarniški in splošni material in storitve	343.336	229.504
Posebni material in storitve	5.204	4.656
Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	65.358	52.771
Prevozni stroški in storitve	22.428	30.539
Izdatki za službena potovanja	60.341	46.710
Tekoče vzdrževanje	124.719	108.214
Poslovne najemnine in zakupnine	11.588	20.412
Drugi operativni odhodki	98.567	124.945

8.2.1 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka

V evrih

	Realizacija 2017	Realizacija 2016
J. Investicijski odhodki	518.317	341.252
Nakup prevoznih sredstev	24.200	18.500
Nakup opreme	150.953	103.016
Nakup drugih osnovnih sredstev	-	-
Investicijsko vzdrževanje in obnove	56.633	20.768
Nakup nematerialnega premoženja	265.352	178.825
Študije o izvedljivosti projektov	21.179	20.143
2. Odhodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	-	-
III./1 PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	-	393.920
III./2 PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	164.423	-

8.2.2 Izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov

V evrih

	Realizacija 2017	Realizacija 2016
IV. Prejeta vračila danih posojil	-	-
Prejeta vračila danih posojil	-	-
Prejeta vračila plačanih poroštev	-	-
Prodaja kapitalskih deležev	-	-
V. Dana posojila	-	-
Dana posojila	-	-
Plačila zapadlih poroštev	-	-
Povečanje kapitalskih deležev in naložb	-	-
VI./1 PREJETA MINUS DANA POSOJILA	-	-
VI./2 DANA MINUS PREJETA POSOJILA	-	-

8.2.3 Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov

V evrih

	Realizacija 2017	Realizacija 2016
VII. Zadolževanje	-	-
Domače zadolževanje	-	-
Zadolževanje v tujini	-	-
VIII. Odplačila dolga	-	-
Odplačila domačega dolga	-	-
Odplačila dolga v tujino	-	-
IX./1 NETO ZADOLŽEVANJE	-	-
IX./2 NETO ODPLAČILO DOLGA	-	-
X./1 POVEČANJE SREDSTEV NA RAČUNIH	-	393.920
X./2 ZMANJŠANJE SREDSTEV NA RAČUNIH	164.423	-

8.2.4 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti

V evrih

	Prihodki in odhodki za izvajanje javne službe	Prihodki in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu
A. Prihodki od poslovanja	3.204.401	-
Prihodki od prodaje proizvodov in storitev	3.204.401	-
B. Finančni prihodki	6	-
C. Drugi prihodki	2.089	-
Č. Prevrednotovalni poslovni prihodki	445	-
Prihodki od prodaje osnovnih sredstev	445	-
Drugi prevrednotovalni poslovni prihodki	-	-
D. CELOTNI PRIHODKI	3.206.941	-
E. Stroški blaga, materiala in storitev	700.082	-
Stroški materiala	102.815	-
Stroški storitev	597.267	-
F. Stroški dela	2.098.709	-
Plače in nadomestila plač	1.698.434	-
Prispevki za socialno varnost delodajalcev	281.084	-
Drugi stroški dela	119.191	-
G. Amortizacija	329.588	-
H. Rezervacije	-	-
J. Drugi stroški	35.888	-
K. Finančni odhodki	1	-
L. Drugi odhodki	-	-
M. Prevrednotovalni poslovni odhodki	17.138	-
Odhodki od prodaje osnovnih sredstev	16.945	-
Ostali prevrednotovalni poslovni odhodki	193	-
N. CELOTNI ODHODKI	3.181.406	-
O. PRESEŽEK PRIHODKOV	25.535	-
P. PRESEŽEK ODHODKOV	-	-

8.3 Pojasnila računovodskih izkazov

8.3.1 Računovodske usmeritve

Računovodski izkazi v tem poročilu so sestavljeni skladno z Zakonom o računovodstvu in podzakonskimi predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, Slovenskimi računovodskimi standardi in Kodeksom računovodskih načel. Oblikovani so na temelju osnovnih računovodskih predpostavk, ki sta upoštevanje nastanka poslovnega dogodka in upoštevanje časovne neomejenosti delovanja. Zagotavljali naj bi predvsem razumljivost, ustreznost, zanesljivost in primerljivost.

Vrednosti v računovodskih izkazih so izražene v evrih. Postavke v računovodskih izkazih so evidentirane skladno s Pravilnikom o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava ter izkazane na kontih enotnega kontnega načrta za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava. Enotni kontni načrt predpisuje vsebino posameznih razredov, skupin in podskupin ter razčlenitev enotnega kontnega načrta.

8.3.1.1 Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve

Na kontih te skupine so izkazani dolgoročno odloženi stroški razvijanja, naložbe v pridobljene dolgoročne pravice do industrijske lastnine ter druga neopredmetena sredstva, terjatve za predujme iz naslova vlaganj v neopredmetena sredstva, neopredmetena sredstva v gradnji oziroma izdelavi ter dolgoročne aktivne časovne razmejitve.

8.3.1.2 Nepremičnine

Nepremičnine zajemajo stavbna zemljišča, zgradbe, terjatve za predujme za nepremičnine in nepremičnine v gradnji ali izdelavi.

8.3.1.3 Oprema in druga opredmetena osnovna sredstva

Oprema in druga opredmetena osnovna sredstva zajemajo opremo, drobni inventar z dobo koristnosti, daljšo od leta dni, vlaganja v opredmetena osnovna sredstva v tuji lasti, druga opredmetena osnovna sredstva, terjatve za dane predujme dobaviteljem teh sredstev ter osnovna sredstva v gradnji ali izdelavi.

Osnovna sredstva se vrednotijo po nabavni vrednosti oziroma po ocenjeni vrednosti, če nabavna vrednost ni znana. Nabavna vrednost je sestavljena iz nakupne cene, povečane za morebitne davke, stroške prevzema in druge neposredne stroške. V nabavno vrednost se ne sme všteti tisto, kar presega normalne stroške nakupa oziroma graditve osnovnega sredstva.

Stroški, ki pozneje nastajajo v zvezi z osnovnim sredstvom, povečujejo njegovo nabavno vrednost, če povečujejo njegove bodoče koristi v primerjavi s prvotno ocenjenimi. Pri tem stroški, ki omogočajo podaljšanje obdobja koristnosti osnovnega sredstva, najprej zmanjšajo do takrat obračunani amortizacijski popravek njegove vrednosti.

Popravila ali vzdrževanje opredmetenih osnovnih sredstev so namenjeni obnavljanju ali ohranjanju bodočih gospodarskih koristi, ki se pričakujejo na podlagi prvotno ocenjene stopnje učinkovitosti sredstev. Ko nastanejo, se pripoznajo kot odhodki.

8.3.1.4 Amortizacija

Neodpisana vrednost neopredmetenega sredstva in opredmetenega osnovnega sredstva se zmanjšuje z amortiziranjem. Osnovna sredstva se redno odpisujejo posamično, z uporabo metode enakomernega časovnega amortiziranja, ki se dosledno uporablja iz obračunskega obdobja v obračunsko obdobje. Amortizacijske stopnje so določene v Pravilniku o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev.

Amortizacija se obračunava od nabavne vrednosti osnovnih sredstev do njihovega popolnega odpisa. Ko je znesek nabavne vrednosti osnovnih sredstev enak odpisani vrednosti, se amortizacija ne obračunava več, čeprav se sredstva še naprej uporabljajo za opravljanje dejavnosti.

Neopredmeteno sredstvo se začne amortizirati prvi dan naslednjega meseca, ko je na voljo za uporabo, opredmeteno osnovno sredstvo pa prvi dan naslednjega meseca po tem, ko se je začelo uporabljati za opravljanje dejavnosti. Drobní inventar se odpiše enkratno v celoti ob nabavi.

Popravek vrednosti, ki je povezan z amortiziranjem, se ne uporablja pri zemljiščih, opredmetenih osnovnih sredstvih kulturnega, zgodovinskega ali umetniškega pomena in drugih opredmetenih osnovnih sredstvih, katerih uporaba ni časovno omejena.

Za obračun amortizacije so bile skladno s Pravilnikom o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev uporabljene naslednje letne amortizacijske stopnje:

Amortizacijska skupina	Stopnja v %, 2017	Stopnja v %, 2016
I ZGRADBE		
- Stavbe iz trdega materiala	3	3
II OPREMA ZA OPRAVLJANJE NEGOSPODARSKE DEJAVNOSTI		
- Pohišstvo	12	12
- Oprema za ogrevanje, ventilacijo in vzdrževanje prostorov	20	20
- Druga oprema	20	20
III OPREMA ZA PROMET IN ZVEZE		
- Osebni avtomobili	12,5	12,5
- Druga vozila v cestnem prometu	12	12
- Oprema za PTT promet	10	10
IV RAČUNALNIŠKA OPREMA		
- Računalniki	50	50
- Druga računalniška oprema	25	25
V NEOPREDMETENA SREDSTVA		
- Programska oprema	20	20
- Ostale premoženjske pravice	10	10

Stroški obračunane amortizacije neopredmetenih sredstev in osnovnih sredstev bremenijo poslovni rezultat tekočega leta.

8.3.1.5 Denarna sredstva

Denarna sredstva so gotovina v blagajni in takoj unovčljive vrednostnice ter dobroimetja pri bankah in drugih finančnih ustanovah. Ločeno se izkazujejo v domači in tuji valuti. Knjigovodska vrednost denarnega sredstva je enaka njegovi začetni nominalni vrednosti.

Prevrednotenje denarnih sredstev se izvede pri denarnih sredstvih, izraženih v tujih valutah, če se po prvem pripoznanju spremeni valutni tečaj. Tečajna razlika je finančni prihodek oziroma finančni odhodek. Denarna sredstva v tuji valuti se prevedejo v domačo valuto po tečaju ECB na dan bilance stanja.

8.3.1.6 Terjatve

Terjatve zajemajo terjatve iz naslova prodaje, terjatve za dane predujme in varščine, terjatve v zvezi s finančnimi prihodki in druge terjatve v zvezi s preoblikovanjem sredstev. Ločeno se izkazujejo terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta in do drugih. Posebej se izkazujejo popravki vrednosti terjatev.

Terjatve vseh vrst se ob začetnem pripoznanju izkazujejo v zneskih, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da bodo tudi plačani. Prvotne terjatve se lahko pozneje povečajo oziroma ne glede na prejeto plačilo ali drugačno poravnavo tudi zmanjšajo za vsak znesek, utemeljen s pogodbo.

Terjatve, za katere se domneva, da ne bodo poravnane v rednem roku oziroma v celotnem znesku, veljajo za dvomljive, če se je zaradi njih začel sodni postopek, pa za sporne terjatve.

Dvomljive in sporne terjatve se lahko prevrednotujejo zaradi oslabitve. S prevrednotovanjem terjatev zaradi njihove oslabitve razumemo oblikovanje popravkov vrednosti in odpise teh terjatev. Oslabitev terjatev povečuje prevrednotovalne odhodke.

Odpisi terjatev se lahko opravijo samo na podlagi ustreznih dokaznih listin, zavrnitev stanj terjatev, sodnih odločb, sklepa o prisilni poravnavi, sklepa o stečajnem postopku in podobnega. Odpis terjatev odobri direktor agencije.

8.3.1.7 Aktivne časovne razmejitve

Aktivne časovne razmejitve zajemajo kratkoročno odložene stroške in prehodno nezaračunane prihodke. Kratkoročno odloženi stroški ob svojem nastanku še ne bremenijo dejavnosti agencije. Prehodno nezaračunani prihodki v obračunskem obdobju še niso mogli biti zaračunani, se pa pri ugotavljanju poslovnega izida tega obračunskega obdobja že utemeljeno upoštevajo.

8.3.1.8 Kratkoročne obveznosti

Kratkoročne obveznosti so razčlenjene na obveznosti za prejete predujme in varščine, obveznosti do zaposlenih, obveznosti do dobaviteljev, finančne obveznosti in druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja in financiranja. Ločeno se izkazujejo obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta.

Kratkoročne obveznosti vseh vrst se v začetku izkazujejo z zneski, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da upniki zahtevajo njihovo poplačilo. Prvotno nastale kratkoročne obveznosti se pozneje lahko neposredno povečajo ali zunaj opravljenega plačila ali drugačne poravnave tudi zmanjšajo za znesek, za katerega obstaja sporazum z upnikom.

Poznejša povečanja kratkoročnih obveznosti, razen dobljenih predujmov, bremenijo ustrezne poslovne oziroma finančne stroške in odhodke.

8.3.1.9 Pasivne časovne razmejitve

Pasivne časovne razmejitve zajemajo kratkoročno vnaprej vračunane stroške oziroma odhodke in kratkoročno odložene prihodke. Vnaprej vračunani stroški oziroma odhodki nastajajo na podlagi enakomernega obremenjevanja poslovnega izida s pričakovanimi stroški oziroma odhodki, ki pa še niso bili zaračunani. Kratkoročno odloženi prihodki nastajajo, če še niso opravljene sicer že zaračunane storitve in če je upravičenost do priznanja prihodkov v trenutku prodaje še dvomljiva.

8.3.1.10 Obveznosti za neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva

Obveznosti za neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva sestavlja knjigovodska vrednost teh sredstev, povečana za znesek neporabljene obračunane amortizacije in namenskih sredstev, prejetih ali prerazporejenih za pridobivanje tovrstnih sredstev, ter zmanjšana za znesek neodplačanih posojil, najetih za nakup teh sredstev, znesek neplačanih obveznosti za pridobitev teh sredstev in znesek dolgoročnih rezervacij, namenjenih nadomestitvi stroškov amortizacije osnovnih sredstev, pridobljenih z donacijami.

8.3.1.11 Presežek prihodkov/odhodkov

Presežek prihodkov nad odhodki ali presežek odhodkov nad prihodki je rezultat poslovnega izida tekočega leta in nerazporejenih poslovnih izidov preteklih let. V bilanci stanja se izkaže ali presežek prihodkov ali presežek odhodkov.

8.3.1.12 Prihodki

Prihodki so povečanja gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki povečan sredstev ali zmanjšanj dolgov. Pripoznajo se, ko se upravičeno pričakuje, da bodo privedli do prejemkov, če se ne uresničijo že ob nastanku. Prihodki so razčlenjeni na poslovne, finančne, druge in prevrednotovalne poslovne prihodke. Ločeno se izkazujejo prihodki v zvezi z opravljanjem dejavnosti javne službe in prihodki, doseženi s prodajo blaga in storitev na trgu.

Prihodke od poslovanja sestavljajo prihodki od prodaje proizvodov in storitev.

Finančne prihodke sestavljajo prihodki od obresti in prihodki od prevrednotenja dolgov zaradi ohranitve realne vrednosti.

Druge prihodke sestavljajo neobičajne postavke, ki v poslovnem letu povečujejo izid rednega poslovanja. To so prejete kazni in odškodnine, nenamenske donacije in drugi izredni prihodki.

Prevrednotovalne poslovne prihodke sestavljajo prihodki, nastali pri odtujitvi neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev ter pri odpisih obveznosti iz preteklih let.

8.3.1.13 Odhodki

Odhodki obračunskega obdobja so tisti znesek stroškov, nastalih v obračunskem obdobju, ter drugih stroškov, ki skladno s pravili računovodenja o vštevanju stroškov v odhodke vplivajo na poslovni izid obračunskega obdobja. Razčlenjeni so na poslovne, finančne, druge in prevrednotovalne poslovne odhodke. Ločeno se izkazujejo odhodki v zvezi z opravljanjem dejavnosti javne službe in odhodki, ki se nanašajo na ustvarjanje prihodkov, doseženih s prodajo blaga in storitev na trgu.

Poslovne odhodke sestavljajo stroški materiala in storitev, stroški amortizacije, stroški dela in drugi stroški.

Finančne odhodke sestavljajo odhodki od obresti in odhodki od prevrednotenja dolgov zaradi ohranitve realne vrednosti.

Druge odhodke sestavljajo neobičajne postavke, ki v poslovnem letu zmanjšujejo izid rednega poslovanja. To so dane denarne kazni, odškodnine in druge neobičajne postavke.

8.3.1.14 Poslovni izid

Poslovni izid je razlika med prihodki in odhodki, doseženimi v obračunskem obdobju.

Presežek prihodkov je pozitiven poslovni izid, ugotovljen kot razlika med zaračunanimi prihodki nad zaračunanimi odhodki v obračunskem obdobju. Namenjen je za opravljanje dejavnosti agencije, za pokrivanje presežka odhodkov in za druge namene.

Presežek odhodkov je negativen poslovni izid, ugotovljen kot razlika med zaračunanimi odhodki nad zaračunanimi prihodki v obračunskem obdobju.

Presežek prihodkov nad odhodki agencije v zvezi z izvrševanjem njenih nalog se izloči v rezerve agencije.

8.3.1.15 Rezerve agencije

Agencija je dolžna skladno s 402. členom EZ-1 oblikovati rezerve. Višino minimalne rezerve določi svet agencije. Na peti redni seji sveta agencije dne 6. novembra 2014 jo je določil v višini 248.000 evrov. Ta vrednost je bila spremenjena s sklepom št. 2/34/2016, sprejetim na 34. redni seji sveta agencije dne 8. decembra 2016, in sedaj znaša 500.000 evrov.

S sklepom sveta agencije določena minimalna višina rezerv agencije mora biti trajno zagotovljena, razen v primeru začasnega pokritja razlike. Če v določenem koledarskem letu sredstva rezerv presežejo višino minimalnih trajnih rezerv, se presežek uporabi za financiranje agencije v naslednjem letu.

Če v posameznem koledarskem letu agencija iz prihodkov, skupaj s presežkom rezerv, ki se uporabi za financiranje agencije, ne pokrije vseh odhodkov agencije, se razlika začasno pokrije iz sredstev minimalne rezerve agencije.

8.3.1.16 Davek od dohodka pravnih oseb

Agencija je skladno z določbami Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb oproščena plačevanja davka od presežka prihodkov za dejavnost, ki jo opravlja na nepridobiten način. Z vidika obdavčenja davka od dohodkov je to celotna dejavnost agencije, saj pri izvajanju nalog, ki so ji dodeljene z EZ-1, ne gre za konkuriranje drugim udeležencem na trgu in tudi ne za opravljanje dejavnosti na trgu z namenom pridobivanja dobička.

8.3.1.17 Prihodki in odhodki po načelu denarnega toka

Zaradi zagotavljanja podatkov o javnofinančnih prihodkih in odhodkih agencija kot določeni uporabnik enotnega kontnega načrta med letom evidenčno izkazuje prihodke in odhodke po načelu denarnega toka.

Prihodki in odhodki po načelu denarnega toka so priznani, ko sta izpolnjena naslednja pogoja:

- poslovni dogodek, ki ima za posledico izkazovanje prihodkov oziroma odhodkov, je nastal in
- prišlo je do prejema ali izplačila denarja oziroma njegovega ekvivalenta. Šteje se, da je ta pogoj izpolnjen tudi, če so bile terjatve oziroma obveznosti, ki se nanašajo na prihodke oziroma odhodke, poravnane na drug način, pri čemer ni nastal denarni tok.

Za znesek prejetih oziroma danih predujmov, ki se nanašajo na prihodke oziroma odhodke, se priznajo prihodki oziroma odhodki že ob prejemu oziroma izplačilu denarja.

8.3.2 Pojasnila bilance stanja

Bilančna vsota agencije na dan 31. decembra 2017 znaša 4.071.561 evrov. Struktura kratkoročnih in dolgoročnih sredstev je naslednja:

- dolgoročna sredstva znašajo 2.316.720 evrov, kar je 56,9-odstotni delež v strukturi vseh sredstev;
- kratkoročna sredstva in aktivne časovne razmejitev znašajo 1.754.841 evrov, kar je 43,1-odstotni delež v strukturi vseh sredstev.

8.3.2.1 Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve

V tej bilančni postavki, v skupni vrednosti 587.103 evre, so izkazane pravice iz naslova vlaganj v računalniške programe 343.257 evrov, druga neopredmetena sredstva (študije) 237.552 evrov ter dolgoročne aktivne časovne razmejitve iz naslova odloženih stroškov licenčnin in naročnin 6294 evrov.

Povečanja neopredmetenih sredstev v letu 2017 v skupni vrednosti 198.879 evrov se nanašajo na nabavo licenčne programske opreme 44.352 evrov, nabavo nove in nadgradnje funkcionalnosti obstoječe neličenčne programske opreme 73.214 evrov ter na pridobitev strokovnih študij 81.313 evrov.

8.3.2.2 Nepremičnine

Nepremičnine v skupni vrednosti 1.315.709 evrov sestavljajo poslovna stavba za opravljanje dejavnosti agencije, vključno s stavbiščem, v vrednosti 1.310.608 evrov in pripadajoče zemljišče v vrednosti 5101 evro.

8.3.2.3 Oprema in druga opredmetena osnovna sredstva

Vrednost opreme in drugih opredmetenih osnovnih sredstev na dan 31. decembra 2017 znaša 413.908 evrov. Nove nabave opreme v letu 2017, v skupni vrednosti 319.948 evrov, vključujejo nakup računalnikov in druge računalniške strojne opreme 67.475 evrov, pisarniškega in drugega pohištva 48.878 evrov, merilnih in kontrolnih naprav 26.082 evrov, osebnega vozila 24.200 evrov, druge opreme 689 evrov ter drobnega inventarja z življenjsko dobo nad enim letom 10.858 evrov. 141.766 evrov je bilo vlaganj v opredmetena osnovna sredstva v tuji lasti - v dodatne poslovne prostore, ki jih je agencija najela za obdobje dvanajstih let in jih bo od leta 2018 dalje uporabljala za opravljanje svoje dejavnosti.

Nove nabave neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev, v skupni vrednosti 518.827 evrov, so bile v vrednosti 329.588 evrov financirane iz sredstev amortizacije tekočega leta, v vrednosti 166.688 evrov iz sredstev neporabljenе amortizacije preteklih let, razlika 22.551 evrov pa bremeni poslovni rezultat tekočega leta. Agencija nima pomembnih opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev v uporabi, ki bi bila že dokončno amortizirana.

8.3.2.4 Denarna sredstva v blagajni in dobroimetje pri bankah

Agencija opravlja negotovinsko poslovanje prek podračuna enotnega zakladniškega računa, ki je odprt pri Upravi RS za javna plačila. Sredstva na računu na dan 31. decembra 2017 znašajo 1.392.355 evrov. Gotovina v blagajni, namenjena gotovinskemu poslovanju, znaša na dan bilance stanja 319 evrov.

8.3.2.5 Kratkoročne terjatve do kupcev

Kratkoročne terjatve do kupcev znašajo na dan bilance stanja 299.488 evrov; od tega je:

- 264.359 evrov terjatev do kupcev v državi iz naslova izvajanja dejavnosti javne službe agencije (delež letnega nadomestila operaterja prenosnega sistema in systemskega operaterja), ki jih zmanjšuje dobropis za poračunane količine distribuirane električne energije iz preteklih let do družbe SODO, d.o.o., v vrednosti 13 evrov in
- 35.142 evrov terjatev do kupcev v državi iz naslova uporabe sistema EECS.

Zapadlost odprtih terjatev je v januarju in februarju 2018.

Na dan 31. decembra 2017 agencija nima dvomljivih in spornih terjatev.

8.3.2.6 Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta

Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta v vrednosti 4236 evrov so terjatve na podlagi obračunanih refundacij boleznin v breme Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije za december 2017.

8.3.2.7 Druge kratkoročne terjatve

Na dan 31. decembra 2017 je stanje drugih kratkoročnih terjatev 2106 evrov. Terjatve do zaposlenih za izplačane akontacije potnih stroškov znašajo 2101 evro in so bile poračunane 5. januarja 2018 ob izplačilu plače za december 2017. Ostale kratkoročne terjatve znašajo 5 evrov.

8.3.2.8 Aktivne časovne razmejitve

Aktivne časovne razmejitve so na dan bilance stanja izkazane v vrednosti 56.337 evrov. V tej postavki so zajeti kratkoročno odloženi odhodki za razmejene naročnine, članarine, zavarovalnine, licenčnine in drugi vnaprej plačani stroški, ki bodo bremenili rezultat poslovnega leta 2018.

8.3.2.9 Kratkoročne obveznosti do zaposlenih

Obveznosti do zaposlenih na dan 31. decembra 2017 znašajo 159.957 evrov. To so obveznosti za obračunane plače za december:

- 95.556 evrov za čiste plače in nadomestila plač,
- 33.400 evrov za prispevke iz plač in nadomestil plač,
- 22.045 evrov za davke iz plač in nadomestil plač ter
- 8.856 evrov za nadomestila za prehrano, prevoz na delo in z dela ter potne stroške.

Obveznost za neto izplačilo v decembru 2017 obračunanega sorazmernega deleža regresa za letni dopust znaša 79 evrov, obveznost za dohodnino od regresa pa 21 evrov.

Vse izkazane obveznosti so bile poravnane v januarju 2018.

8.3.2.10 Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev

Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev znašajo na dan bilance stanja 141.416 evrov; od tega je 125.743 evrov odprtih obveznosti do dobaviteljev v državi in 15.673 evrov obveznosti do dobaviteljev v tujini.

8.3.2.11 Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja

Na dan 31. decembra 2017 znašajo druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja 43.655 evrov. Med kratkoročnimi obveznostmi za dajatve so izkazane obveznosti za prispevke na decembrsko plačo v vrednosti 24.321 evrov, obveznosti za premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja javnih uslužbencev 650 evrov in obveznost iz naslova prispevka za RTV 15 evrov. Obveznost za plačilo davka na dodano vrednost znaša 10.323 evrov, med ostalimi kratkoročnimi obveznostmi iz poslovanja pa je evidentirana obveznost 8346 evrov iz naslova prejetega nadomestila za ustanovitev odplačne stvarne služnosti.

8.3.2.12 Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta

Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta na dan 31. decembra 2017 znašajo 821 evrov. To so obveznosti do neposrednih uporabnikov proračuna države.

8.3.2.13 Pasivne časovne razmejitve

Pasivne časovne razmejitve na dan 31. decembra 2017 znašajo 7770 evrov in vključujejo vnaprej vračunane odhodke, ki bremenijo rezultat poslovnega leta 2017. V pretežni meri se nanašajo na stroške revizije računovodskih izkazov za leto 2017.

8.3.2.14 Obveznosti za neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva

Obveznosti za neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v upravljanju na dan 31. decembra 2017 znašajo 2.994.691 evrov. Sestavljajo jih knjigovodska vrednost teh sredstev 2.310.426 evrov in vrednost neporabljene amortizacije 684.265 evrov.

8.3.2.15 Presežek prihodkov nad odhodki

Presežek prihodkov nad odhodki na dan 31. decembra 2017 znaša 723.251 evrov in je v primerjavi s predhodnim letom povečan za pozitiven poslovni rezultat tekočega leta 25.535 evrov.

V letu 2017 ustvarjen presežek prihodkov nad odhodki v vrednosti 25.535 evrov bo, skladno s prvim odstavkom 402. člena EZ-1, izločen v rezerve agencije.

Minimalna vrednost rezerve, ki mora biti trajno zagotovljena, je določena s sklepom sveta agencije in znaša 500.000 evrov.

Sredstva rezerv nad višino minimalnih trajnih rezerv se bodo, skladno z drugim odstavkom 402. člena EZ-1, uporabila kot delni vir financiranja agencije pri pripravi finančnega načrta za leto 2019.

8.3.3 Pojasnila izkaza prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov

8.3.3.1 Prihodki od poslovanja

Prihodke od poslovanja v skupni vrednosti 3.204.401 evro sestavljajo:

- prihodki od letnega nadomestila ELES, d.o.o.	2.169.225 evrov
- prihodki od letnega nadomestila Plinovodi, d.o.o.	1.003.084 evrov
- prihodki od uporabe sistema EECS	28.804 evrov
- prihodki od povračil potnih stroškov Evropska komisija	623 evrov
- prihodki od povračil potnih stroškov ACER	2.687 evrov
- prihodki od poračunanih količin distribuirane in prenesene električne energije iz preteklih let	-22 evrov

Vsi v letu 2017 zaračunani prihodki od poslovanja izvirajo iz naslova izvajanja javne službe in pomenijo sredstva za delo agencije. V pretežni meri (99 odstotkov) izhajajo iz letnega nadomestila systemskega operaterja in operaterja prenosnega sistema. Prihodkov od prodaje proizvodov in storitev na trgu agencija v letu 2017 ni imela.

8.3.3.2 Finančni prihodki

Finančni prihodki v vrednosti 6 evrov izvirajo iz obračunane pozitivne tečajne razlike in iz zneskov zaokroženj.

8.3.3.3 Drugi prihodki

Druge prihodke v vrednosti 2089 evrov predstavlja odškodnina, prejeta na podlagi sklenjenega zavarovanja.

8.3.3.4 Prevrednotovalni poslovni prihodki

Prevrednotovalni poslovni prihodki v vrednosti 445 evrov so prihodki od prodaje službenega osebnega vozila in opreme, ki je bila zaradi nefunkcionalnosti oziroma dotrajanosti odpisana in izločena iz uporabe ob letnem popisu na dan 31. decembra 2016.

8.3.3.5 Poslovni odhodki

Poslovne odhodke v skupni vrednosti 3.164.267 evrov sestavljajo:

- stroški materiala	102.815 evrov
- stroški storitev	597.267 evrov
- stroški dela	2.098.709 evrov
- amortizacija	329.588 evrov
- drugi stroški	35.888 evrov

Zneskovno pomembnejše vrste stroškov materiala v letu 2017 so stroški strokovne literature v vrednosti 47.062 evrov, stroški energije 28.277 evrov, stroški pisarniškega materiala 9510 evrov ter stroški čistilnega in drugega pomožnega materiala 11.062 evrov.

Med stroški storitev so najpomembnejša postavka storitve v zvezi z opravljanjem dejavnosti v skupni vrednosti 267.394 evrov, med temi pa svetovalne storitve v vrednosti 134.932 evrov. Storitve tekočega in investicijskega vzdrževanja znašajo 111.084 evrov, povračila stroškov v zvezi z delom (stroški službenih poti) 62.411 evrov ter stroški strokovnega izobraževanja zaposlenih, vključno s stroški konferenc, seminarjev in simpozijev, 57.294 evrov.

Stroški dela obsegajo plače in nadomestila plač zaposlenih v vrednosti 1.698.434 evrov, prispevke na bruto plače za socialno varnost zaposlenih, vključno s premijami kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja 281.084 evrov, regres za letni dopust 37.777 evrov, jubilejne nagrade in druge prejemke zaposlenih 1305 evrov, povračilo stroškov prehrane med delom 42.289 evrov in povračilo stroškov prevoza na delo in z dela 37.820 evrov.

	Leto 2017	Leto 2016
Število zaposlenih na dan 31. decembra	61	57
Povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur	56	54
Povprečna mesečna bruto izplačana plača na zaposlenega (v evrih)	2.527	2.461

V letu 2017 je bila pri obračunu plač, drugih prejemkov in povračil stroškov dosledno upoštevana interventna zakonodaja, veljavna za zaposlene v javnem sektorju, prav tako so bili skladno z zakoni obračunani in plačani prispevki in davki.

Stroške amortizacije sestavljajo amortizacija neopredmetenih sredstev 166.573 evrov, amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev 152.157 evrov in amortizacija drobnega inventarja 10.858 evrov. Skupno obračunana amortizacija v vrednosti 329.588 evrov je bila v letu 2017 v celoti porabljena za nove investicije.

Drugi stroški v skupni vrednosti 35.888 evrov vključujejo članarine v mednarodnih organizacijah (AIB, CEER, MEDREG, IAEE, ebIX), druge članarine, takse in pristojbine ter nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča.

8.3.3.6 Finančni odhodki

Finančni odhodki v vrednosti 1 evro so odhodki od izravnav pri knjiženju poslovnih dogodkov.

8.3.3.7 Prevrednotovalni poslovni odhodki

Med prevrednotovalnimi poslovnimi odhodki v skupni vrednosti 17.138 evrov je 16.945 evrov odhodkov, nastalih ob izrednem odpisu drugih neopredmetenih sredstev - študij, za katere je bilo ob letnem popisu po stanju na dan 31. 12. 2017 ugotovljeno, da se jim je iztekla uporabna vrednost; 193 evrov je odhodkov zaradi oslabitve terjatev iz poslovanja.

8.3.3.8 Presežek prihodkov

Presežek prihodkov nad odhodki, ustvarjen v letu 2017, znaša 25.535 evrov. Njegova struktura je naslednja:

- razlika med prihodki in odhodki poslovanja	40.134 evrov
- razlika med finančnimi prihodki in odhodki	5 evrov
- razlika med drugimi prihodki in odhodki	2.089 evrov
- razlika med prevrednotovalnimi prihodki in odhodki	-16.693 evrov

Kot je zapisano v točki 8.3.2.15 pojasnil bilance stanja, bo presežek prihodkov nad odhodki, ustvarjen v letu 2017, v vrednosti 25.535 evrov izločen v rezerve agencije.

Po izločitvi oziroma prenosu presežka prihodkov leta 2017 bo znašala vrednost rezerv 722.340 evrov.

Sredstva nad višino minimalne rezerve agencije v vrednosti 222.340 evrov se bodo skladno z drugim odstavkom 402. člena EZ-1 uporabila kot delni vir pokritja načrtovanih odhodkov agencije pri pripravi finančnega načrta za leto 2019.

9 Revizorjevo poročilo

Skladno s 399. členom Energetskega zakona (EZ-1, Uradni list RS, št. 17/14, 81/15) mora letno poročilo agencije pregledati pooblaščen revizor; njegovo mnenje agencija priloži letnemu poročilu. Računovodske izkaze in letno poročilo agencije za leto 2017 je pregledala Valuta, družba za revizijo d.o.o., in o njih izrazila naslednje mnenje:

VALUTA družba za revizijo d.o.o., Slovenska ulica 39, Maribor, tel.: (02) 234 24 80, fax: (02) 234 24 81, e-mail: info@valuta.si

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA

SVETU AGENCIJE ZA ENERGIJO

Mnenje

Revidirali smo računovodske izkaze Agencije za energijo, Strossmayerjeva ulica 30, Maribor, ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. decembra 2017 ter izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne informacije. Pregledali smo tudi poslovno poročilo.

Po našem mnenju priloženi računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih predstavljajo resničen in pošten prikaz finančnega položaja Agencije za energijo, Strossmayerjeva ulica 30, Maribor na dan 31. decembra 2017 za tedaj končano leto v skladu z določbami Zakona o računovodstvu.

Podlaga za mnenje

Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja. Naše odgovornosti na podlagi teh pravil so opisane v tem poročilu v odstavku Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov. V skladu s Kodeksom etike za računovodske strokovnjake, ki ga je izdal Odbor za mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake (Kodeks IESBA) ter etičnimi zahtevami, ki se nanašajo na revizijo računovodskih izkazov v Sloveniji, potrjujemo svojo neodvisnost od organizacije in, da smo izpolnili vse druge etične zahteve v skladu s temi zahtevami in Kodeksom IESBA.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostni in ustrezni kot osnova za naše revizijsko mnenje.

Poudarjene zadeve

Ne da bi izrazili pridržek opozarjamo, da je prvotno bila imenovana revizijska družba REVIDICOM d.o.o. za opravljanje revizije računovodskih izkazov za leto 2017 v organizaciji, vendar le-ta revizije ni dokončala in ni izdala končnega mnenja. Ob primopredaji revizijskega posla je le-ta revizijska družba izrazila zagotovilo, da ne vidi zadržkov za prevzem revizijskega posla s strani naše revizijske družbe in nas obvestila o razlogih za odstop od pogodbe o revidiranju.

Za poslovno leto 2016 je revizijo računovodskih izkazov opravljala družba REVIDICOM d.o.o. in je izdala neprilagojeno mnenje na računovodske izkaze.

Druge zadeve

Letno poročilo je skladno z revidiranimi računovodskimi izkazi. Revizija je bila opravljena v skladu s 399. členom Energetskega zakona (EZ-1, Uradni list RS, št. 17/14, 81/15).

Druge informacije

Za druge informacije je odgovorno poslovodstvo. Druge informacije obsegajo poslovno poročilo, ki je sestavni del letnega poročila Agencije za energijo, Strossmayerjeva ulica 30, Maribor, vendar ne vključujejo računovodskih izkazov in našega revizorjevega poročila o njih.

Naše mnenje o računovodskih izkazih se ne nanaša na druge informacije in o njih ne izražamo nobene oblike zagotovila.

V povezavi z opravljeno revizijo računovodskih izkazov je naša odgovornost prebrati druge informacije in pri tem presoditi ali so druge informacije pomembno neskladne z računovodskimi izkazi, zakonskimi zahtevami ali našim poznavanjem, pridobljenim pri revidiranju, ali se kako drugače kažejo kot pomembno napačne. Če na podlagi opravljenega dela zaključimo, da obstaja pomembna napačna navedba drugih informacij, moramo o takih okoliščinah poročati. V zvezi s tem na podlagi opisanih postopkov poročamo, da:

- so druge informacije v vseh pomembnih pogledih usklajene z revidiranimi računovodskimi izkazi;
- so druge informacije pripravljene v skladu z veljavnimi zakoni in predpisi; ter
- na podlagi poznavanja in razumevanja organizacije in njenega okolja, ki smo ga pridobil med revizijo, v zvezi z drugimi informacijami nismo ugotovil bistveno napačnih navedb.

Odgovornost poslovodstva in pristojnih za upravljanje za računovodske izkaze

Poslovodstvo je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu z Zakonom o računovodstvu in za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo poslovodstva potrebno, da omogoči pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Poslovodstvo je pri pripravi računovodskih izkazov družbe odgovorno za oceno njene sposobnosti, da nadaljuje kot delujoče podjetje, razkritje zadev, povezanih z delujočim podjetjem in uporabo predpostavke delujočega podjetja kot podlago za računovodenje, razen če namerava poslovodstvo podjetje likvidirati ali zaustaviti poslovanje, ali če nima druge možnosti, kot da napravi eno ali drugo.

Svet Agencije je odgovoren za nadzor nad pripravo računovodskih izkazov in za potrditev revidiranega letnega poročila.

Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov

Naši cilji so pridobiti sprejemljivo zagotovilo o tem ali so računovodski izkazi kot celota brez pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, in izdati revizorjevo poročilo, ki vključuje naše mnenje. Sprejemljivo zagotovilo je visoka stopnja zagotovila, vendar ni jamstvo, da bo revizija, opravljena v skladu s pravili revidiranja, vedno odkrila pomembno napačno navedbo, če ta obstaja. Napačne navedbe, lahko izhajajo iz prevare ali napake, ter se smatrajo za pomembne, če je upravičeno pričakovati, da posamično ali skupaj vplivajo na gospodarske odločitve uporabnikov, sprejete na podlagi teh računovodskih izkazov.

Med izvajanjem revidiranja v skladu s pravili revidiranja uporabljamo strokovno presojo in ohranjamo poklicno nezaupljivost. Prav tako:

- prepoznamo in ocenimo tveganja pomembno napačne navedbe v računovodskih izkazih, bodisi zaradi napake ali prevare, oblikujemo in izvajamo revizijske postopke kot odzive na ocenjena tveganja ter pridobivamo zadosten in ustrezne revizijske dokaze, ki zagotavljajo podlago za naše mnenje. Tveganje, da ne bomo odkrili napačne navedbe, ki izvira iz prevare, je višje od tistega, povezanega z napako, saj prevara lahko vključuje skrivne dogovore, ponarejanje, namerno opustitev, napačno razlago ali izogibanje notranjih kontrol;
- opravimo postopke preverjanja in razumevanje notranjih kontrol, pomembnimi za revizijo z namenom oblikovanja revizijskih postopkov, ki so okoliščinam primerni, vendar ne z namenom izraziti mnenje o učinkovitosti notranjih kontrol organizacije;
- presodimo ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev in sprejemljivost računovodskih ocen ter z njimi povezanih razkritij posloводства;
- na podlagi pridobljenih revizijskih dokazov o obstoju pomembne negotovosti glede dogodkov ali okoliščin, ki zbuja dvom v sposobnost organizacije, da nadaljuje kot delujoče podjetje, sprejmemo sklep o ustreznosti poslovodske uporabe predpostavke delujočega podjetja, kot podlage računovodenja. Če sprejmemo sklep o obstoju pomembne negotovosti, smo dolžni v revizorjevem poročilu opozoriti na ustrezna razkritja v računovodskih izkazih ali, če so taka razkritja neustrezna, prilagoditi mnenje. Revizorjevi sklepi temeljijo na revizijskih dokazih pridobljenih do datuma izdaje revizorjevega poročila. Vendar kasnejši dogodki ali okoliščine lahko povzročijo prenehanje organizacije kot delujočega podjetja;
- ovrednotimo splošno predstavitev, strukturo, vsebino računovodskih izkazov vključno z razkritji, in ali računovodski izkazi predstavljajo zadevne posle in dogodke na način, da je dosežena poštena predstavitev.

Pristojne za upravljanje med drugim obveščamo o načrtovanem obsegu in času revidiranja in pomembnih revizijskih ugotovitvah vključno s pomanjkljivostmi notranjih kontroliral, ki smo jih zaznali med našo revizijo.

Darko Branilovič
Pooblaščen revizor
Direktor

V Mariboru, dne 24. 4. 2018

VALUTA, družba za revizijo d.o.o.
Slovenska ulica 39, 2000 Maribor

Agencija za energijo

AGENCIJA ZA ENERGIJO	
Strossmayerjeva 30, 2000 Maribor	p. p. 1579
Telefon: [02] 234 03 00	Telefaks: [02] 234 03 20
www.agen-rs.si	info@agen-rs.si

Letno poročilo Agencije za energijo za leto 2017
22. februar 2018
Oblikovanje in prelom: Studio 8

